Zázračný jazyk
svatého Jana Nepomuckého.

Články apologetické

sepsal

Jan Kř. Votka T. J.

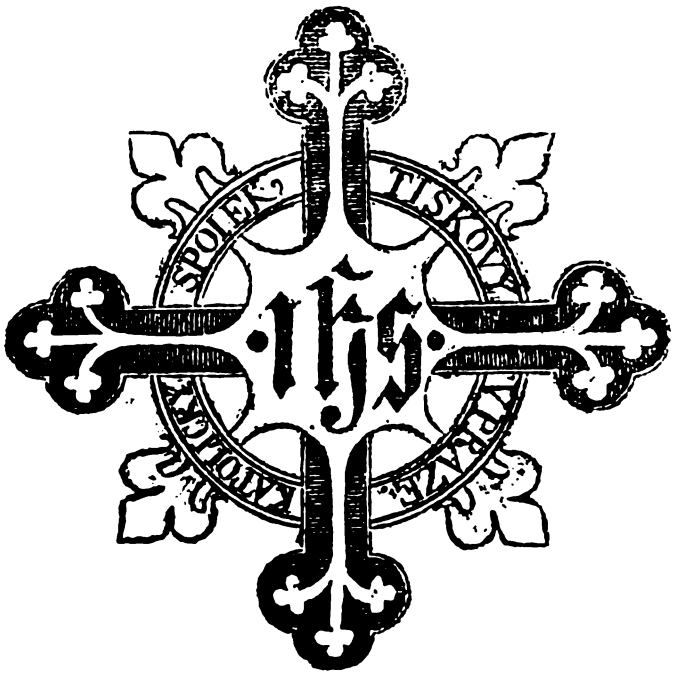

S přiloženým obrázkem barvotiskovým.

V PRAZE.
Nákladem katolického spolku tiskového.
1884.

OBSAH.

Str.

Článek I. Sláva sv. Jana Nepomuckého jest chloubou a oslavou celé země České. — Činí-li Bůh zázraky na oslavu svých svatých, a kterak se o tom i každý učenec snadno a důkladně může přesvědčiti

Článek II. Proč církev katolická jenom na základě skutečných zázraků sluhy Boží za svaté prohlašuje. — Máme-li zpráv hodnověrných, že sv. Jan Nep. pro tajemství sv. zpovědi byl umučen. — Pro které příčiny Bůh zvláště jazyk sv. Jana Nep. zázračně oslavil 15

Článek III. Lichosť rozumářské smýšleniny, že prý „jádro sv. Jana Nep. jest mistr Jan Hus“ . 31

Článek IV. Popis události, složený na základě protokolů soudních, kterak jazyk sv. Jana Nep. po více než 300 letech od jeho smrti uplynulých, zcela neporušený a čerstvý nalezen byl dne 15. dubna 1719. — Který Jan z Nepomuku byl od sv. Stolice apoštolské za svatého prohlášen 47

Článek V. Kterak jazyk sv. Jana Nep. po prvním zázraku Bohem na něm učiněném přechováván byl a pak veliké množství lidí rozumných a poctivých se tou dobou o pravdivosti a skutečnosti téhož zázraku přesvědčilo 72

Článek VI. Průběh druhého velikého zázraku, jenž se stal dne 27. ledna 1725 na jazyku sv. Jana Nep. před samou komissí apoštolskou a u přítomnosti zkušených znalců lékařských, jakož i jiných v nejvyšších hodnostech postavených svědků. — Do jakých nesmyslů makavých každý nutně zabředne, kdo zprávám úředním o témž zázraku hodnověrnosť popírá . 83

Strana

Článek VII. Popis reliquiáře, v němž se zázračný jazyk sv. Jana Nep. přechovává. Popis nynější podoby zevní téhož posvátného jazyka. Je-li nyní, po téměř 500 letech tou měrou zpráchnivělý, jako jazyk lidský v kratičké době po smrti člověka obyčejně zpráchniví. Původ trhliny na témž posvátném jazyku. Dle kterých zásad nynější stav téhož jazyka může býti posuzován 101

Doslov. V kterých hlavně potřebách osvědčil se býti sv. Jan Nep. přímluvou svou u Boha pomocníkem. — Jak nutná toho jest potřeba, aby každý pravý Čech sv. Jana Nep. horlivě také vzýval za ochranu a obhájení dobrého jména celé naší České vlasti a celého národa našeho 117

Litanie a modlitby, které se u hrobu sv. Jana Nep. na jeho svátek a po celou oktávu říkají . 121

Článek první.

Sláva svatého Jana Nepomuckého jest chloubou a oslavou celé země České. — Činí-li Bůh zázraky na oslavu svých svatých, a kterak se o tom i každý učenec snadno a důkladně může přesvědčiti.

Jazyk našeho milého sv. Jana Nepomuckého oslaven byl od Boha všemohoucího touž právě dobou, když se o jeho blaho- a svatořečení v Římě jednalo, dvěma zázraky, kteréž sv. Stolice apoštolská po velice důkladném zkoumání za pravdivé zázraky prohlásila. Druhý z těchto zázraků má i tu zvláštnosť do sebe, že v celém církevním dějepisu jiného podobného zázraku nelze nalézti, pročež také vším právem nazván byl zázrakem až po tehdejší dobu neslýchaným. Tyto dva zázraky byly též jedna z nejhlavnějších příčin, pro které proces svatořečný sv. Jana Nep. v době poměrně tak krátké po jeho blahořečení byl ukončen. Tyto dva zázraky přispěly velice i k tomu, že úcta a oslava sv. Jana Nep. v kratičkém čase po celém šírém světě daleko široko byla rozšířena, a že se až po dnešní den i v nejzazších dílech světa bedlivě pěstuje.

Toto neobyčejné oslavování sv. Jana Nep. přispělo pak mimoděk i ku slávě celé naší České

vlasti a sice tou měrou, že v celém dějepisu našem nelze najíti žádné jiné osobnosti, která by tak daleko a široko po celém světě a tak vroucně byla ctěna a oslavována, jako sv. Jan Nepomucký.

To všecko jest pravda nepopíratelná. Avšak naši čeští svobodomyslníci, kteří tak rádi lidu namlouvají, že jim nejde o žádný zisk hmotný, ale jenom o slávu národnosti České: ti právě za našich dnů sv. Jana Nep. často v rozličných spisech svých nejen zneuctívají, ale i tak hanobí, jakoby jim na ničem jiném více nezáleželo, než aby vlasť naši Českou o všechnu tu slávu, kterouž jí svatý Jan Nep. způsobil, obloupili. K tomu cíli a konci se i dotčeným zázrakům jen úštěpačně a nestoudně posmívají, jakoby zprávy o nich jen pouhé báchorky byly.

Jiní opět z našich vzdělanců, kteří rozličné vědy, ale jen na základě pověstného rozumářství německého pěstují, pokládají každý zázrak za věc zhola nemožnou, poněvadž novověká věda rozumářská jen tak zvané zákony přirozené uznává, ale o Bohu, který tyto zákony stvořil a nad nimi neustále svou všemohoucností vládne, ani slyšeti nechce. Ale těmto vzdělaným, mnohdy i učeným rozumářům vede se s dotčenou nemožností právě tak, jako se před několika lety mnohým slovútným, učeným státníkům a politikům vedlo. Když Napoleon III. u Sedanu již byl skutečně poražen a vláda jeho již zničena byla, hádali se také mnozí vzdělaní, učení právníci, státníkové a politikové, nemajíce ještě žádných zpráv o dotčené porážce, je-li to vůbec možná, aby Napoleon III. byl od Prušanů poražen. A když napotom již popírati nemohli, že Napoleon III. skutečně jest poražen a že i zajat byl, pak ještě tací učení

pánové hlavou nad tím nemálo kroutili, kterak prý to možná jest? Kdo však zdravý a předsudky nepředpojatý rozum má a ho správně a poctivě užívá, může se snadno a důkladně o tom přesvědčiti, činí-li Bůh skutečně zázraky čili nic.

Od mnohonácte století již, zejména pak od století XI., v kterémž papež Alexander III. z důležitých příčin zvláštním zákonem ustanovil, že žádný biskup neb arcibiskup katolický o své ujmě nesmí sluhy Boží za svaté prohlásiti a že právo toto jedině nástupci sv. Petra, římskému papeži, vyhraženo jest, od těchto tedy dávných časů zkoumají se v Římě u stolice apoštolské od mužů velice učených a zkušených neustále, od roku k roku takové události, které se zázračnými čili vůbec zázraky nazývají. A to děje se v Římě od dávných století neustále, poněvadž se tam v každém století z celého světa od biskupů katolických v hojném počtu k vyřízení zasýlaly a až podnes ještě zasýlají všechny takové procesy, které od jednotlivých biskupů k tomu účelu zavedeny byly, aby ten neb onen sluha Boží, jenž v pověsti svatosti zemřel, od papeže za svatého byl prohlášen. Takových pak sluhů Božích, kteří svatý život vedli a v pověsti svatosti též zemřeli, stávalo vždy v církvi katolické v každém století hojný počet; a právě tím osvědčuje se také, že církev katolická skutečně a neustále známku svatosti do sebe má, kterouž pravá církev Kristova míti musí. Ale v Římě neprohlásí nikdy a nikdy sv. Otec kteréhokoli sluhu Božího, i byť nevím jak veliká pověsť o jeho svatosti kolovala, za svatého, dokavad se velmi důkladným a obezřelým zkoumáním patrně nedokáže, že tentýž sluha Boží skutečné zázraky učinil, a to již po smrti své;

neboť zázraky, které snad i za živobytí učinil, k tomu účelu nikterak nedostačí. Za touto tedy příčinou zkoumají se v Římě od dávných století neustálé takové události, které zázračnými slují, aby totiž patrně na jevo přišlo, jsou-li to skutečné zázraky čili jen zdánlivé a nepravé.

A přes to přese všecko, že se v Římě během tolika století na tisíckráte již po nejdůkladnějším zkoumání patrně dokázalo, že Bůh na přímluvu svých svatých skutečné, opravdové zázraky učiniti ráčil: přes to přese všecko nachází se i za našich dnů velké množství neučených a také učených nevěrců neb rozumářů, kteří skutečnosť pravých zázraků jednoduše, leckdy i drze popírají.

Avšak nejen snad nevěrci a rozumáři, ale mnozí sledovníci takových vyznání náboženských, které se na sv. Písmo neustále odvolávají, zavrhují mnohdy rozhodně, že by Bůh na přímluvu svatých zázraky činil; ačkoli v Písmě sv. Starého Zákona mnoho nepopíratelných příkladů jest nalézti, že Bůh na prosbu svatých proroků na př.: Eliáše, Elisea atd. veliké zázraky učinil, a v Novém Zákoně dočítáme se nejen o mnohých zázracích, jež Syn Boží učiniti ráčil, ale i o takových, které sv. apoštolové na př. sv. Petr a sv. Pavel učinili, ano dočítáme se tam též výslovně, kterak Kristus Ježíš apoštolům a učeníkům svým udělil zvláštní moc, aby mohli zázraky činiti, a mimo to také připověděl, že učeníci jeho ještě větších zázraků činiti budou, nežli on sám učinil. V Písmě svatém se však toho nikde nedočteme, že by Kristus Pán tuto připověď svou byl obmezil jen první dobou apoštolskou. Jak medle mohou tedy přívrženci takových vyznání skutečnosť zázraků popírati? Nedivme se tomu nikterak; neboť se v Starém

Zákoně i toho dočítáme, kterak na př. Židovský král Achaz svatému proroku Isaiáši věřiti nechtěl, ačkoli veliké zázraky činil, a dle Nového Zákona nechtěli farizeové Kristu Pánu samému uvěřiti, když na potvrzení svého Božského učení před jejich očima Lazara z mrtvých vzkřísil, který již po čtyry dny v hrobě ležel a hnilobou zapáchal. Ano jedna část těchto farizeů počala se napotom ještě tak ohromného nesmyslu chápati, že z mrtvých vzkříšeného Lazara opět tajně usmrtiti chtěli, aby jen doznati nemusili, že Kristus Pán tak veliký zázrak na něm učinil. Byla v tom ovšem obdivuhodná zaslepenosť a pomatenosť rozumu, v kteréž jim ani nenapadlo, že Kristus Pán i po druhé Lazara z mrtvých mohl vzkřísiti, kdyby jej po prvním vzkříšení byli zabili.

Když se tedy takovýchto příkladů v samém Písmě sv. dočítáme, a když se samému Synu Božímu při konání zázraků taková neslýchaná zaslepenosť rozumu na odpor stavěla: což se tomu divíme, že i v pozdějších časech, a také za našich dnů nejen pouzí nevěrci a rozumáři, ale i mnozí jiní, kteří se o Písmo sv. tak rádi opírají, skutečnosť zázraků uznávati nechtějí? Kterak při poznávání pravdy takový a podobný odpor v lidském rozumu, jenž přirozeně po pravdě baží, povstane a se v něm zaryje, i to vysvítá aspoň poněkud z následujících poznámek: Žádný rozumný člověk ještě o tom nepochyboval, že ku př. dvakrát dvě jsou čtyry. Kdyby však z této nezvratné pravdy zřejmě pocházelo, že každý kdo kradl neb jiného tajně ošidil, povinen jest zboží ukradené navrátiti; i tuť by se beze vší pochybnosti již mnoho takových lidí bylo vyskytlo, kteří by nevím jaké háčky a pochybnosti o té pravdě byli nalezli, že dvakráte dvě jsou čtyry. A cos podobného činí

aspoň jistá část lidí skutečnosť zázraků popírající. O jiných platí opět tato poznámka: Nejen snad nevzdělaní a neučení lidé, ale i mnozí učenci v leckterých vědách dosti důkladně sběhlí mívali a mívají až podnes své předsudky. A právě učení lidé bývají často ve svých předsudcích tím zarytější a pravdě nepřistupnější, čím více předsudky jejich souvisí buď s jejich ziskuchtivostí neb s bažením po chvále a po slávě světské aneb s některou jinou nechvalnou a slabou stránkou jejich soukromých zvykův a mravů. Jiná opět částka neučených a také učených lidí popírá skutečnosť pravých zázraků pouze z té příčiny, poněvadž se tohoto v některém jinak poučlivém a užitečném spisu dočtli, že se zázraky nedějou, aneb že je novověká věda zavrhuje. U nás v Čechách a na Moravě ku př. hledá nejen ten který nedouk neb polovzdělanec, ale mnohdy i učený člověk leckteré zprávy v „Naučném Slovníku“. Otevře-li jej, aby se dozvěděl, co vlastně jest zázrak, a čte-li tam mezi jiným jen tuto rozumářskou domněnku: „kdežto věda veškeré působení sil nadpřirozených v život zamítá, připouští je theologie“, a čte-li ku konci článečku ještě tuto poznámku: „Co lze souditi o tak zvaných zázracích, dějících se v místech poutnických i jinak čas od času zde onde se vyskytujících, o zázračných obrazech Panny Marie i jiných svatých, o zázračných studánkách atd. o tom vzdělané obecenstvo není více v žádné pochybnosti:“ pak ovšem ten který nedouk a polovzdělanec, který se obyčejně a mermomocí k inteligencí počítá, jest již o tom zúplně ujištěn a přesvědčen, že se nikde na celém světě na žádném poutnickém místě u žádného obrazu Matky Boží a také na přímluvu žádného svatého atd. pražádný zázrak nestal a neděje.

A poněvadž tací nedoukové neb polovzdělanci obyčejně již dříve všeho náboženství jsou prázdni, a také obyčejně na kněze mají zabroušeno: proto si sami z dotčených rozumářských domněnek „Naučného Slovníka“ bez dlouhých rozpaků dovedou dovoditi, ač to „Naučný Slovník“ zřejmě nepraví, že každý zázrak, který se ku př. Matce Boží Staroboleslavské neb sv. Václavu neb svatému Janu Nep. atd. připisuje, nic jiného vlastně není, než holý podvod od kněží sosnovaný. A cos podobného si tuším při čtení uvedených poznámek bude mysliti i takový učenec, který se jen do jedné neb dvou věd zabral ale ostatek ani o katechismu, ani o důkladné filosofii a tím méně o vědě bohoslovecké žádných vědomostí nemá. Chtěl-li tedy „Naučný Slovník“ spravedlivý úsudek pronésti, měl aspoň takto napsati: „kdežto jen rozumářská, nevěrecká věda veškeré působení sil nadpřirozených sil v život zamítá, připouští je theologie i ostatní vědy, které novověkým rozumářstvím neb neznabožstvím prosáklé nejsou.“ A takových přívlastků měl-i ku konci svému „vzdělanému obecenstvu“, které o zázracích v žádné pochybnosti není, uděliti.

Ukážeme tedy nyní aspoň krátce jak krátkozrací jsou nevěrci a rozumáři, a jakých nesmyslů se dopouštějí, když svými domněnkami skutečnosť pravých zázraků popírají. Nuže tedy, dle slov sv. Tomáše Akvinského, jednoho z nejdůkladnějších filosofů a bohoslovců, nazývá se pravým zázrakem každá taková událosť čili takový skutek, který pouze mocí Boží se stane a sice na věcech přirozených, ale buď všecku sílu těchto věcí přirozených, aneb aspoň celý způsob a všechny zákony jejich obyčejné činnosti převyšuje. *) Ku př. všecku sílu přirozenou převyšoval skutek ten, když Kristus

Pán čtyrdenní hnilobou zapáchající mrtvolu Lazarovu všemohoucností svou k životu vzkřísil. A když sv. Jan Nep. r. 1701 přímluvou svou u Boha způsobil, že celé scvrklé, skroucené a vyschlé pravé rameno Terezie Krebsovy jedním rázem bez užívání léku úplně zdravé, silné se stalo a své dřívější postavy v témž okamžiku opět nabylo, událosť ta byla také pravým zázrakem. Lékařům by se snad bylo mohlo poštěstiti (ač se všickni každé takové naděje zcela vzdali) že by dotčené rameno po dlouhém a pracném lečení byli uzdravili, ale aby se uzdravení to jedním rázem, okamžitě a bez užívání všech léků stalo, to převyšuje úplně celý způsob a všechny přirozené zákony.

Pravíme tedy dále: Žádný člověk, i sebe učenější není a nebude moci prozkoumati kterýkoli pravdivý zázrak tak, aby tomu porozuměti mohl, jak a kterým způsobem Bůh tento zázrak učinil. To ví jedině sám Bůh, poněvadž jest neskončeně moudrý a také všemohoucí, a tato všemohoucnosť a moudrosť Božská jest a zůstane vždy prohlubeň nezpytatelná. V tomto ohledu jest tedy každý pravý zázrak pravým zázrakem t. j. událosť taková, jejížto celá bytnosť daleko a daleko leží nejen za každým smyslným zrakem lidským, ale zároveň také leží daleko a daleko i za každým duchovním zrakem lidským t. j. za každým rozumem lidským. Pravý zázrak zůstane vždy také divem t. j. bude se mu rozum lidský vždy di-

---

*) Quaest. disputatae. Quaestio de miraculis art. 2. „Illa, quae sola virtute divina fiunt in rebus illis, in quibus est naturalis ordo ad contrarium effectum vel ad contrarium modum faciendi, dicuntur proprie miracula“.

viti, poněvadž to nikdy neproskoumá, kterak ho Bůh všemohoucí učiniti dovede.

Ale když i žádný člověk prozkoumati neumí, kterak Bůh zázraky činí, proto pro všecko může se, když jen chce, velmi dobře o tom přesvědčiti, stala-li se skutečně nějaká taková událost, kterouž zdravý rozum lidský nutně za pravý zázrak pokládati musí, nechce-li se četných nesmyslů dopustiti.

Neboť předně každý pravý zázrak jest nějakou událostí. Událost to ku př. byla, když sv. Petr chromému od narození člověku pravil: „Ve jménu Ježíše Krista vstaň a choď," a když člověk ten okamžitě vstal, rovné a zdravé nohy měl a hned také chodil.

Za druhé o každé skutečné události může se člověk rozumný buďto sám na své vlastní oči a uši přesvědčiti; neboť k tomu právě ho Bůh zdravým rozumem a zdravými smysly obdařil.

A když se člověk sám na své vlastní oči a uši o některé události přesvědčiti nemůže, poněvadž se událost ta buď dávno již aneb na vzdáleném místě stála, může za třetí v nesčetných případech velmi dobře se přesvědčiti pomocí hodnověrných a zkušených svědků, kteří událost tu buď sami očitě viděli a pozorovali, aneb kterým o té události zase jiní hodnověrní a zkušení svědkové pravdivou zprávu podali. Je-li však za čtvrté kterákoli skutečná událost buďsi zcela obyčejná aneb sebe zázračnější jedním aneb druhým z těchto způsobu dostatečně zaručena a zjištěna, nesmí po právu a po zdravé logice žádný rozumný člověk o tom více pochybovati, že se ta událost skutečně stala. Byl by to pouhý nesmysl

a nerozum, kdyby pak někdo pod zamínkou vzdělanosti neb intelligence aneb učenosti atd. chtěl ještě namítati, že o tom pochybuje, stala-li se taková událosť skutečně, poněvadž pochopiti nemůže, kterak a jakým způsobem se státi mohla. Takovému učenci neb vzdělanci by každý vším právem mohl namítati a sice předně, že on také sám neví, a kdyby sebe učenější lékař byl, kterak se vlastně z toho chleba neb masa aneb z těch zemáků, jichž požívá, jeho maso a jeho kosti utvoří, a že pro všecku tuto svou nevědomosť přece jísti a píti nepřestane. Napotom pak může mu každý ještě vším právem namítati, že on sám také jen skrze svědky se dověděl, kdo byl jeho otcem a matkou, že se to jen od svědků dověděti mohl, kterak to město, kde se narodil, sluje, a kterak on sám se jmenuje atd. A ačkoli všecko to jen od svědků ví, přece o tom pochybovati nemůže, nechce-li za pomateného na mysli neb za blázna držán býti.

To tedy jsou dvě od sebe velice rozdílné věci a otázky: Předně, stala-li se skutečně nějaká zázračná událosť a za druhé: Může-li některý lékař neb silozpytec neb lučebník neb filosof neb právník neb dějepisec atd. slovem může-li kterýkoli sebe učenější a moudřejší učenec tuto zázračnou událosť tak proskoumati a vysvětliti, aby se patrně porozumělo, kterak ji Bůh učinil. Na tuto druhou otázku odpovídáme opět krátce a důrazně: To nemůže a nebude moci žádný učenec vysvětliti, poněvadž to jedině sám Bůh nejmoudřejší a všemohoucí ví a učiniti dovede. Ale na první otázku odpovídáme taktéž krátce a důrazně: Každý učenec a vzdělanec, jenž zdravý rozum a dobrou vůli má, může se velmi dobře a důkladně o tom následujícím způsobem přesvědčiti, staly-li se a stávají-li se ještě na světě

takové události, které v svrchu naznačeném smyslu vším právem zázračné slují, čili které skutečně jsou zázraky.

V Římě zkoumalo se od dávných století a zkoumá a vyšetřuje se tam až podnes neustále mnoho a mnoho takových skutečných událostí, které se ve veřejném mínění za zázraky pokládají.

A z těchto ve veřejném mínění za zázraky pokládaných událostí nebyly v Římě, a sice z důležitých příčin, všeckny za zázraky uznány, ale některé z nich byly úplně zamítnuty, a o kterých jiných takových událostech nepronesla sv. Stolice apoštolská po dlouhém zkoumání žádného konečného rozsudku, jsou-li totiž pravým zázrakem čili nic, poněvadž se při bedlivém a důkladném vyšetřování jedna neb druhá okolnosť tak zřejmě a patrně nedala objasniti, jak si toho sv. Stolice apoštolská žádala. Ale během tolika století byl v Římě i veliký počet takových událostí, které ve veřejném mínění za zázraky pokládány byly, za pravdivé, skutečně nepopíratelné zázraky uznán. A i v našem nynějším devatenáctém století děje se ještě totéž neustále. Tak zvaný sv. sbor obřadů církevních, zanáší se stále vyšetřováním a zkoumáním takových událostí. A zkoumání to děje se ve sboru dotčeném až podnes s takovou právnickou přísností, zevrubností a důkladností, že se na celém světě při žádném světském neb duchovním soudu a kterékoli jiné události s větší, s důkladnější a zevrubnější přísností a správností rozhodovati ani nemůže. A že toto vše až po dnešní den neustále v Římě se děje, o tom se snadno každý rozumný člověk nejen snad ze četných a důkladných spisů tištěných ale i na své vlastní

oči a uši může přesvědčiti. Nechť si jen sám do Říma zajede, nechť se tam v Římě sám osobně s nynějším předsedou sv. sboru obřadů s Jeho Eminencí kardinálem Dominikem Bartolini-m seznámí (což ho, jak ze své vlastní zkušenosti pisatel těchto řádků tvrditi může, velkého namahání státi nebude), a nechť se pak dle jeho navedení a s jeho dovolením a odporučením se všemi nynějšími jednotlivými údy sv. sboru obřadů církevních osobně seznámí a si od nich dobře a důkladně vysvětliti dá, kterak se po logicku vůbec a zejmena po právnicku a po lékařsku takové události v témž sv. sboru obřadů zkoumají, nechť si také ještě tam na místě, aspoň jeden jediný takový proces pilně a bedlivě přečte, který ve sv. sboru obřadů ku ztvrzení jednoho jediného zázraku zaveden a šťastně ukončen byl: a pak, má-li jen štipec dobré vůle a odvahy, aby se nestyděl pravdu vyznati, — nebude zajisté o tom více pochybovati dějí-li se až skutečně po dnes takové události na světě, které se vším právem zázraky nazývají, t. j. které Bůh všemohoucí na přímluvu a na oslavu svých svatých a k oslavě své svaté církve činí.

V životopisech papeže Benedikta XIV. (1740 až 1758), který sám dříve ještě než papežem byl, velikého účastenství v celém blaho- a svatořečném processu sv. Jana Nepomuckého měl, vypravuje se následující příběh: Když totiž úřad tak zvaného zastávatele víry (procurator fidei) ve sv. sboru obřadů zpravoval, navštívil jej jeden zámožný a učený Angličan, který nejsa katolíkem, také o tom měl všelijakých pochybností, dějí-li se skutečně na světě zázraky a dějí-li se na přímluvy svatých, jež Stolice apoštolská za svaté prohlásila. Angličan ten počal tedy námitky a pochybnosti své

Prosperu Lambertini-mu (tak sloul napotomní papež Benedikt XIV.) vykládati, který mu dosti dlouhou dobu pozorně naslýchal a semotam také hned všelijaké námítky důkladně rozřešil. Ale konečně vstal Prosper Lambertini, přinesl celý houf listin, a podávaje je Angličanu pravil: Přečtěte si, pane, nejprvé všechny tyto listiny, v nichž právě obsažené jsou obšírné, úřední a pod přísahou složené zprávy, jakož i pod přísahou vydaná svědectví očitých svědkův o jednom zázraku. Až pak listiny tyto bedlivě prozkoumáte přineste mně je nazpět a řekněte mi, co o tom všem, jako rozumný a vášněmi nepředpojatý člověk souditi budete. Angličan si tedy listiny domů vzal, prozkoumal je bedlivě, a vida z nich patrně, s jak velikou právnickou správností, s jakou vědeckou důkladností a s jakou obezřelostí se o té celé události ve sv. sboru obřadů pojednávalo a o tom radilo, je-li totiž tatáž událosť pravý zázrak čili nic. usnesl se konečně na tom, že událosť ta nepopíratelně pravým zázrakem býti musí, a když pak listiny Prosperu Lambertini-mu navracoval, pravil mu také výslovně, kterak o tom dříve ani tušení neměl, že by se ve sv. sboru obřadů s tak neobyčejnou důkladností, vědeckostí, obezřelostí a s takou právnickou správností o tom jednalo, je-li některá událosť pravým zázrakem čili nic. Při takovém jednání a při takovém zkoumání, — pravil Angličan dále, — není ovšem možná, aby se nějaký podvod za pravdu uznal, a proto nyní již rozumím, že se zázračné události skutečně na světě dějí, a rozumím i tomu, že právě i ta událosť, o které se v těchto listinách úředně jedná, pravým skutečným zázrakem jest, který se na přímluvu jednoho světce Božího stal. Když však Angličan domluvil, odpověděl mu vlídně Prosper

Lambertini v tento smysl: Těší mne pane velice, že jste se čtením těchto listin mnohých svých předsudků zbavil a že nyní o skutečnosti zázraků, které se až podnes na světě dějí, jste přesvědčen. Ale co se týká právě té události, o níž se v těchto listinách pojednává a kterouž nyní sám za pravý zázrak máte, nucen jsem vám pověděti, že sv. sbor obřadu právě tuto událosť za pravý zázrak neuznal, ačkoli o správnosti a hodnověrnosti očitých svědectví na ni se vztahujících pražádné pochybnosti nemá. A tu se jal Prosper Lambertini zevrubněji vykládati učenému Angličanu ty příčiny, pro které sv. sbor obřadů tuto událosť za zázrak neuznal. Výkladem tím utvrzen byl Angličan ještě pevněji nejen ve svém již nabytém přesvědčení, že si sv. sbor obřadů s neobyčejnou správností, důkladností a obezřelostí ve svém jednání počíná, ale mimo to ještě patrněji a zřetelněji poznal, že se až podnes zázraky na světě dějí.

Článek druhý.

Proč církev katolická jenom na základě skutečných zázraků sluhy Boží za svaté prohlašuje. Máme-li zpráv hodnověrných, že sv. Jan Nep. pro tajemství sv. zpovědi byl umučen. Pro které příčiny Bůh zvláště jazyk sv. Jana Nep. zázračně oslavil.

Ze všeho, co v předešlém článku řečeno bylo, vysvítá tuším dosti patrně, že Bůh všemohoucí skutečně zázraky činí, a že pravdu tuto jen takový člověk popírati může, jehož rozum jest buď velmi obmezený aneb rozličnými předsudky tou měrou zaujatý, že pravdu poznati nemůže a nechce. Nyní tedy nejprvé vyložíme krátce ty příčiny, pro které Bůh vůbec zázraky činí, a výklad ten nám cestu proklestí a usnadní, abychom napotom snadněji a zřetelně vyložiti mohli, proč církev katolická jenom na základě skutečných zázraků, které se na oslavu některého sluhy Božího stanou, téhož sluhu Božího za svatého prohlásí.

Bůh náš nečiní nikdy nic nahodile, jako lidé buď z nerozumu neb z lehkomyslnosti atd. ledacos učiní aniž sami vědí proč tak učinili. Člověk, který nejen při velkých ale i při všech menších věcech si toho dobře vědom jest, proč je podniká a činí, dosvědčuje tím patrně, že má rozum vy-

broušený a že ho dobře umí užívati. A poněvadž Bůh jest nejmoudřejší, proto také pražádnou věc, i tu nejmenší bez důkladné a závažné příčiny nemůže činiti, sice by jinak nebyl nejmoudřejší. Bůh tedy i zázraky činí vždy jenom z důležitých a závažných příčin t. j. při každém zázraku, který se stane, má Bůh vždy své vlastní a to nejmoudřejší úmysly. A jaké jsou tyto Božské úmysly to víme dílem z toho, že nám je Bůh sám zjevil, dílem také i člověk sám zdravým rozumem svým může se jich dopíditi, když okolnosti jednotlivých zázrakův a jejich následky bedlivě pozoruje a nestranně uváží. Nejproslulejší filosofové a bohoslovci poučují nás tedy, že Bůh proto zázraky činí, aby předně lidi rozumné o tom přesvědčil a je v tom přesvědčení potvrdil, že to neb ono učení, ta neb ona nauka, kterou by rozum lidský nikdy nenašel, skutečně od něho samého zjevena jest. Za touto příčinou činil Kristus Ježíš mnoho zázraků, aby posluchače své o tom přesvědčil, že on sám jest vtělený Syn Boží a že jeho učení z Boha pochází. Proto také sám doslovně k posluchačům svým pravil: „Neuzříte-li divův a zázraků, neuvěříte.“ (Jan 4, 48.)

A proč právě Bůh zázraky stvrzoval, že původ rozličných článků víry naší Božský jest, to vyložil krásně a zřetelně sv. Tomáš Akvinský řka: *) „Články víry naší převyšují rozum lidský, a proto jich také rozumem lidským dokázati nelze. Zapotřebí tedy jest, aby je Bůh sám svou mocí Božskou stvrdil. A toto stvrzení činí Bůh tím způsobem, že ten, kdo nějaký článek víry lidem zjevuje takové věci čili skutky t. j. zázraky učiní, kteréž se jedině

*) Summa theol. p. III. q. 48. ar. 1.

mocí Božskou státi mohou. Zázraky mají v ohledu tom jakousi podobnosť s pečetí královskou. Přinese-li úředník královský listinu nějakou, která pečetí královskou jest stvrzena, povinen jest každý poddaný věřiti, že rozkaz v listině naznačený od krále pochází. Za tou příčinou uděloval tedy Bůh svatým prorokům, svatým apoštolům, a také v pozdějších stoletích častokráte rozličným apoštolským mužům, kteří národy pohanské neb nevěrce na víru Kristovu obracovali, moc zázraky činiti. A když moudrosť Božská za dobré uzná, uděluje i nyní ještě takovou moc hlasatelům svatého evangelia.

Druhá pak příčina, pro kterou Bůh zázraky činí, jest, aby buď nevinnosť neb svatosť některého člověka svou Božskou mocí stvrdil, aneb také aby vinníka odvážlivého za některý přečin zřejmě pro uvarování dalšího pohoršení potrestal. A to naznačeno jest také v samém Písmě svatém, kdež Bůh praví: „Kdožkoli oslaví mne, oslavímť ho: kteříž pak mne potupují, budou zavrženi.“ A pro obojí případ dočítáme se též v Písmě svatém dosti hojných událostí zázračných. Zázrakem osvobodil Bůh proroka Daniela z jámy lvovské a sv. Petra na smrť již odsouzeného ze žaláře atd. Zázračně byl od Boha pro svou zpouru potrestán Kore, Datan a Abiron a také vlastní sestra Mojžíšova, jakož i v Novém Zákoně Ananiaš a manželka jeho Safira náhlou smrtí okamžitě zemřeli, když sv. Petra přelhali.

Z těchto kratičkých poznámek již takřka samo sebou dosti patrně na jevo vychází, proč sv. Stolice apoštolská jen tenkráte některého sluhu Božího za svatého prohlásí, když na jeho přímluvu u Boha pravé zázraky skutečně se staly. Pouhý rozum lidský nemůže toho nikdy úplně a nepo-

píratelně dokázati, že ten který sluha Boží skutečně již v nebi mezi svatými se nachází, když to Hospodin Bůh sám nějakým takovým znamením nepotvrdí, které jedině jeho všemohoucí moc učiniti dovede, a znamení takové jest právě zázrak. Proto tedy církev katolická jen tenkráte některého sluhu Božího za svatého prohlašuje, když se na jeho přímluvu skutečné zázraky staly.

Podotkli jsme také v prvním článku krátce, že nedostačí nikterak zázraky, které sluha Boží za svého pozemského života učinil, i kdyby to skutečně divy divoucí byly, ale že se takové zázraky vyžadují, kteréž se na přímluvu téhož sluhy Božího teprv po jeho smrti staly. A toho se dožaduje nejen z jedné, ale z více velmi důležitých příčin, kteréž zde poněkud objasniti musíme, poněvadž tím ještě patrněji na jevo přijde, jak důkladně a obezřele si sv. Stolice při processech svatořečných počíná, a zároveň se tím ukáže, jak pevného základu dotčené zázraky celému svatořečení poskytují.

Ku svatořečení tedy nedostačí nikterak zázraky, jež některý člověk za živobytí svého učinil, ale jen zázraky, které po své smrti učinil, poněvadž předně ze sv. Písma a z dějin biblických se s jistotou ví, že nejen lidé svatí, ale i hříšníci za živobytí svého leckdys pravé zázraky činili. Syn Boží sám pravil o posledním soudu takto: „Mnozí řeknou mi v onen den: Pane, Pane, zdali jsme ve jmenu Tvém neprorokovali a ve jmenu Tvém zloduchů nevymítali a ve jménu Tvém divů mnohých nečinili? A tehdy vyznám jim: Nikdy jsem neznal vás; odejděte ode mne činitelé nepravosti.“ (Mat. 7, 22. 23.) Z těchto slov vysvítá tedy, že Bůh leckdys i takovým hříšníkům, kteří do nebe nepřijdou, té moci čili toho blahodaru

(charisma) udělí, aby zázraky činili, aby prorokovali; ačkoli se to jen řidčeji stává, a Bůh mnohem vícekráte takové blahodary lidem skutečně svatým nežli hříšníkům udílí. Jidáš Iškariotský na př. také divy a zázraky činil jako ostatní svatí apoštolové a přece zavržen jest. Proč však Bůh leckdy i hříšníkům, někdy také i pohanům blahodaru na čas aneb pro některý případ udělil, aby buď nějaký zázrak učinili, aneb aby nějaké pravdivé proroctví, jako na př. pohan Balaam vydali, příčina toho jest, poněvadž Bůh dobře věděl, že to ku spasení jiných lidí a ku potvrzení některé zjevené pravdy náboženské v jistých okolnostech nemálo bude přispívati.

Z toho tedy, že některý člověk za živobytí svého zázraky činil neb pravdivě prorokoval, nelze nijak s jistotou souditi, je-li člověk ten po smrti své skutečně v nebi mezi svatými čili nic. Ale činí-li Bůh na přímluvu některého sluhy Božího po jeho smrti skutečné zázraky, lze patrně poznati, že tentýž sluha Boží svatým jest, poněvadž Bůh, na oslavu kteréhokoli již na věky zavrženého člověka zajisté žádných zázraků činiti nebude. Tomu odporuje jeho neskončená svatosť, a také jeho neskončená pravdomluvnosť. A to tedy jest jedna z těch příčin, proč svatá Stolice apoštolská jen tenkráte některého sluhu Božího za svatého prohlásí, když se po jeho smrti pravé zázraky stanou.

Jest však toho ještě jiná velice důležitá příčina, pro kterou se od sv. Stolice zázraky po smrti ku svatořečení nutně dožadují. Svatí zasloužili si svými cnostmi korunu slávy nebeské, a církev katolická prohlašuje sluhy Boží za svaté nejen proto, abychom se k nim ve svých potřebách za přímluvu u Boha utíkali, ale i proto, aby

nám byli novým povzbuzujícím příkladem a vzorem, kterak ctnostný život pěstovati máme. Zavede-li se tedy u sv. Stolice apoštolské tak zvaný svatořečný proces (processus canonizationis), aby ten který sluha Boží za svatého byl prohlášen, tu nejprvé zkoumá se velmi důkladně ve sboru obřadním, měl-li tentýž sluha Boží před smrtí svou předně Božské ctnosti (t. j. víru, naději a lásku), a pak čtvero tak zvaných stěžejných cností mravných t. j. opatrnosť, spravedlnosť, střídmosť a sílu čili statečnosť) ne snad jen tou měrou, jako je každý počestný křesťan katolický míti má, ale měl-li všechny dotčené ctnosti ve stupni hrdinském, tak že jimi daleko nad jiné počestné křesťany vynikal.

Byl-li však sluha Boží, o jehož svatořečení se process v Římě zahájil, mučenníkem, zkoumá se sice též nejprvé bedlivě, měl-li před smrtí svou svrchu dotčené ctnosti, avšak u každého mučenníka zkoumá se nejvíce se vší možnou důkladností, byl-li skutečně umučen, a pro kterou příčinu byl umučen. Poštěstí-li se dokázati platnými důvody, že skutečně umučen byl, t. j. že násilnou smrtí buď stětím, neb utopením, neb upálením neb dlouhým trýzněním atd. zemřel, a poštěstí-li mimo to také dokázati, že umučen byl pro pravou a platnou příčinu, t. j. buď pro některý článek víry aneb pro některou pravou ctnosť křesťanskou: pak zapotřebí není jiných ještě důkazů uváděti, že tentýž mučenník měl svrchu dotčené Božské a mravní ctnosti křesťanské ve stupni hrdinském. Neboť církevní učitelové a spisovatelé jednosvorně dokazují, že pravá smrť mučenická sama v sobě již důkazem jest platným o hrdinských cnostech téhož sluhy Božího, jenž ji podstoupil, což také vysvítá z těchto slov Páně. „Pakliby kdo ztratil život svůj pro mne a pro evangelium, zachovať

jej. (Mark. 8, 35.), a dále ještě i z těchto slov: „Kdožkoli vyzná mne před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích“ (Mat. 10, 32.), a podobný výrok se i u sv. Lukáše (12, 8.) naskytuje: „Každého, kdožkoli mne vyzná před lidmi, vyzná i Syn člověka před anděly Božími.“ Proto také dokládá Benedikt XIV. ve svém proslulém díle o blaho- a svatořečení sluhů Božích na více místech, že vyšetřování o smrti mučennické a o příčině mučennictví má tutéž platnosť processu blahořečných kteréhokoli mučenníka, jako má vyšetřování o cnostech hrdinských jiných sluhů Božích, kteří mučenníci nejsou.*) Veškeré toto zkoumání o cnostech hrdinských děje se tedy také proto, poněvadž svatí a světice Boží nám křesťanům opět novou, mocnou pobídkou, novým příkladem a vzorem života křesťanského býti má.

Avšak dokáže-li se v svatořečným processu i očitými a pod přísahou vydanými svědectvími, že ten který sluha Boží skutečně měl hrdinské ctnosti křesťanské, aneb dokáže-li se i očitými a pod přísahu vzatými svědky, že ten který sluha Boží skutečně byl umučen a že příčina jeho umučení byla pravdivá a podstatná, napotom žádá ještě sv. Stolice apoštolská, aby bylo jen od samých o č i t ý c h a pod přísahu vzatých svědkův a nikoli jenom z doslechu aneb z pouhých písemních památek dosvědčeno, že tentýž sluha Boží neb mučenník po smrti své zázraky činil. A příčina toho, proč sv. Stolice apoštolská se pouhým svědectvím lidským o ctnostech hrdinských aneb o pravé mučennické smrti kteréhokoli sluhy Boží neupokojí, ale ještě patrné a očitými

*) Viz De servorum Dei beatificatione etc., ku př. lib. III. cap. 21. num. 1.

svědky zaručené zázraky žádá, jest opět ta, poněvadž tací sluhové Boží po jejich svatořečení všem křesťanům platiti mají za vznešené příklady a vzory křesťanské svatosti, a poněvadž Bůh sám na dosvěčení pravé svatosti zázraky činívá, jakož o tom nejeden příklad ve sv. Písmě máme. S pouhým lidským svědectvím, i když od očitých a úplně hodnověrných a pravdomluvných svědků pochází, neuspokojí se nikdy sv. Stolice apoštolská. *)

Avšak zázraky, které Bůh na potvrzení hrdinských ctností aneb mučennické smrti a příčiny její činívá, mívají mimo to ještě jinou velmi závažnou cenu, která se svědectví lidského týká. Cenu pak tuto velice závažnou třeba zde poněkud aspoň vyložiti, poněvadž se jedné a sice podstatné stránky toho procesu týká, v kterém se o vřadění Jana Nep. do počtu svatých rozhodovalo.

Naši totiž moderní svobodomyslníci čeští a také němečtí nejednou již ve spisech svých pravili, kterak prý pražádných souvěkých zpráv o tom nikde není zaznamenáno, že by sv. Jan Nep. právě pro zpovědní mlčenlivosť čili pro tajemství ve sv. zpovědi jemu svěřené byl umučen. Ano titíž svobodomyslníci neostýchají se ještě lidu obecnému a čtenářům jinak vzdělaným, ale v dějepisných pramenech nezběhlým, namlouvati, že prý si to teprv jesuité v pozdějších stoletích smyslili a lidem namluvili, jakoby sv. Jan Nep. pro mlčenlivosť zpovědní byl býval umučen, a že tímto podvodem svátosť sv.

---

*) Viz de Servorum Dei beatific. etc. lib. I. cap. 27. num 4.: „Ecclesia nedum sanctitatis certitudinem desumere intendit ex testibus, qui de virtutum exercitio asseveraverunt, sed et eandem sanctitatem comparari poscit ex aliis testibus, qui miracula referant a Deo intercessione servorum Dei, de quorum virtutibus actum est, patrata.“

zpovědi v mínění českého lidu chtěli povznésti proti husitům a luteranům, kteří zpověď zavrhují. Tážeme se tedy, skutečná-li to jest pravda, že pražádné souvěké a od očitého svědka v některém letopisu neb v některé listině zaznamenané zprávy o tom nemáme, kterak sv. Jan Nep. pro obhájení tajemství sv. zpovědi byl od krále Václava IV. trýzněn a umučen?

Na tuto otázku odpovídáme nejprvé přímo a krátce: Ano, až po dnešní den nebyla žádná taková souvěká a od očitého svědka zaznamenaná zpráva v žádné kronice a také v žádné listině nalezena. Avšak k přímé odpovědi této dodáme hned také příčiny, pro které se žádná taková zpráva nenalezla a sice s touto poznámkou předběžnou, že právě svobodomyslníci tyto příčiny nezkušeným a v dějepisu nezběhlým čtenářům vždy zatajují, aby jim své falešné domněnky namluviti a církev katolickou, zejmena pak sv. Jana pod jakousi zástěrkou dějepisné vědeckosti hanobiti mohli. Nuže tedy, jaké jsou to příčiny, pro které žádných takových souvěkých a od očitých svědků sepsaných zpráv nemáme o tom, že sv. Jan Nep. pro mlčenlivosť zpovědní mučen byl? Pravíme tedy: Sám Frant. Palacký, který nikdy katolíkem nebyl, ale který o pramenech českého dějepisu zvláštní dílo složil,*) praví výslovně ve svých „Dějinách národu českého“, **) že právě z té doby, v které král Václav IV. dal mučiti sv. Jana Nep. pro mlčenlivosť zpovědní, na dějinných pramenech jest „náramná chudoba“. A příčinu této náramné chudoby lze snadno vysvětliti. Král

*) Würdigung der alten böhm. Geschichtsschreiber. Prag 1869.

**) Díl. II. Č. II. str. 285.

Václav IV. známý jest z dějepisu nejen pro své opilství, ale i pro svou zuřivou a k ukrutnosti náchylnou povahu. V zuřivé ukrutnosti své dal nejen sv. Jana Nep. ale i jiné lidi do Vltavy hoditi. Za takových tedy poměrů neodvážil se žádný souvěký spisovatel tak lehce k sepsání nějakého letopisu vůbec, a tím méně k popsání tak ohavného a neslýchaného zločinu, jakým právě bylo trýznění a umučení sv. Jana Nep. pro zpovědní mlčenlivosť. Každý tehdejší spisovatel nepochyboval zajisté, že jej podobný osud jako sv. Jana Nep. očekává, jakmile dotčený zločin králův popíše a uveřejní. Odtud tedy pochází hlavně ona „náramná chudoba“ na dějinných pramenech z časů Václava IV. Ale naši svobodomyslníci, jimž především o zneuctění a hanobení sv. Jana Nep. jde, myslili si bezpochyby, že král Václav IV. k trýznění a k mučení sv. Jana Nep. měl zvláště pozvati nějakého dějepisce, který by celý tento ohavný zločin pro budoucí svobodomyslníky obšírně popsal. Ale král Václav IV., který onen zločin tajně spáchati dal, a kterémuž i na tom mnoho záležeti muselo, aby se hlavní příčina zločinu jeho neprozradila, byl poněkud chytřejší nežli jsou naši svobodomyslníci, a nepozval si žádného dějepisce ku popsání zločinu, který zcela tajný zůstati měl. A poněvadž toho Václav IV. neučinil a se také žádný souvěký spisovatel sám od sebe z bázně před prchlou ukrutností královou na takový popis neodvážil, proto snad by pověsti o témž zločinu hned tenkráte povstalé a mezi lidem kolující neměly býti pravdivé? O zločinu tom věděli dobře katané, kteří králi nápomocni byli, když sám sv. Jana Nep. mučil a z něho tajemství zpovědi trýzněním vynutiti chtěl. O témž zločinu věděl také zajisté i jeden neb druhý z oněch milců Václavo-

vých, kteří s ním společně hejřívali a jeho vášním ze ziskuchtivosti nadržovali a lichotili. A že právě tací lidé, jací byli milcové Václavovi, a také katané dlouho nesmlčí tajné události, tomu se rozumný člověk diviti nebude. Nestává tedy žádného dostatečného důvodu, proč bychom se tomu diviti neb o tom pochybovati měli, že o pravé příčině umučení sv. Jana Nep. již u souvěkovců, a sice hned po jeho smrti pověsti kolovati počaly, ano povaha Václavova, povaha jeho milců, s kterými rád hejříval, sama sebou tomu nasvědčuje, že nejhlavnější příčina umučení sv. Jana Nep. četným lidem známa byla; neboť vůbec známo jest, že opilci jazyk svůj na uzdě držeti neumějí a že se také zhejralci rádi svou prostopášností honosívají.

Nemalým podnětem k rozšiřování této pověsti mezi lidem byla pak zajisté i zázračná událost, že tělo mučenníkovo ve vlnách Vltavy ponořené, jasnými světly, jako hvězdami plovoucími, bylo od Boha hned oslaveno. Jiným podnětem k rozšiřování téže pověsti byla i zvláštní neobyčejná suchota, kteráž téhož roku 1393, nedlouho po umučení sv. Jana Nep. v celých Čechách nastala a kterouž lid za pokutu Boží pro utopení téhož mučenníka pokládal.

Z toho se všeho tedy každý nepředpojatý čtenář snadno porozumí, proč o pravé příčině umučení sv. Jana Nep. žádná zpráva od souvěkých, očitých svědků pocházející nebyla nalezena; ale zároveň i tomu lehce porozumí, kterak o téže pravé příčině četné pověsti již mezi souvěkým lidem vůbec povstati musely.

Avšak pravíme ještě dále: „Pro náramnou chudobu“ dějinných pramenů nebyla sice žádná, přímo souvěká zpráva nalezena, ale za to nalezena byla téměř souvěká (čili téměř zároveň)

zpráva listinná o pravé příčině umučení sv. Jana Nep., kterouž totiž jeden dějepisec zaznamenal, jenž krátce po tom žil, a se také co legat sněmu Basilejského r. 1433, tehdy jenom 40 let po smrti sv. Jana Nep. v Praze zdržoval. Dějepisec ten býval professorem ve Vídni, sluje Tomáš Ebendorfer z Haselbachu, a dotčenou zprávu svou sepsal mezi r. 1449—1463, jak opět sám Frant. Palacký dokládá.*) Mezi jiným praví tedy Ebendorfer o králi Václavu IV. doslovně takto: „Zpovědníka své manželky Jana mistra bohosloví.... který, jakož se vypravuje, mlčenlivosť zpovědní porušiti nechtěl, ve Vltavě utopiti rozkázal.“ To tedy jest nejstarší listinná zpráva, že sv. Jan Nep. pro tajemství sv. zpovědi byl umučen. Třeba zde podotknouti, že zpráva tato tenkráte ani známá nebyla, když se o svatořečení Jana Nep. v Praze a v Římě jednalo; neboť byla teprv později v jednom souvěkém rukopisu, jenž Liber Augustalis sluje, ve Vídenském archivu císařském nalezena. A ze zprávy této listinné zároveň i to patrně vysvítá, že pověsť o pravé příčině umučení sv. Jana v první polovici věku 15tého mezi lidem byla vůbec rozšířena, poněvadž Ebendorfer o ní doslovně praví: „jakož se vypravuje“, t. j. asi tolik, jako by řekl: jakož vůbec známo jest.

První pak český spisovatel, který ještě během téhož 15tého věku, totiž roku 1471 listinnou zprávu o téže pravé příčině mučennictví sv. Jana Nep. zaznamenal, byl Pavel Židek. S postupem času, když se přese všechny neblahé rozbroje náboženské i politické úcta veřejná sv. Jana, zejmena u jeho hrobu, neustále nejen udržovala

*) Dějiny. Díl II. Č. II. str. 285.

ale i rozšiřovala, zaznamenávali v 16tém a v 17tém století i jiní kronykáři čeští tutéž zprávu více méně obšírně ve svých kronykách, jako Hájek, Doubravius, Borek protestant, Pontán z Breitenberku, Dlouhoveský, Balbin, Tom. Pešina atd.

Ano někteří čeští spisovatelé pokusili se již během 17tého století i o to, aby na základě kolujících pověstí úplnější zprávu o celém umučení sv. Jana Nep. složili, k čemuž — dle jejich vlastních výpovědí — i jiných dřívějších zpráv listinných používali, o kterých mi nyní žádné známosti více nemáme, poněvadž se zlobou času, tak jako množství jiných rukopisů českých, ztratily.

Starobylá tedy zpráva, že sv. Jan Nep. pro tajemství sv. zpovědi byl umučen, byla v celých Čechách vůbec, i každému téměř dítěti, již známá, ano byla i v cizině daleko široko rozšířena, když konečně na počátku století 18tého tehdejší arcibiskup Pražský a kapitola svatovítská o tom usilovně pracovati počali, aby Jan Nep. od sv. Stolice za blahoslavence byl prohlášen. A k úsilovnosti té byli nejvíce tím ponoukáni, poněvadž se téměř neustále nové zázraky na přímluvu sv. Jana Nep. děly, následkem čehož i množství domácích a též zahraničných hlasův ozývati se počalo, aby arcibiskup Pražský dle práva církevního proces o blahořečení zahájil. To stalo se r. 1715. Než však ještě tento první proces byl ukončen, postaral se Bůh všemohoucí sám o to, aby ona starobylá pověsť o pravé příčině mučennictví sv. Jana Nep. zvláštním způsobem zázračným tak byla potvrzena, že žádný rozumný a nepředpojatý člověk o její pravdivosti nikterak více pochybovati nemůže.

A hle v samém průběhu processu blahořečného, a pak opět průběhem processu svato-

řečného ráčil Bůh přese všecko očekávání neb nadání lidské najednou nahraditi i onen svrchu vytknutý nedostatek, že totiž žádná souvěká, od očitých svědků sepsaná zpráva nalezena nebyla o pravé příčině, pro kterouž sv. Jan Nep. byl umučen, ačkoli se o ní stkvělá a nepopíratelná tradice hned po jeho smrti utvořila a pak stále a nepřetržitě v celých Čechách a v cizině kolovala. A jakým způsobem nahradil tedy Bůh dotčený nedostatek zprávy souvěké od očitých svědků sepsané? Na tuto otázku odpovídáme opět krátce a důrazně takto: Tento nedostatek nahradil Bůh všemohoucí, který se sám Otcem věd nazývá, dvěma stkvělými zázraky, jež právě na jazyku sv. Jana Nep. průběhem processů blaho- a svatořečního učiniti ráčil. Zneužíváním svého jazyka měl sv. Jan Nepomucký dle hříšné žádosti krále Václava IV. vyzraditi tajemství ve sv. zpovědi jemu svěřené. Sv. Jan Nep. nezneužil svého jazyka ku spáchání tohoto svatokrádežného zločinu, ale na oslavu zákona Božího a církevního raději přetrpké trýznění a samou smrť podstoupil, než aby jazyk svůj zločinem tímto svatokrádežným pokalil, zákon Boží a církevní přestoupil a tak Bohu povinnou česť a slávu odejmul. Sv. Jan Nep. tedy jazykem svým pravdu zákona Božího a církevního, a tudíž i slávu Boží neobyčejným způsobem rozmnožil. Nuže, Bůh nejvýš spravedlivý jemu za to hned nejen korunu slávy nebeské udělil, ale mimo to také jazyk jeho neobyčejným způsobem, ano neslýchaným zázrakem před lidmi oslavil. „Kdo mne oslavuje, toho i já oslavím“, pravil Bůh již v Starém zákoně. Těmito velikými zázraky, které se na jazyku sv. Jana Nep. staly, potvrdil tedy Bůh svým vlastním Božským svědectvím nepopíratelně a takřka makavě, že pravá příčina

hrdinské smrti mučennické sv. Jana Nep. záležela právě v tom, že jazyku svého ku spáchání svatokrádežného zločinu nezneužil a tajemství zpovědní nezjevil. Avšak těmito samými zázraky byla mimo to zároveň i ona starobylá po světě kolující pověsť o příčině mučennictví téhož sv. Jana co nejúplněji potvrzena a také ona „náramná chudoba na dějinných zpravách“ z časů Václava IV. vzhledem na umučení sv. Jana Nep. nejen úplně ale přebohatě nahražena; poněvadž Božské svědectví nekonečně větší ceny do sebe má než tisíce souvěkých a očitých zpráv lidských.

Z toho tedy viděti, kterak zázraky, jež Bůh po smrti mučenníkův aneb jiných světců na oslavu jejich činiti ráčí, i k tomu přispívají, aby svědectví lidské jinak pravdivé a úplné stalo se nejúplnějším a zhola nepopíratelným. A to tedy jest také jedna z těch ostatních příčin, pro kterou sv. Stolice apoštolská žádného sluhu Božího za svatého neprohlásí, dokavad Bůh po jeho smrti a na jeho oslavu patrných zázraků neučinil.

Na oslavu sv. Jana Nep. učinil sice Bůh téměř nesčetných zázraků, pročež také sv. Jan Nep. po výtce nazván byl „divotvorcem“. Ale mezi všemi těmito zázraky, zasluhují toho především velice ony dva zázraky, které Bůh přímo na jeho jazyku učinil, aby každý ctitel sv. Jana Nep. celý jejich průběh nejen poněkud, ale dobře a důkladně poznal a sice z nepopíratelných, souvěkých a dle očitého svědectví sestavených zpráv úředních; neboť tyto dva zázraky byly také v Římě ve sv. sboru obřadním s největší důkladností a obezřelostí zkoumány a od papeže Benedikta XIII. jakožto pravé zázraky stvrzeny a prohlášeny. A tyto dva zázraky uvádí tentýž papež v řadě oněch čtvera zázraků, na základě kterých bl. Jan Nep. za sva-

tého byl prohlášen na prvním místě. Správným a poněkud aspoň obšírnějším popisem těchto dvou zázraků odhalí se také snadno ve svém pravém světle ona nechvalná a mnohdy i nestoudná odvážlivosť nynějších svobodomyslníků, kteří si na tom mnoho zakládají, aby každý pravý a skutečný zázrak buď za pouhou smýšleninu aneb dokonce za kněžský podvod prohlašovali a tak čtenáře do sítí zhoubné nevěry zavedli.

Uvázali jsme se tedy v tu práci, že s pomocí Boží dotčené dva zázraky poněkud obšírněji, a sice na základě soudních, přísahami stvrzených protokolů, které v samém processu svatořečném úředně sepsány byly a kterých věrný přepis nejen v Římě, ale i v arcibiskupském archivu Pražském až podnes se nachází, ve spisku tomto popíšeme, aby každý čtenář, který pravdu miluje, se také dověděl, jak liché a nepodstatné jsou smýšleniny novověkých svobodomyslníků, jimiž tak rádi sv. Jana Nep. v rozličných povídkách neb v jiných spisech svých hanobívají.

Dříve však ještě, než k popisu dotčených dvou zázraků zakročíme, vysvětlíme v článku přímo sledujícím několik domněnek, kterými svobodomyslníci, překrucujíce někdy chytrácky leckdy také zcela nemotorně pravdu dějepisnou, našeho milého sv. Jana Nep. nezhynutelné jeho cti a slávy obloupiti a jí mistra Jana Husa ověnčiti usilují.

Článek třetí.

Lichosť rozumářské smýšleniny, že prý „jádro sv. Jana Nepomuckého jest mistr Jan Hus.“

Mezi našimi svobodomyslnými národovci, kteří se buď nestoudnou francouzskou nevěrou aneb chlubivým rozumářstvím německým zavésti dali, nachází se od více let i takových, kteří zúmyslně v rozličných tiskových spisech svých sv. Jana Nep. takovým spůsobem zneuctívají a hanobí, kterého jen nestoudní francouzští neznabohové schopni jsou. Vědouce totiž dobře, že každý člověk, byť i jinak vzdělaný, nemůže tím se zanášeti, aby dějepisné prameny studoval a z pramenů hodnověrných pravdy se dodělal, spekulují dotčení svobodomyslní národovci k nevědomosti dějepisné a k lehkovážnosti mnohých čtenářů vydávajíce jim všelijaké smýšlení a báchorky své za pravdu historickou. I nelze popírati, že nejenom ten který nedouk, jenž se rád k tak zvané intelligencí počítá, poněvadž dvě neb tři školy prošel, tímto historickým švindlem (balamucením) byl zaveden, ale i leckterý vzdělaný a v jiných vědách dosti honěný pokládá mnohdy takové historické smýšleniny a báchorky za jakýsi pokrok ve studium dějepisu a je aspoň z části vychvaluje. Tomu všemu se nedivme. Za našich časů panuje velice, jak známo, tak zvaný švindl, nejen v obchodu a v peněžních záležitostech, ale vtírá se i do rozličných jiných vrstev a tudíž i do vědeckého bá-

dání a každý pravý, poctivý a zkušený badatel a učenec nucen jest za našich dnů býti velice ostražitým, nechce li se nějakým švindlem ve vědě samé dáti zavésti. Bude-li toho zapotřebí uvedeme nejeden příklad z dob novějších o takovém švindlerství na poli vědeckém.

A když tedy za našich dnův i sami praví, poctiví a zkušení učenci a vědci nuceni jsou bedlivě na pozoru se míti, aby nějakému vědeckému švindlu do pastí nepadli: což se pak tomu divíme, že i mnoho poctivých a pravdy milovných čtenářů leckterému dějepisnému švindlu na lep sedne, když se mu totiž takový spisek do rukou dostane, který nějakou svobodomyslnickou smýšleninu neb báchorku pod zástěrou vědeckosti a učenosti podobným způsobem za čírou pravdu historickou vydává, jako ti bývalí mastičkáři a žamputáři vydávajíce se za učené a zkušené lékaře své masti a léky nezkušeným lidem za drahé peníze ku koupi nabízeli.

Nuže jeden takový historický švindl tropí se již od několika let a opakuje se častěji s posvátnou osobou našeho patrona a dědice českého Jana Nepomuckého a osobou mistra Jana Husi. Od několika let vydávají se totiž u nás tiskem buď rozličné povídky historické neb jiné zábavné spisky, v kterých se Mistr Jan Hus jakožto nejvznešenější vzor vší ctnosti a svatosti všemožnými barvami líčí, a naproti tomu hanobí se v ryze smýšlených povídkách, kterým se však titul historické povídky udělí, a v jiných zábavných spiscích posvátná osoba sv. Jana Nep. všemožnou nestoudností. Na tom se však nepřestává: ale naši svobodomyslní národovci se již také o to pokusili namluviti nejen obecnému lidu českému, ale i v dějepisných pramenech nezběhlým vzdělancům, že

prý „historickým jádrem Jana Nepomuckého není nikdo jiný, než Jan Hus“ a že prý od katolíků českých zejména pak od jezuitů teprv po bitvě Bělohorské (r. 1619), když bylo katolictví nad husitským kacířstvím zvítězilo, musel býti Jan Hus sám překřtěn a v katolického svatého proměněn.

A tak tedy prý sv. Jan Nep. není vskutku nic jiného než sloučení opravdu byvšího, od krále Václava utopeného generalního vikáře Jana Nep. s mistrem Janem z Husince. A tuto smýšleninu a rceme raději zrovna historickou lež chtějí svobodomyslníci čtenářstvu českému pod zástěrkou vědeckosti dokazovati spolehajíce se ovšem na to, že jim nejen snad neučení ale také i leckteří učení vlastenci, kteří prameny historické neznají, snadno na vějičku sednou a v síti nastražené snadno uváznou, když při svém domnělém vědeckém líčení neustále na národní cit se odvolávati a zhusta namlouvati budou, že jen husité, jen utrakvisté a luteriani byli praví vlastenci čeští.

Aby se tedy každý po pravdě historické dychtící čtenář, jenž prameny historické sám probírati nemohl, o tom snadno přesvědčiti mohl, na jak slabounkých nožičkách ona historická vědeckosť našich svobodomyslníků stojí, uvedeme zde aspoň několik příkladů, jakých dějepisných nesprávností, jakého překrucování dějepisných pravd a událostí se naši svobodomyslníci dopouštějí, a kterak sami sobě odporují, když ve svých spisech onu historickou smýšleninu a lež vnucují, že „historickým jádrem Jana Nep. nikdo jiný není než Jan Hus.“

Pravíme tedy: I. Ve dvou českých spisech, z nichž jeden v Čechách a na Moravě jest velmi

rozšířen*), dočítáme se, že prý mistr Jan Hus hned druhého roku po svém upálení v Kostnici t. j. již r. 1417 „prostředkem university Pražské“ za svatého mučeníka byl prohlášen. Avšak hledá-li člověk „souvěké aneb téměř souvěké čili zárovní písemní zprávy“ o této kanonisaci, nikde a nikde se jich nedohledá. A když jsme se i sami našich učených a v dějinných pramenech důkladně zběhlých mužů zúmyslně ještě na takové písemní listiny poptávali, bylo nám opětně řečeno, že universita Pražská žádnou takovou kanonisaci mistra Jana Husi nikde nepodnikla. Ano tehdejší professoři na Pražské universitě měli přese všechen svůj utrakvistický směr tolik rozumu, že se do té kanonisace nepustili, poněvadž věděli, že žádná universita takového práva nikdy neměla, aby někoho za svatého prohlásiti mohla.

II. V jednom hanopisu na sv. Jana Nep. v německé a české řeči vydaném dočítáme se, kterak prý jesuité si to vlastně smysleli a sice teprv po bitvě Bělohorské, že sv. Jan Nep. pro nevyzrazení tajemství zpovědního od krále Václava IV. trýzněn a do Vltavy vhozen byl. A hanopis dotčený vychloubá se stále svou dějepisnou vědeckostí a důkladnou znalostí pramenů historických i nepochybujeme nikterak, že leckterý svobodomyslný nedouk sveden byv touto vychloubavostí si tuto nesmyslnou báchorku dobře v paměti zapsal a ji také před lidmi v dějepisu nezběhlými opakoval, aby dokázal, že on k intelligencí náleží. Nuže tedy, sám Frant. Palacký, který nikdy katolíkem a také přítelem

*) Jmena spisovatelů nikde neuvádíme, poněvadž nám nejde o osobní půtky ale o pravdu. Bude-li však toho zapotřebí uvedeme je výslovně a také stránky udáme. Nechceme také uváděním názvů některých hanopisů přispěti k jejich dalšímu rozšiřování.

jesuitů nebyl, uvedl v dějinách svých téměř souvěkou zprávu Tomáše Ebendorfra z Haselbachu, již v první polovici věku XV. sepsanou, která praví, že král Václav sv. Jana Nep. pro tajemství sv. zpovědi dal umučiti (Viz o tom na str. 26.). Známo pak jest, že řád jesuitský teprv o sto let později ve věku totiž XVI. byl založen. Ebendorfer tedy svou zprávu od jesuitů obdržeti nemohl, poněvadž jesuitů za jeho času ani nebylo. Bitva Bělohorská svedena pak byla teprv ve věku XVII. a Ebendorfer téměř o 200 let dříve již svou zprávu zaznamenal. Báchorku tedy dotčenou napsati mohl jen takový člověk, který buď zúmyslně lež za pravdu vydává, aneb prameny dějinné nezná, ale přes to všecko se dějepisnou vědeckostí vychloubá.

III. Aby svobodomyslníci naši čtenářům spisků svých namluviti mohli, že „jádro sv. Jana Nep. vlastně jest mistr Jan Hus“, r. 1415 v Kostnici upálený, kladou na to velikou váhu, že se v Čechách výroční den upálení Jana Husi, t. j. 6. červenec jako svátek již o dvě stě let dříve slavíval, než sv. Jan Nep. za svatého byl prohlášen, ano že svátek Husův mnohem slavnostněji nežli svátky sv. apoštolů, které tenkráte zasvěcené svátky bývaly, oslavován býval, tak že se témuž svátku Husově jen Boží hody ve slavnosti vyrovnaly. Ale o svěcení svátku sv. Jana Nep. nebylo tenkráte v Čechách ani sluchu. Uvážíme-li však spolehlivé dějepisné zprávy o svěcení svátku Husova v pravém jejich světle a znění, pak celé to jádro, kteréž by za touto příčinou osobnosť mistra Jana Husi poskytovati mělo sv. Janu Nep., scvrkne se najednou tak velice, že z něho ani za mák více nezůstane. Pravda tedy jest předně, že prvotní husité výroční den upálení mistra Jana Husi sla-

vívali. A když moc tak zvaných Sirotků a Táboritů v bitvě u Lipan zlomena byla, pokračovali pak i staří utrakvisté ve svěcení téhož dne.

Staří utrakvisté, kteří pod obojí spůsobou svátosť oltářní přijímali a proto „podobojí“ nazýváni byli, lišili se od katolíků právě také tím, že výroční svátek Husův slavívali a když se o tom nejednou vyjednávalo, kterak by se praví utrakvisté s katolíky opět spojiti mohli, stála vždy katolická strana na tom pevně, že se utrakvisté k témuž účelu vzdáti musí svěcení výroční památky Husovy, poněvadž Hus od církve katolické za svatého a pravého mučeníka nikdy nebyl uznán a prohlášen.

Avšak třeba za druhé podotknouti, že se počet starých utrakvistů již v XV. století nemálo ztenčil, když z bývalých Táboritů tak zvaná „Jednota bratří českých“ čili Pikharditů povstala, která si zcela nové, od původních Táboritů a utrakvistů v mnohých stránkách rozdílné učení náboženské utvořila a je pak také neustále měnila.

Mezi jiným zavrhovali Pikhardisté čili Bratří čeští úplně úctu svatých a tudíž nemůže se nikterak říci, že Bratří čeští výroční památku Jana Husi jako pravý svátek ve smyslu náboženském slavívali. Ale poněvadž v Čechách tenkráte jen dvě strany náboženské, katolická totiž a utrakvistická, zákony zemskými po právu byly uznány, skrývali se mnozí Bratří čeští pod jmenem utrakvistův a leckdy i ve svěcení svátku Husova se proto účastnili, aby jakož tajní Pikhardisté poznáni nebyli.

Účastenství takového nelze však nikterak pokládati za pravou úctu náboženskou, která se pravým svatým vzdává.

Za třetí, když pak na počátku XVI. století v Němcích Luter proti církvi katolické povstal, nalezlo hned novotářské učení jeho průchodu i do

Čech a nejen malá ale veliká část podobojích k němu se přidala, ačkoli se zákonitě k učení Luterově hlásiti nesměli, poněvadž v Čechách pořád ještě jen katolíci a staří utrakvisté zákonitě uznáni byli. Počet pak těchto tajných luteránů, kteří se evangelíky nazývali zrostl záhy tou měrou, že strana starých utrakvistů již velmi skrovná byla. A tato většina nových evangelíků vymohla si již r. 1567 na sněmu zemském zvláštní výsadu, aby se napotom nesměli více zpravovati tak zvanými kompaktaty, kterých se staří utrakvisté drželi, než jedině slovem Božím.

Konečně, když r. 1609 stavové evangeličtí se domáhali na Rudolfu II. pověstného majestátu, přidal se téměř celý zbytek starých utrakvistů k evangelíkům německým a těch několik, kteří se k nim nepřidali, navrátilo se pak v XVII. století ještě před bitvou Bělohorskou dílem po ní do lůna církve katolické.

Za čtvrté. Z tohoto přehledu historického tedy patrně vysvítá, že strana bývalých utrakvistů, ku které původně náležela většina obyvatelstva českého a která výroční památku upálení Husova slavívala, již v první polovici věku XIV. velmi značného úbytku utrpěla zavedením Jednoty Bratrské, kteráž Jednota se však sama v sobě hned od počátku na více nových náboženských sekt rozpadávala, ale všechny tyto sekty shodovaly se mezi sebou v tom protikatolickém článku, že úctu svatých úplně zavrhovaly. Vyznávači sekt těchto nemohou tedy nikterak po právu a spravedlnosti pokládáni býti za první slavitele tak zvaného svátku mistra Jana Husi ve smyslu náboženském. A když se tedy v oslavování svátku Husova k starým utrakvistům semotam přidružili, činili to z politických ohledův a příčin, ale nikoli proto, aby

Husovi náboženskou úctu jako svatému prokázali. Tím stalo se tedy, že již v XV. století ani polovička českého obyvatelstva tak zvaný svátek Husův ve smyslu náboženském více nesvětila.

A z toho opět na jevo vychází, jak nesprávně si počínají naši svobodomyslníci namlouvajíce čtenářům svým, že v 14. a 15. století veliká většina ano že tři čtvrtiny českého obyvatelstva mistra Jana Husa za svatého pokládali a mu náboženskou úctu dne 6. července vzdávali. I toto překrucování pravdy dějepisné, kterého se svobodomyslníci naši za tím účelem dopouštějí, aby svým čtenářům namluviti mohli, „že jádro sv. Jana Nep. jest Hus“, vychází ještě zřetelněji na světlo, když si jen poněkud svrchu uvedených zpráv všimneme, kterak se během XVI. století z bývalých českých utrakvistů stali němečtí protestanté ať se již evangelíky neb jinak nazývali. Ze zpráv svrchu uvedených na jevě jest, že se staří utrakvisté, kteří svátek Husův světívali, během věku XVI. konečně na malou hrstku scvrkli, ač v první polovici XV. století většinu obyvatelstva českého na své straně měli. Veliká většina bývalých utrakvistů stala se protestanty německými, kteří úctu svatých nejen zamítali, ale ji za modloslužbu prohlašovali. Jakým právem mohou tedy naši svobodomyslníci dokládati a čtenářům namlouvati, že většina českého obyvatelstva aneb celé jeho tři čtvrtiny mistru Janu Husovi náboženskou úctu v XVI. století vzdávali, a tak zvaný svátek jeho z důvodů náboženských jakožto svátek světívali? Pravda sice jest, že se i v XVI. století den 6. července mnohdy i nemalým hlomozem v Praze na př. a také jinde slavíval. Z některých kostelů Pražských táhla četná processí do kaple Bethlemské, zpívalo se, řečnilo se atd. Avšak faráři dotčených kostelů

Pražských, kteří processí tato zařizovali, byli až na malé výminky pouze dle jmena utrakvisté, dle pravdy byli němečtí luteráni, kteří úctu svatých za modloslužbu pokládali a se v těch processích jedině proto se svými farníky súčastnili, poněvadž k tomu samým rozkazem královským donuceni byli. A o tom podává dosti obšírnou a důkladnou zprávu dějepisec Ant. Gindely*) R. 1543 byl totiž Jan Mystopol v Praze při týnském kostele utrakvistickým farářem. Mimo to byl tentýž Mystopol i samým administratorem konsistoře utrakvistické, a tudíž náčelník starých utrakvistů. A tím vším byl jenom dle jména, neboť v srdci svém byl německý luterán a učení Lutrovo v Čechách velice rozšiřoval. Zavrhoval tedy mimo jiné články katolické i úctu svatých a proto se také v svrchu naznačeném roku na tom usnesl, že žádného processí na tak zvaný svátek Husův z týnského kostela do kaple Bethlemské více nepovede, ačkoli staří utrakvisté, jejichž náčelníkem byl, tato processí konávali. Ale král Ferdinand I., který dle zákonů zemských bedlivě nad tím bděl, aby se učení Lutrovo v Čechách nerozmáhalo, dověděv se o tomto úmyslu Mystopolově donutil jej zvláštním rozkazem královským, že dotčené processí do kaple Bethlemské opět jako jindy vésti musí. Mystopol byl proto velice rozkvašen, ale jaká pomoc? Táhnul tedy s nemalým hlomozem dne 6. července se svými přívrženci do kaple Bethlemské a tam nejen proti katolíkům ale proti starým utrakvistům tak popudlivou řeč držel, že hned druhého dne před soud královský pohnán a mu přísně zakázáno bylo, že bez zvláštního dovolení králova ani v kostele ani doma, a vůbec nikde více kázati nesmí. Jeho pak soudruh a člen konsistoře podobojí Václav

*) Geschichte der Böhm. Brüder. I. Bd. S. 269.

Mitmánek, Moravan rodem, byl hned z Prahy vypovězen. Nuže z tohoto kratičkého popisu může každý čtenář snadno posouditi, bylo-li oslavování dne 6. července pravý náboženský svátek mistra Jana Husi čili nic. Dovede též snadno posouditi, jakým právem svobodomyslníci říci mohou, že svátek Husův po dvě celá století slavíván býval od veliké většiny aneb od tří čtvrtin celého národa Českého, když s jistotou víme, že se již od XV. století strana utrakvistická na mnoho takových různých sekt náboženských neustále víc a více rozpadávala, které všechny úctu svatých zavrhovaly. A když již r. 1543 zakryti luterané svátek Husův svrchu dotčeným spůsobem slavívali, lze snadno pomysliti, jakým způsobem byl později tentýž svátek Husův oslavován, když zakrytí luterané roušku utrakvistův odhodili a zcela veřejně vystupovali. A takové svěcení svátku Husova provozovalo se pak více méně až konečně po bitvě Bělohorské roku 1622 na rozkaz bl. Lohela arcibiskupa Pražského zapovězeno bylo.

Co se pak ještě toho týká, že svátek sv. Jana Nep. teprv po jeho blahořečení v Čechách zaveden byl: tomu se žádný diviti nebude, kdo ví, že v katolické církvi jedině papež právo má ustanoviti den, na který se výroční svátek některého svatého světí, a to papež nikdy dříve neurčí, dokavad sluha Boží aspoň za blahoslaveného nebyl prohlášen. Katolíci čeští si tedy nemohli o své ujmě a proti církevním předpisům svátek sv. Jana Nep. ustanoviti jak to husité a utrakvisté o své újmě učinili a proto by měl Hus býti jádrem sv. Jana Nep.?

IV. Svobodomyslníci rádi také na to ukazují, že si mistr Jan Hus při upálení velmi neohroženě počínal, pokládajíce toto chování za jakýsi ne-

zvratný důkaz, že pravým mučeníkem Kristovým byl. Avšak církev Kristova neměla to nikdy a nemohla to také míti za dostatečnou a nezvratnou známku pravého mučenictví pro víru Kristovu, když někdo i sebe ukrutnější smrť neohroženě podstoupil a v neohroženosti své až do posledního vzdechu setrval; neboť známo jest množství takových příkladů, že i velicí zlosynové nejtěžší a nejohavnější smrť s obdivuhodnou neohrožeností podstoupili a v ní až do poslední chvíle setrvali. Jediná neohroženosť při snášení muk a smrti násilné nemůž tedy býti dostatečnou a nezvratnou známkou pravého mučenictví. Nepotvrdí-li tedy Bůh sám takovou neohroženosť některého sluhy Božího, jenž za pravou víru neb za pravou cnosť křesťanskou trýzněn a usmrcen byl, zvláštními zázraky, které se teprv po jeho smrti staly, neuzná jej nikdy církev katolická za pravého, svatého mučeníka Kristova.

V. Ale ty zázraky! těm vyhybají se co jen možná svobodomyslníci vůbec, a zejmena ti, kdo sv. Jana Nep. zneuctívají a hanobí; neboť jim tajno není, že právě sv. Jan Nep. pro veliké množství nejrozličnějších zázraků, které se během 18. století na jeho přímluvu nejen v Čechách ale i v mnohých jiných dalekých zemích staly, nazýván byl po výtce „divotvorcem“. My však vědouce jednak dobře, že církev katolická žádného sluhu Božího bez skutečných zázraků Bohem po jeho smrti a na jeho oslavu učiněných za svatého vůbec neb za pravého svatého mučeníka neuzná a vědouce jednak také, kterak svobodomyslníci naši mistra Jana Husa mučeníkem pravým tak často nazývají, cítili jsme se puzeni hledati v pramenech dějinných nějakou podstatnou zprávu, stal-li se kdy jakýsi skutečný, pravý zázrak po smrti mistra Jana Husi

na jeho oslavu, jako se jich veliký počet stal na oslavu sv. Jana Nep. jenom během století osmnáctého. Poptávali jsme se také zvláště učených a v dějepisu českém důkladně obeznalých mužů, nepřišla-li jim nikdy nějaká dějepisná zpráva o skutečných zázracích pod ruku, které by se po smrti Jana Husi na jeho přímluvu byly staly. A výsledek všeho hledání a poptávání byl tento: V X. dílu Památek archaeologických od r. 1878 na stránce 849. uveřejněn jest český překlad německého listu, jejž 19. srpna 1633 arciděkan Krumlovský, Řehoř z Kleblatů tehdejšímu kardinálu-arcibiskupu Pražskému hraběti Harrachovi o kostele a o obyvatelstvu Husineckém na jeho žádosť zaslal. Ku konci svého listu praví tedy arciděkan doslovně takto: „Až dosavade nemají Husinečtí žádného faráře aniž jsou někam přifařeni. Praví se býti katolickými a jsou také za ně považováni ... Do kostela chodí do Prachatic. Po výpovědi všech tamních obyvatelů narodil prý se Hus u nich v Husinci, ukazují také dům, v němž se narodil, z kteréhož domu uřezávají si třísky jako remedium proti bolení zubů.“ A podobnou zprávu našli jsme také u Boh. Balbína (Epitom. Rer. Boh. pag. 414), který sám o sobě vypravuje, že za svých chlapeckých let ještě vidíval v Praze, v kapli betlemské, tutéž kazatelnici, z které Jan Hus kázával a pak ještě doslovně tuto poznámku činí: „sprostý lid kazatelnici tuto v hlouposti své líbával při bolení zubův a možná také pro autoritu kazatelovu.“ My sice nevíme, chtěl-li by snad některý svobodomyslník ze zpráv těchto dovozovati, že Jan Hus skutečně po upálení svém zázraky činil: ale tolik aspoň s jistotou víme, že nejen v každé lékárně rozličných takových léků proti bolení zubů prodávají a že také v každé tuším

vsi české takových starých žen bývá, které rozličných tak zvaných sympathetických a nesympathetických prostředků proti bolení zubů znají a nejednou se již také přihodilo, že ten neb onen chuďas používáním některého takového sympathetického neb nesympathetického prostředku skutečně na krátký neb delší čas bolení zubů pozbyl. A přece ještě žádný o takových starých ženách neřekl, že zázraky učinily, ačkoli tomu neb onomu člověku skutečně od bolení zubů pomohly. Ze svrchu uvedených zpráv nedovídáme se však ani toho, jestli někoho z těch lidí, kteří kazatelnu Husovu líbali aneb kteří si třísku z domnělého domku Husova v Husinci uřízli, skutečně zuby boleti přestaly, čili nic a možná, že tento nedostatek ve zprávách dotčených aspoň takové svobodomyslníky, kteří Jana Husa za jádro sv. Jana Nep. vydávají, bezpochyby nemálo zabolí. Ale jaká pomoc? Svobodomyslníkům našim, kteří tak rádi chloubné rozumářství německé ve všem napodobují, ačkoli se jinak neustále tím honosí, že prý jen oni jsou praví Čechové, zůstane aspoň ta útěcha, že se i německým kalvinistům lépe nevedlo, když sprostému lidu německému namlouvati chtěli, že prý Kalvin za živobytí svého také jakýsi zázrak učinil, který však asi tolik zázračnosti do sebe měl, jako to zažehnávání, kteréž na venkově staré ženy proti bolení zubů činívají, aneb když sprostý lid v Praze bývalou kazatelnici Husovu proti bolení zubů líbával.

Co se pak dotčené kazatelny Husovy týká, budiž zde krátce podotknuto, že ji Boh. Balbin za svých chlapeckých let sotva viděl, poněvadž se teprv r. 1621 narodil a kazatelna Husova jakož i obraz Husův již r. 1622 před vánočními svátky z kaple Bethlemské odstraněny byly. Jakýsi zděný podstavec, na němž kazatelna Husova stávala,

zůstal však v kapli ještě po nějaký čas a tudíž možná jest, že za chlapeckých let Balbinových lid sprostý tento zděný podstavec někdy pověrečně líbával. Tak soudí Schmidl ve svém dějepisném díle na základě listinných zpráv současných bývalé koleje klementinské, dotčeného odstranění kazatelny Husovy se týkajících. *)

Při čtení těchto zpráv o odstranění kazatelny Husovy a jeho obrazu z kaple Bethlemské, který tam na oltáři stával, připadly nám mimovolně tyto myšlenky, které na uváženou podáváme všem svobodomyslníkům pravícím, že prý jádrem sv. Jana Nep. jest Jan Hus.

Když tak zvaný zimní čili (jak lid český říkával) jalový král, Fridrich Falcký, kalvinista německý, návodem a pomocí českých protestantů do Prahy se dostal, a když za jeho kratičké vlády veliké množství starobylých českých a drahocenných památek katolických, zejména v chrámu Páně svatovítském dílem odcizeno, dílem barbarským spůsobem jednoduše zničeno neb aspoň zohaveno bylo: v době té stala se i následující událost u hrobu sv. Jana Nep. Vychovatel dítek dotčených krále jalového, Angličan rodem, pokládal za pouhou bachorku aneb za pouhý podvod kněžský všechny ty pověsti, které tenkráte vůbec známy byly, že totiž každý, kdo svévolně na hrob Jana Nep. šlapal, ještě téhož samého dne veřejné zahanbení utrpěl. Aby si tedy ze všech těchto pověstí notný posměch udělati a je jedním rázem vyvrátiti mohl, odhodlal se k následujícímu činu svatokrádežnému. Roku 1619 odebral se s některými tovaryši svými do chrámu sv. Víta s tím úmyslem, že tam obojí mříž, kterouž hrob sv. Jana Nep. právě proto od dávných let byl ohražen,

*) Hist. S. J. Prov. Boh. Pars III. Lib. n. 49.

aby naň žádný nešlapal, násilně odstraní a že si pak na hrobě samém ještě zatančí. Proto také ještě před násilným odstranění mříží zvolal: „Musíme dřív odstraniti mříž, abychom si zde mohli zatančiti.“ Sotva však začal do mříže tlouci a nohama kopati, již byl silou neviditelnou z hrobu odhozen na dlažbu, začal strašně řváti a za malou chvíli v přehrozných bolestech ducha vypustil. Událosť tato jest nejen v četných spisech zaznamenána, ale byla hned potom r. 1620 i dřevořezbou znázorněna, která se až po dnešní den na zevnějšku presbyteria a sice za nynějším stříbrným oltářem sv. Jana nachází. O skutečnosti a pravdivosti celé té události nemůž také žádný rozumný a nepředpojatý člověk pochybovati, poněvadž by pak nucen byl všem jiným dějinným spisům a památkám správnosť a pravdivosť popírati, což by holý nesmysl a nerozum byl.

Nuže tedy při čtení svrchu uvedených zpráv o odstranění Husovy kazatelny a jeho obrazu z kaple Bethlemské přišly nám mimovolně na mysl tyto myšlénky: Když tedy v té smýšlenině svobodomyslnické, že prý mistr Jan Hus jest jádrem sv. Jana Nep., aspoň za mák pravdy jest. a když mistr Jan Hus skutečným a pravým mučeníkem Kristovým byl, proč pak Bůh všemohoucí neučinil také r. 1622 nějakého podobného zázraku na oslavu Jana Husi, když jeho kazatelnu a jeho obraz z kaple Bethlemské navždy odstraňovali? Dle svobodomyslníků má býti mistr Jan Hus jádrem sv. Jana Nep. a jádro bývá obyčejně ve větší ceně než skořepina: a hle, tam v chrámu svatovítském dějí se u hrobu sv. Jana očividné zázraky a v kapli Bethlemské, kdež se touž dobou poslední památky na mistra Jana Husa navždy odstraňují, není ani čuchu ani sluchu po nějakém

zázraku, leda že by snad svobodomyslníci to líbání podstavce kazatelny Husovy za zázrak považovati chtěli. Toho se však svobodomyslníci budou tuším chrániti, poněvadž se vůbec každému i největšímu zázraku všemožně vyhýbají a když pro nepopíratelné všemi možnými doklady dějinnými dokázané zázraky do největších nesnází přijdou, pak se z nesnáze té jinak vykroutiti neumějí, než nějakou uštěpačnou neb rouhačskou poznámkou. Ale do zkoumání dějinných pramenů, v kterých tyto zázraky od očitých, rozumných, zkušených, učených, poctivých a pod přísahu vzatých svědků jsou popsány a zaručeny, nepustí se svobodomyslníci za žádnou cenu. A tak zrovna počínali si i ti naši svobodomyslníci, kteří sv. Jana Nep. hanobí a mistra Jana Husa za jeho jádro vydávají. O těch skvělých, neslýchaných a světoznámých zázracích, které Bůh na př. na jazyku sv. Jana Nep. průběhem processu svatořečného učinil, nenajde člověk ve spisech svobodomyslnických nic jiného, než nějakou kratičkou, rouhačskou neb nestoudnou poznámku, která za vějičku sloužiti má, aby si ten který nedouk, jenž se za vzdělance a za intelligencí pokládá, na ni zasednul, a pak sám sv. Jana Nep. hanobil.

Pro zastání pravdy dějepisné a ku cti a slávě sv. Jana Nep., který církev katolickou a také vlasť naši Českou neobyčejnou měrou oslavil, popíšeme tedy nyní na základě nepopíratelných dokladův a soudních protokolův aspoň ty dva zázraky, které Bůh na jeho jazyku učiniti ráčil. Doufáme též, že se snad leckterý rozumný čtenář z popisu toho ještě důkladněji a patrněji o skutečnosti pravých zázraků jakož i o tom přesvědčí, proč se svobodomyslníci všem zázrakům tak bedlivě vyhýbají.

Článek čtvrtý.

Popis události, složený na základě protokolů soudních, kterak jazyk sv. Jana Nep., po více než 300 letech od jeho smrti uplynulých, zcela neporušený a čerstvý nalezen byl dne 15. dubna 1719. — Který Jan z Nepomuku byl od sv. Stolice za svatého prohlášen.

Processů, ku blaho- aneb svatořečení sluhů Božích směřujících rozeznává se dle práva církevního kolikero, kteréž zde pro stručný objem spisku tohoto, popisovati nemůžeme. Důkladné o tom poznámky nalezti lze v jiných spisech.*) Process, který nejprvé za příčinou blahořečení sluhy Božího, Jana Nep. zaveden byl, sluje dle práva církevního proces „o úctě od nepamětných dob“ (de cultu a tempore immemorabili.), a sestává ze dvou hlavních částek.**) V první hlavní částce muselo se nejprvé dokázati, že o sluhovi Božím Janu Nep. počínaje hned od jeho smrti, zejména pak před r. 1534 (poněvadž rok ten zvláštně vytknut jest v předpisech papeže

*) Viz ku př. Časop. kat. duch. roč. XVII. str. 3. atd. — Sv. Jan Nep. od Dra. Klem. Borového str. 53. atd.

**) Důkladný výtah téhož processu vydán byl tiskem nejprvé v Římě a pak ve Vídni r. 1721 pod názvem: Acta utriusque processus in causa canonisationis B. Joannis Nep. Martyris.

Urbana VIII.) obecná pověsť svatosti, t. j. cností hrdinských (mezi něž se pravá smrť mučenická vždy počítá) a také zázraků na jeho přímluvu Bohem učiněných, kolovala, a že pověsť tato obecná se až do nejnovější doby neustále udržovala. V druhé pak části téhož processu muselo se dokázati, že sluhovi Božímu Janu Nep. počínaje od jeho smrti mučenické prokazována byla taková úcta veřejná, jaká dle zákonův a obyčejů církve katolické jen pravým svatým smí se prokazovati, a že tudíž tato úcta veřejná nejen již před r. 1534 panovala, ale že se i dále až do r. 1719 udržela a nikdy ani od arcibiskupů Pražských ani od papežů Římských zakázána nebyla.

V první hlavní částce processu předvoláno bylo před soudnou komissi, v jejíž čele nejprvé sám arcibiskup Pražský hr. Ferd. Khünburk a pak světící biskup Pražský Daniel Mayer z Mayernů jakožto jeho zástupce byl, celkem 49 svědků, mužů hodnověrných i některých osob ženského pohlaví, z nichž mnozí stářím a vznešeným úřadem svým aneb stavem svým vynikali. Jmena všech těchto jednotlivých svědků, stáří a stav jejich uvádějí se v soudních protokolech,*) kdež také nejenom uvádí se přísaha, kterou nejprvé složiti, ale i každá otázka, která jim zvláště dána a každá odpověď jejich na ni, a sice právě tak, jak před soudnou komissí od zvláštního notáře pod přísahou vzatého tam na místě sepsána a od soudní komisse za správnou uznána byla. Tyto původní protokoly uloženy jsou až podnes v archivu arcibiskupa Pražského a pověřený jich opis odeslán byl do Říma sv. sboru obřadnímu po zvláštním pod přísahu vzatým plnomocníkem. Svědkové však vyslý-

*) Viz Acta etc. pag. 31—35.

chaní vyjádřili se v ten rozum; že od pradávných časů se udržuje a vůbec známá jest pověsť o svatosti a mučennické smrti Jana Nep. jakož i o zázracích na jeho přímluvu konaných. K provedení této první částky processu zapotřebí bylo čtyr let, od r. 1715—1719. Napotom zavedena byla hned ještě téhož roku k rozkazu arcibiskupa od světícího biskupa Pražského a soudcův jemu přidělených druhá hlavní částka processu, „o úctě totiž veřejné, od nepamětných dob sluhu Božímu Janu Nep. prokazované. V tomto druhém processu mělo se tedy dokázati, že již před r. 1534 a sice hned po smrti své Jan Nep. ctěn býval veřejně takovým způsobem, jakým církev katolická vůbec blahoslavence neb světce ctíti uvykla, a že úcta tato veřejná až do té doby t. j. do r. 1719 bez přestání trvá. Při tomto vyšetřování bylo opět před soudnou komissi předvoláno 16 svědků, rozličného stáří, stavu a důstojenství, kterých jména zde dle původních protokolů zvláště uvádíme, aby si jich každý čtenář dobře všimnouti a také rozsouditi mohl, zasluhuje-li lecjakás nestoudná a všeho dějepisného základu postrádající smýšlenina toho kterého německého neb českého svobodomyslníka více víry, nežli svědectví dotčených 16 na slovo a pod přísahu vzatých svědků. Jména jejich jsou: *)

1. Maximilian Norbert Krakovský hrabě z Kolovrat, pán na Týnici, Janovicích, Dešenicích a Běšíně, tajný rada císařský, nejvyšší komoří království českého, stár 58 let.

2. Leopold Antonín hrabě Trautmannsdorf, svobodný pán z Gleichenberka, pán na Vobořišti, tajný rada císařský, 60 let stár.

3. Ludvík Ignát Bechyně z Lažan, pán na

*) Viz Acta etc. pag. 304—310.

Dlouhé Lhotě, tajný rada císařský, purkrabí Kralohradecký, 58 let stár.

4. Martin Zedlitz, opat benediktinského kláštera v Emauzích, cís. král. kaplan, 60 let stár.

5. Jan Maria Hložek, probošt řádu Kajetánův, rada arcibiskupské konsistoře Pražské, 59letý.

6. Václav Krištof Hložek ze Žampachu, císařský rada, místokancléř království českého, 65 let stár.

7. František Wetzker z Neidensteinu, rada soudů appellačního, 58letý.

8. Jan Kašpar Kupec z Bílenberka, rada a tajemník soudu nad appellacími, 69letý.

9. Jan Beneš Petker, písař a taxátor při českých dskách lenních.

10. Jiří Samuel Trman z Ostrova, 66 let stár.

11. Emilian Koterovský, opat benediktinského kláštera u sv. Jana pod Skálou, 54 letý.

12. Jan František Krusius z Krausenberka, primátor Nového Města Pražského, 71letý.

13. Jan Ignát Fileček, bývalý komoří zemských desk českých, 73 letý.

14. Ondřej Karásek, 70letý.

15. Kašpar Švančara, 68 letý.

16. Ferdinand František pán z Říčan na Bukovanech, císařský rada, hejtmann Starého Města Pražského, 54 letý.

Svědkové tito stvrdili jednohlasně pod přísahou, že od nepamětných časů prokazovala se veřejná úcta náboženská Janu Nep. jakožto svatému, a že až po tu dobu bez přestání trvá.

Mimo to dala komisse soudní shledati opět veškeré písemní památky historické, buď tištěné neb v rukopisích chované, kteréž o náboženské úctě Jana Nep. hodnověrná svědectví podávají. Přísežný notář shotovil opisy všech takových zpráv,

aby s ostatními protokoly soudními do Říma mohly býti zaslány.

Když tedy soudné vyšetřování o úctě sv. Jana Nep. od nepamětných dob prokazované již na tento stupeň dospělo, uznala soudní komisse za potřebné ohledati a prozkoumati i takové obrazy, sochy oltáře, lampy a jiné ještě předměty, které zbožní ctitelové sv. Jana Nep. na jeho oslavu zhotoviti dali, a které tudíž i o úctě sv. Janu Nep. prokazované svědectví naskytovaly.

A poněvadž právě hrob sv. Jana Nepomuckého v hlavním chrámě Pražském stávající od více než tří století nejhlavnějším střediskem této veřejné úcty býval, a právě k větší oslavě téhož hrobu veliký počet takových zbožných předmětů darován byl: proto také soudní komisse za potřebné uznala, aby nejen hrob sv. Jana vůbec, ale i celá mrtvola jeho soudně ohledána, a o stavu jejím nynějším hodnověrná od očitých svědků zaručená zpráva do Říma poslána býti mohla.

Ale zde třeba tuto poznámku učiniti. Otevření hrobu a ohledání mrtvoly kteréhokoli sluhy Božího, o jehožto blahořečení se vyjednává, nesmí žádný arcibiskup neb biskup dle pouhého svého dobrozdání nařiditi a učiniti, a zavázán jest učiniti to úplně dle jistých rozkazů čili zákonů, které sv. Stolice apoštolská pro takový případ ustanovila a vydala. A kdyby se snad kterýkoli arcibiskup neb biskup, aneb kterákoli soudní komisse těchto zákonů nevšímala, a hrob a mrtvolu takového sluhy Božího jenom dle svého dobrozdání prozkoumala a o tom zprávu i sebe důkladnější do Říma zaslala, neměla by zpráva před soudnou Stolicí římskou pražádné platnosti, a to hlavně za tou příčinou, poněvadž dotčené rozkazy a zákony byly k tomu účelu vydány, aby se při otevření a pro-

zkoumání hrobu a mrtvoly všeliké úskoky a podvody zamezily a nemožnými učinily. Dle rozkazů a zákonů římských nesmí se tedy takové otevření hrobu a prozkoumání mrtvoly jinak díti, než při zavřeném chrámu, v němž se hrob nalezá. Všickni svědkové a soudcové, které biskup k tomu ustanoví, musí napřed zvláštně na to přísahati, že o celém otevření a prozkoumání dle pravdy svědectví svá napotom vydají, a že také o tom všem co viděli a pozorovali úplně mlčeti budou, dokavád závazku mlčenlivosti nebudou úředně sprostěni. A takovou přísahu musí i každý řemeslník a každý jednotlivý dělník, který k tomu povolán byl, aby při otvírání hrobu a při prozkoumání mrtvoly svou prací napomahal, složiti. Mimo to zavázán jest biskup neb arcibiskup ještě před samým otevřením hrobu, u přítomnosti všech právně k tomu účelu povolaných jednotlivců veřejně prohlásiti, že by každý z nich bez výminky hned tím samým činem trestu vyobcování z církve Boží (t. j. exkomunikaci) propadl, jak mile by se osmělil a toho nejmenšího odcizil buď ze samé mrtvoly aneb ze všech těch věcí, které v hrobě neb rakvi, neb při mrtvole nalezeny budou, a že by témuž trestu vyobcování i v tom případě hned propadl, kdyby sám něco jiného k mrtvole neb k ostatním věcem veřejně neb skrytě přiložil neb podložil. Otevření a prozkoumání hrobu a mrtvoly děje se tedy za tou příčinou při zavřeném chrámu a jen u přítomnosti pod přísahu vzatých svědků, poněvadž by při velkém davu lidstva snadno nebylo uvarovati se buď nějakého nepořádku a zmatku neb také nějakého úskoku a podvodu, aneb i toho, aby se něčeho z hrobu a z mrtvoly samé neztratilo. A když pak soudní komisse všecko prozkoumala, musí dle předpisů římských celá mrtvola a vůbec všecko,

co se nalezlo opět do téhož hrobu uloženo, hrob pak se musí opět zasypati a tak upraviti, jako dříve byl upraven.

Všech těchto předpisů římských bylo tedy co nejbedlivěji zachováno při otevření a prozkoumání hrobu sv. Jana Nep. Arcibiskup pražský ustanovil totiž dne 12. dubna 1719 celou zvláštní komissi, u jejíž přítomnosti se všecko pravidelně konati mělo. Za členy komisse jmenováni byli: čtyři preláti kapitoly svatovítské, totiž tehdejší probošt jenž byl zároveň světícím biskupem Daniel Mayer z Mayernů, dále kapitolní děkan Tobiaš Voj. Opic, arcijáhen Jan Lud. Steyer a školastik Karel Řečický. Mimo to byli také dva dvorní kaplani arcibiskupovi za svědky určeni. Dále byl v téže komissi také doktor práv Jan Frant. Blovský, jenž důležitý úřad zástupce víry (promotor fidei) v processu sv. Jana Nep. zastával, a Bernát Jindř. z Germeten, jenž měl úřad tak zvaného žadatele o blahořečení (procurator causae) a také veřejný notář, který vždy úřední protokol o všem tom, co se v komissi děje, do podrobna sepsati musí. Povoláni byli také ku komissi rozlični řemeslníci, jichž k otevření hrobu zapotřebí bylo, zedníci totiž, kameníci, truhláři a kováři, a všickni tito posud jmenovaní složili již dne 14. dubna před soudní komissí slavnou přísahu, že jakož svědkové jen pouhou pravdu mluviti budou a že také před ukončením jednání soudního nebudou nic o tom rozhlašovati, co při otevření a prozkoumání hrobu uvidí neb uslyší. Tito řemeslníci odklidili také již téhož dne na rozkaz arcibiskupův z hrobu sv. Jana dvojnásobnou mříži, kterouž celý svršek hrobu od dávného času býval za tou příčinou ohražen, aby naň žádný nohou svou svévolně vstoupiti nemohl. neboť se více takových pádů přihodilo, že rozličné

neštěstí téměř za patou již stihalo ty, kdo hrob sv. Jana nějakým způsobem zneuctili. Ale mimo všechny až posud jmenované osoby bylo na rozkaz arcibiskupův do téže komisse ještě jiných sedm osob povoláno, a sice: Slovutný spisovatel český Jan Florian Hammerschmied, kanovník Vyšehradský a farář u P. Marie před Týnem v Praze, a Václav Konst. Potůček, farář u sv. Víta. Oba dva tito mužové byli vůbec jakožto znalcové starožitných památek a dějin církevních dobře známi, a proto od arcibiskupa do komisse povoláni byli, aby jakožto slovutní znalcové před samou soudní komissí na své svědomí úředně dosvědčili, kde se v chrámu svatovítském hrob sluhy Božího Jana Nep. nachází, ačkoli to tenkráte takřka každému dítěti v Praze známo bylo, kde tentýž hrob se nalezá; ale spravedlnosť a správnosť soudního ohledání a prozkoumání hrobu toho dožadovala, aby svědkové na slovo vzatí i o tom úředně svědectví vydali. A poněvadž se nejen hrob otevříti, ale i mrtvola sluhy Božího Jana Nep. pilně a bedlivě prozkoumati měla, a poněvadž k tomuto účelu zapotřeby jest důkladných vědomostí a zkušeností lékařských, proto arcibiskup také ještě tři slovutné lékaře a dva ranhojiče do téže komisse povolal. Z lékařů tedy povolán byl Jan Frant. Lev z Erlsfeldu, doktor filosofie a lékařství, nejstarší professor vědy lékařské na vysokých školách Pražských, dvorní lékař a císařský rada, který také již několikráte byl rektorem magnifikem vysokých škol Pražských, přes 30 let již vědě lékařské vyučoval, a mrtvá těla lidská již častokráte nejen v Praze, ale i v Padui a v Římě rozřezával a rozebíral čili pytval. Proslulý tento lékař, byl tenkráte 71 let stár, narodil se v Plané blíž Lázní Marianských, kdež také pohřben jest.

Druhý slovútný lékař do komisse povolaný sloul Jan Karel Puchmann. Byl doktor lékařství a filosofie na vysokých školách Pražských 54 let stár a vykonával již 30 let povolání lékařské, a býval skoro při každém jednotlivém pytvání lidských mrtvol, které se na vysokých školách Pražských dělo, přítomen. Pročež také v oboru tom neřídkých a důkladných vědomostí nabyl.

Třetí do komisse povolaný lékař sloul Sebestian Fuchs. Byl tenkráte 46 let stár. Za doktora ranhojičství povýšen byl v Římě r. 1690 a za doktora lékařství na vysokých školách Pražských r. 1692, od které doby se neustále praktickým léčením zabýval, a také několikráte mrtvoly lidské v Praze sám pytval, jakož i při pytvání jich často přítomen býval v Padui a Římě, když tam ještě na lékařství studoval.

Z ranhojičů povolán byl do komisse Jan Jakub Schutzbrett, 65 let stár, učil se ranhojičství u svého otce a na vysokých školách Pražských, kdež také mrtvoly lidské pytval a při pytvání jich častěji přítomen býval.

Konečně povolán byl ještě Ferdinand Schober, 51 let stár, od 20 let praktický přísežný ranhojič, který se na vysokých školách Pražských ranhojičství vyučil, a často přítomen býval při pytvání těl v Čechách, v Italii, v Hollandsku, v Anglii, a také sám velmi často mrtvoly lidské pytval.

Dvěma těmto ranhojičům, jakož i třem dotčeným lékařům a také dvěma svrchu jmenovaným znalcům starožitností oznámil pak dne 13. dubna 1719 na rozkaz arcibiskupův zvláštní posel úřední, jménem Michal Zástěra, aby se ráno dne totiž 15. dubna 1719 k ohledání hrobu a k prozkoumání mrtvoly sluhy Božího Jana Nep. v chrámu Páně

svatovítském osobně dostavili; neboť dle předpisů římských musí se i toto v protokolech soudních zvláště zaznamenati, že svědkové a znalcové do komisse povolání, od předsedy komisse, zvláštním poslem úředním vyzváni byli, aby se ku komissi dostavili, a sám posel úřední musí pak v komissi ústně oznámiti, že je toho a toho dne k tomu úředně vyzval.

Dle protokolů úředně zavedených a stvrzených, kteréž se až po dnešní den udržely a o jejichž hodnověrnosti a platnosti žádný rozumný a poctivý člověk pochybovati nemůže, dělo se otevření a prozkoumání hrobu a mrtvoly sluhy Božího Jana Nep. tímto způsobem:

Dne 15. dubna 1719 okolo deváté hodiny ráno přišla celá komisse a v čele jejím sám arcibiskup Pražský Ferd. hrabě z Khünburku do chrámu svatovítského. Když pak celá komisse před hlavním oltářem se postavila, četl nejprvé notář hlasitě jmena všech jednotlivých členů komissních, aby se úředně zjistilo, že každý z nich skutečně přítomen jest a že nikdo jiný nepovolaný mezi nimi se nenachází. Na to byly všechny dvéře kostela svatovítského z vnitřku na klíč uzavřeny, a klíče kapitulnímu děkanu Tobiáši Opicovi odevzdány, venku pak stály zvláštní stráže u dveří.

Napotom poklekl arcibiskup na klekátko před hlavním oltářem stojící, potrval nějakou chvíli na modlitbách, a když vstal usadil se na trůně biskupském, dal k sobě skrze notáře zavolati nejprvé svrchu jmenovaného znalce starožitností Jana Flor. Hammerschmida, který před celou komissí úředně okázati měl hrob sluhy Božího Jana Nep. Dle předpisů římských musí každý jednotlivý svědek neb znalec k takovéto komissi úředně povolaný, především jiným některé předběžné otázky zodpo-

vídati, než-li svědectví vydávati počne. Musí totiž udati, jak se jmenuje, kolik let stár a kterého náboženství, nebyl-li nikdy pro nějaký přečin úředně trestán a zejmena také vyznati musí, vykonal-li v čas velikonoční zákonem církevním předepsanou sv. zpověď a sv. přijímání. Výpovědi takového svědka neb znalce, kteří sv. zpověď a sv. přijímání velkonoční zanedbal, nemají před sv. sborem obřadů v Římě pražádné váhy a platnosti, i kdyby svědek ten neb znalec nevím jaké důstojnosti měl, a to proto, poněvadž svou povinnosť jako pravý katolík vykonati zanedbal, a tudíž toho nezasluhuje, aby se úřad církevní na jeho výpovědi úplně spolehnouti mohl v tak důležité záležitosti, jako jest celé jednání o blaho- neb svatořečení některého sluhy Božího.

Když tedy Jan Fl. Hammerschmid všechny tyto předběžné otázky patřičně a k uspokojení komisse zodpověděl, rozkázal mu arcibiskup, aby veřejně přísahu složil, že jako znalec starožitností, o hrobu sluhy Božího Jana Nep. jen pravdu mluviti bude, a že před ukončením jednání soudního nebude nic o tom rozhlašovati, co nyní uvidí neb uslyší. Hammerschmid tedy veřejně před celou komissí a kleče před arcibiskupem přísahu tuto hned složil. Po něm povolán byl před arcibiskupa druhý znalec starožitností Václav Konst. Potůček, který také nejprvé svrchu dotčené otázky zodpovídati, a pak tutéž přísahu veřejně složiti musel.

Dále byli i svrchu jmenovaní tři lékaři a dva ranhojičové před arcibiskupa povoláni, aby i oni tutéž přísahu veřejně složili.

Potom tázán byl nejprvé Jan Flor. Hammerschmid a po něm Václav K. Potůček: Ví-li o tom něčeho, že zde v metropolitním chrámu nachází se hrob ctih. sluhy Božího Jana Nep. a kde, na

kterém místě se nachází. Znalec Hammerschmid takto odpověděl: „Vždy jsem slýchal a čítal, a byla také o tom veřejná pověsť, že zde v kostele metropolitním sv. Víta, v ochozí ku vratům postranním, pochován jest, a věc ta jest veřejná a známá, a viděl jsem také lidi u jeho hrobu na modlitbách klečící.“

Znalec Potůček, jenž právě farářem v chrámu svatovítském byl, takto odpověděl: „Vím to z každodenní zkušenosti, neboť vždy u téhož hrobu vidím lidi klečeti a svou pobožnosť tam vykonávati, jakož i kněží mše svaté tam sloužiti vidívám; také jsem to vždy tak slýchal a četl, o tom panuje též veřejné mínění a pověsť veřejná.“

Nyní kráčel arcibiskup v průvodu celé komisse od hlavního oltáře přímo do postranní chodby chrámové na polední straně ležící, kdež pak znalcové Hammerschmid a Potůček hrob ctih. sluhy Božího Jana Nep. arcibiskupovi uctivě ukázali. Z hrobu toho byly již den před tím na rozkaz arcibiskupa nejen dvoje mříže, jak již svrchu pověděno, ale i svícny lampy a veliké tlusté svíce, které na něm aneb okolo něho stávaly, odstraněny a v kapli Navštívení Panny Marie uloženy, aby se nyní před komissí dříveji přikročiti mohlo k samému otevření hrobu. Nedaleko hrobu samého připraven byl velký, bílým ubrusem pokrytý stůl, aby se naň mrtvola, aneb i jiné v hrobu nalezené věci položiti mohly. Než však se hrob otvírati počal, prohlásil ještě arcibiskup dle předpisu církevního, o němž svrchu již zmínka byla, že by každý z přítomných jednotlivců klatbu církevní na sebe tím samým činem již uvalil, kdyby buď z pouhé zbožnosti aneb z jiné příčiny z hrobu neb z mrtvoly chtěl něčeho odciziti aneb k věcem nalezeným něčeho tajně přiložiti.

Hrob samý pokryt byl velkým kamenem, který na čtyry lokte dlouhý a na jeden loket byl široký. Na zevní straně téhož kamene byly zbytky starých písmen, kteréž Hammerschmid a Potůček bedlivě prozkoumali a konečně své dobrozdání v ten smysl o nich pronesli, že v kameně tom vytesáno bylo jméno: „Joannes de Pomuk“ (t. j. Jan z Pomuku). A když pak zedníci přítomní tento dlouhý kámen s hrobu zdvihati počali, rozlomil se na dva kusy, z té příčiny, poněvadž již dříve v prostředku silnou puklinu měl a také velikým ohněm, který r. 1541 na hradě pražském a v samém kostele svatovítském velice zuřil, mnoho utrpěl.

I začali tedy nyní zedníci hrob kopati a vykopavše z něho zem na dobré dva lokte přišli konečně na rakev, která však z velké části již sprachnivělá byla. Dle úsudku přísežných truhlářů zde přítomných byla rakev ta dílem z dubového, dílem z borového dřeva zhotovena. Když tedy zprachnivělé zbytky z hořejší částky rakve úplně odstranili, objevila se celá kostra sluhy Božího Jana z Nepomuku t. j. všechny kosti těla jeho bez masa, kteréž již úplně bylo zprachnivělo, tak že z něho jediné prach a hlína pozůstaly. Ale hned na první pohled vidělo se již, že všechny jednotlivé kosti téže kostry jsou v nejlepším pořádku a v takové vespolné souvislosti, jako se jediné u takových koster nalezají, kterých se žádný člověk od té doby nedotknul, co na nich maso zprachnivělo. Z tohoto přirozeného pořádku a z této souvislosti jednotlivých kostí v celé kostře vidělo se tedy patrně, že svatým tělem sluhy Božího Jana hnuto nebylo od té doby, co zde pochováno bylo,

Dle obyčeje církevního pochovávají se kněži vždy tak do hrobu, aby hlavou k východu slunce

obracenou leželi, a tak byl i sluha Boží Jan Nep. do hrobu položen. Hlava jeho byla obrácena k východní straně a byla také poněkud v pravo směrem totiž ku kapli Navštívení Panny Marie nakloněna, ruce jeho byly křížem na prsou složeny.

Jakmile se tedy kostra ta v hrobě objevila, vyzváni byli zejmena tři přítomni lékaři a dva ranhojičové, aby se dobře a pozorlivě na celou kostru podívali, poněvadž co znalcové o celé její poloze a vůbec o všem tom, co na ní zpozorují, napotom před soudní komissí své lékařské dobrozdání pod přísahou projeviti měli. Když se tedy všickni na kostru dobře a pozorlivě byli podívali, sestoupil jeden z lékařů, a sice dr. Šebestian Fuchs, sám ještě do hrobu, jal se pak s největší uctivostí a pozorností všechnu hlínu, která ještě na kostře byla, odstraňovati, až se konečně celá posvátná kostra objevila. Při tom odstraňování hlíny nalezly se některé částečky černého oděvu kněžského, které ještě nebyly úplně zpráchnivěly, a mimo ně nalezla se jedna částečka látky červené; ostatní oděv mrtvoly byl zcela již v prach a popel obrácen. Když tedy dr. Šeb. Fuchs celou posvátnou kostru v hrobě ležící dotčeným způsobem byl očistil, prozkoumali nejen všichni ostatní přítomní lékařové a ranhojičové celou její polohu, ale i arcibiskup a všickni ostatní členové komisse soudní podívali se pak na ni s největší pozorností a uctivostí, pokud ještě v hrobě samém ležela. Rozumí se také samo sebou, že se všech přítomných při tomto nalezení a ohledání posvátné kostry nemalá radosť zmocnila. Jeden svědek projevoval svou nelíčenou radosť nad tímto nálezem druhému; všickni pospolu z toho nemalé potěšení měli, že při tomto nalezení očitými svědky byli, a Bohu za to děkovali.

A když celá posvátná kostra ve své původní poloze v hrobě ještě ležela, zpozorovali na ní nejen lékařové a ranhojičové ale i ostatní svědkové předně, že žebra její po levé straně, pod kterými se v těle lidském srdce nachází, byla patrně tak šťavnatá a olejovitá, jako jen v živém těle lidském aneb jen kratičkou dobu po smrti bývají. Tato zvláštní okolnosť byla hned všem přítomným lékařům a ranhojičům velmi nápadna, poněvadž to věc zcela neobyčejná jest, aby žebra kostry takové, která již přes 300 let v hrobě spočívá, byla ještě šťavnatá a olejovitá.

Za druhé zpozorovali lékařové i to na kostře, když ještě v hrobě samém ležela, že lopatka na pravé straně byla odražena, což se arciť jen velkým násilím státi mohlo a dle dobrozdání lékařů, které později při výslechu úřednim projevili, stalo se toto odražení lopatky na pravé straně bezpochyby tenkráte, když s mostu Pražského do Vltavy shozen byl, a v pádu tom právě lopatkou svou pravou na kamenný pilíř mostecký násilně narazil.

Dr. Šebestián Fuchs, který pořád ještě u posvátné kostry v samém hrobě stál, počal napotom jednotlivé kosti z téže kostry vybírati, a podával je z hrobu částku po částce jednotlivým kolem hrobu stojícím kněžím, kteří je na blízko stojící, bílým ubrusem prostřený stůl s největší uctivostí donášeli, a tam položili. Kolem stolu tohoto stál arcibiskup a ostatní členové komisse. Vybírání jednotlivých částek posvátné kostry počalo se lebkou. Tak zaznamenal výslovně očitý svědek Václ. Kost. Potůček *), který sám lebku z rukou

*) Viz Bergh. tom. II. pag. 234. b. „ac juxta ordinem a calvaria incipiendo levatas a dicto medico partes“.

dr. Šebestiana Fuchsa v hrobu stojícího převzal, a ji úctivě na svrchu dotčený stůl donesl a postavil. Mezi tím, co se ostatní posvátné kosti z hrobu na tento stůl donášely, zpozorovali již někteří svědkové, že i zadní díl hlavy čili lebky jest na jedné straně proražen, a že kolem této díry na lebce jakási sražená hmota lpí. Později vyjádřili se lékařové o této ráně v lebce v ten smysl, že pochází bezpochyby od smrtelného uhození, kteréž sv. Janu Nep. buď nějakým nástrojem bylo násilné před uvrhnutím do Vltavy způsobeno, aneb že snad v pádu samém nejen pravou lopatkou ale také zadní částkou hlavy na kamenný pilíř narazil, čím tato rána v lebce povstala. Když pak konečně všechny jednotlivé kosti z hrobu na dotčený stůl byly přeloženy, počali je lékařové a ranhojičové opět na stole samém ještě lépe z hlíny na nich lpící očisťovati. Na lebce samé vidělo se hned, že obě čelisti byly se všemi zuby pevně spojeny, až na dvě stoličky postranní, které v dolejší čelisti scházely. Zvláštního poznamenání a pozoru také jest hodno, že v lebce tak zvané ponebí čili vrchní kosť patra, vnitř nad hubou byla celá zpráchnivěla.

Ale když lékařové lebku sv. Jana Nep. na dotčeném stole stojící, u přítomnosti všech přítomných svědků bedlivě pozorovali, a jeden z nich dr. Seb. Fuchs ji za tou příčinou pozvedl, aby hlínu v ní se nacházející na stůl vysypal: tuť právě nastalo okamžení předůležité a vší lidské paměti hodné, a které také všecky přítomné lékaře a ranhojiče, počínaje od arcibiskupa až do posledního svědka přítomného, nejen obdivením, ale velikým úžasnutím naplnilo a rozechvělo.

Jakmile totiž hlína z lebky na stůl padati počala, vypadl z téže lebky na stůl i celý jazyk,

což všickni okolo stolu stojící svědkové najednou na své vlastní oči viděli. „Žádný ze svědků přítomných, — tak zaznamenal zvláštně sám jeden těchto očitých svědků Václav Konst. Potůček*) — nemůže říci, že on první tentýž jazyk uzřel, neboť všickni svědkové jej zároveň hned spatřili, jakmile z lebky na stůl vypadl.“

A tentýž jazyk lidský, který zároveň s hlinou z lebky na stůl vypadl, byl sice hlinou tou kol kolem poněkud potažen, ale přes to přese všecko viděli hned všickni přítomní, že tentýž jazyk lidský má i takovou červeně namodralou barvu, jakou živý jazyk lidský obyčejně mívá, neboť barva ta i skrze hlínu posud na jazyku lpící tak zřetelně prorážela, že ji hned svědkové přítomní poznali, jakož o tom později (r. 1725) v processu apoštolském jeden z přítomných svědků Karel Řečičký zvláštní svědectví pod přísahou vydal.*) A barva tato namodralo-červená objevila se na jazyku mnohem ještě zřetelněji a jasněji, když z něho lékařové všechny zbytky hlíny setřeli.

Při opětném a nejbedlivějším pozorování a zkoumání přesvědčili se nejen všickni přítomní svědkové, ale i lékaři a ranhojičové nepopíratelně o tom, že jazyk z lebky vypadlý, má veskrze všechny vlastnosti pravého jazyka, jaký se jen buď u živého člověka aneb u zemřelého člověka, ale jen kratičkou dobu hned po jeho smrti nalézti může; neboť měl nejen celou zevnitřní postavu a barvu pravého člověčího jazyka, ale byl také jako každý jiný člověčí jazyk masitý, měkký, úplně ohyblivý a sliznou blanou pokrytý a úplně neporušený, a dle výslovného později před soudní

---

*) Bergh. tom. II. pag. 234. b.
*) Bergh. t. II. pag. 245. b.

komissí a pod přísahu vydaného svědectví dra. Šebestiana Fuchse „vyhlížel právě tak, jako by ze samých úst člověka právě zemřelého vyňat byl.“*) Ano i celý vnitřní ústroj byl úplně takový, jaký se jen v pravém člověčím jazyku nachází, o čemž se ihned, tam na místě všickni přítomní lékařové a ranhojičové očitě tímto způsobem přesvědčili. Jeden totiž z ranhojičů přítomných, a sice Jan Jakub Schutzbrett, měl o tom jakousi pochybnosť, je-li i vnitřní ústroj téhož jazyka z lebky vypadlého právě takový, jako se v každém člověčím jazyku nachází. Žádal tedy přítomnou komissi za zvláštní dovolení, aby lancettou lékařskou t. j. ostrým želízkem čili kopíčkem směl hrotek jazyka téhož (Zungenspitze) poněkud rozříznouti, a se pak na samý vnitřní ústroj podívati. Komisse k tomu svolila, načež nejen ranhojič Jan Jakub Schutzbrett a i přítomný Dr. Jan Karel Puchmann hrotek jazyka lancettou skutečně nařízli. A tu okázalo se hned na první vzhled, že jazyk ten uvnitř jest co do barvy červenější než povrchu, což vždy u každého člověčího jazyka bývá, a že v něm i svaly, cevy a nervy takové se nacházejí, jaké vždy v živém jazyku člověčím bývají. O tom všem přesvědčili se přítomní lékařové na své vlastní oči, jakož i ostatní svědkové. Žádný z přítomných znalců lékařských a ostatních svědků, nemohl tedy nikterak popírati, že to pravý, masitý, měkký, úplně ohyblivý a zcela neporušený jazyk člověčí jest. Věděli také lékařové a ostatní svědkové, že to dle přirozených zákonů věc zhola nemožná jest, aby všecko ostatní maso na mrtvole lidské úplně shnilo a se v pouhý prach obrátilo, a aby při tom jeden jediný a k tomu ještě nejútlejší masitý úd

*) Bergh. tom. II. pag. 245. b.

jazyk totiž přes 300 let zůstal v hrobě zcela neporušený, ohyblivý, červený jako jazyk živého člověka. Což tedy měli a mohli všickni ti zkušení, učení, pravdomluvní a pod přísahu vzatí lékařové, jakož i ostatní svědomití a přísežní svědkové jiného říci, než že jedinou všemohoucností Božskou proti všem stávajícím zákonům přírodním jazyk dotčený od obyčejné hniloby a od nutného zprachnivění přes více než 300 let zachráněn byl, a že tedy toto zachránění pravý, skutečný zázrak jest. A to také všickni přítomní svědkové a lékařové, poněvadž svědomití a pravdomluvní mužové byli, hned tam na místě a později opět před soudní komissí beze vší vahavosti zcela jasně a určitě řekli, a výpověď tu novou přísahou stvrdili. Ale mimo to, byla všem přítomným očitým svědkům, jakož i všem přítomným lékařům a ranhojičům známá také starobylá, a po celých Čechách kolující ano i samým dětem povědomá pověsť, že sv. Jan Nepom. pro mlčenlivosť zpovědní, pro nevyzrazení tajemství sv. zpovědi mučenickou smrť podstoupil, a proto také lékařům a ostatním svědkům přítomným, hned jak neporušenosť téhož jazyka poznali, samo sebou na mysl přišlo, že Bůh všemohoucí právě jazyk sv. Jana Nep. zázračně od přirozené hniloby a od obyčejného zpráchnivění za tou příčinou zachrániti ráčil, aby zázrakem tím před světem ukázal, že sv. Jan Nep. pro nevyzrazení tajemství zpovědního skutečným mučeníkem byl. A toto své přesvědčení projevili též svědkové a lékařové před soudní komissí.

Pro nedostatek místa nemůžeme zde položiti všechny jednotlivé odpovědi těchto svědků a lékařů, které napotom po několika dnech složivše nejprvé novou přísahu dali před soudní komissí na otázky jim předložené. K tomu by byla jedna celá velká

kniha zapotřeby. Pročež zde jenom několik takových odpovědí z protokolů soudních vyňatých položíme.

Tak mezi jiným pravil dr. Jan Fr. Lev z Erlsfeldu: „Mezi hlínou k ustrnutí svému nalézám jakousi hmotu, kteráž dle podoby, vláknitého vaziva a červené barvy za jazyk lidský uznati se musí, jakž jej takovým býti veřejně vyznávám a spolu věřím, že byl neporušený proto zachován, jelikož sv. Jan Nep. jazykem hájil tajemství svaté zpovědi.“ A dále pak ještě pravil: „Nemohlť jazyk ten nikterak přirozeným způsobem a bez zázraku neporušený zachován býti; neboť při mrtvolách jiných lidí obyčejně jazyk nejdříve shnije a zpráchniví; tenhle jazyk však nemohl po tak dlouhou dobu, kteráž 300 let převyšuje, v té hmotě, podobě a celosti i barvě, přirozeným spůsobem se udržeti.“

Druhý lékař Jan K. Puchmann mezi jiným toto svědectví před soudem vydal: „Uprostřed hlíny nalézám hmotu měkkou, houbovitou, i soudím, že jest to opravdový jazyk, obzvláště proto, že při kořenu jazyka toho spatřuji čtvero roztaženin, jež považuji za čtyry svaly jazykové; mimo to jazyk z počátku jest přišpičatělý, dále u prostřed širší, tak jak vůbec bývá jazyk lidský, a má takovou též červenou barvu . . . Že zachování (téhož) jazyka jest cosi nadpřirozeného, domnívám se proto, poněvadž jazyk jest zvláštní hmota měkká, houbovitá, mnoho sliny v sobě chovající, a tudíž přesnadno zkáze podléhá i nemůže jinak leč patrným zázrakem přes celá tři století neporušený zachován býti.“

Třetí lékař dr. Šeb. Fuchs před soudem opět takto svědčil: „Jelikož jazyk jest podstaty velmi jemné a zkáze snadno podrobené, a jelikož veškeré ostatní masité částky těla, ač pevnější a hutnější,

ano i kosti patra zpráchnivěly; mohl jazyk jenom zázračným způsobem býti zachován. Zázračné zachování jazyka jakož i skvrny na lebce shledané, jsou mi bezpečným důkazem, že tělo tuto položené jest pravé a skutečné tělo sluhy Božího Jana Nepomuckého.“

Ranhojič Ferd. Schober dokládal pak před soudní komissí takto: „Zachování jazyka nedá se jinak vysvětliti leč zázrakem. Mělť jsem tuze často mrtvá těla v rukou svých a nabyl jsem přesvědčení, že vnitřní částky těla, obzvláště jazyk a oči nejdříve porušení berou, zde však opak toho se naskytuje; neboť kosť, patra a částky masité jsou hnilobou ztráveny, jazyk však po 300 letech se zcela neporušený v lebce nalezá.“

S těmito výpověďmi zkušených znalců a lékařů srovnával se pak úplně i ranhojič Jan J. Schutzbrett a všickni ostatní svědkové, kteří svědectví svá pod přísahou před soudní komissí vydávali.

A zde klademe ještě tuto poznámku: Když se pak v Římě konal nový process o svatořečení bl. Jana Nep., a v processu tomto i čtyry zázraky co nejpřísněji zkoumány byly od sv. sboru obřadního a od zvláštní komisse kardinalů, činil tehdejší obhajce víry, proslulý učenec Prosper Lambertini, napotomní papež Benedikt XIV. proti tomuto zázraku četné a takové námitky, které o jeho nevšedních vědomostech a bystrosti rozumu jasný důkaz podávají. Prosper Lambertini nečinil však své důmyslné námitky proto, že by sám tento zázrak nebyl uznával za pravdivý a skutečný, ale poněvadž k tomu jakožto ustanovený obhájce víry dle úřadu a povinnosti své byl zavázán — činiti proti předloženým zázrakům všemožné vědecké námitky, které napotom jiní učenci a znalci dů-

kladně vyvrátiti museli, aby zázrak ten od svatého sboru obřadního a posléze od samého sv. Otce za pravý zázrak prohlášen býti mohl. Důmyslné námitky Prospera Lambertiniho vyvracovali tedy dva papežští advokáti Jan Franchelucci a Karel Cavalchini, a také dva proslulí professorové lékařství na vysokých školách Římských totiž Petr Assalti a Ant. Cocchi. Všechny tyto námitky a také úplné jich vyvrácení byly tiskem vydány a kdo latinsky umí, může je snadno v rozličných starších knihovnách nalézti.

Poněvadž však jsou tak objemné, že by i v tisku dost velkou knihu naplnily, proto je zde v překladu českém podati nemůžeme; ale položíme zde aspoň malý úryvek z odpovědi Dra. Ant. Cocchi-ho, kterým se pravdivosť svrchu dotčeného zázraku ještě z jiných stran důkladně vysvětluje. Mezi jiným praví tedy Cocchi: „Jazyk jest měkký, houbovatý a náleží mezi ty částky těla, které nejsnáze porušení berou. Ano i tehdáž, když se těla na ten účel balsamují, aby po dlouhá leta se zachovala, musí se vyříznouti dříve jazyk, vyndati oči a střeva, nebo ty tři věci nejdříve porušení podléhají. Je-li nějaké tělo jenom několik dní nepohřbeno, dostává jazyk hnedle temnou barvu, vydává odporný zápach a dotkneme-li se ho, na kousky se rozpadá. Nejednomu lékaři se stalo, že si přinesl domů jazyk, aby jej prozkoumal; i nechal jej v plátně zaobalený několik dní ležeti, a pak nalezl místo jazyka samé červy. Tím méně lze jazyk celé měsíce, ano leta, a docela po několik století neporušený zachovati. Mimo to uvážiti sluší, že byl Jan Nepomucký hozen do řeky Vltavy a utopen; jazyk jeho vodou nabotnalý, musel dle přirozeného průběhu mnohem dříve hnilobou býti uchvácen, než kdyby od samého počátku v zemi

byl ležel. A tím méně by dle zákonů přírody byl ušel zpráchnivění, an dle seznání lékařův přísežných ani solí, ani líhem neb balsámem nebyl proti porušení chráněn. Ostatně by za 300 let nezůstala ani památka soli, ani líhu, ani jazyka, kdyby těmato dvěma věcmi byl jazyk napuštěn býval. Avšak ani v tom případě, kdyby jazyk balsámem byl napuštěn býval, nebyl by to více jazyk v pravém smyslu, nýbrž jiná hmota, jelikož jednotlivá vlákna byvše zcela vonnou látkou prosáknuta, stávají se pouhými schránkami balsámu a tvoří hmotu novou, s balsámem smíšenou; pohlédneme-li na mumii, podobají se částky její spíše větvím starého buku, jsou černé, tuhé, tvrdé a křehké; jazyk blahosl. Jana však jest červený, měkký a ohebný, což se nemohlo státi spůsobem přirozeným, nýbrž jedině nadpřirozeným vlivem Boha samého."

Z tohoto malého úryvku pozná tedy rozumný a nepředpojatý čtenář aspoň poněkud, s jakou obezřetností a důkladností si v Římě počínají než-li sv. Stolice apoštolská jednu jedinou zázračnou událost za pravý zázrak uzná a prohlásí, a zároveň se též o tom přesvědčí, jak patrný a nepopíratelný jest první zázrak, jímž Bůh všemohoucí dne 15. dubna 1719 jazyk sv. Jana Nep. oslaviti ráčil. A o tomto zázraku přesvědčili se na své vlastní oči nejen ti znalcové a svědkové, kteří při otevření hrobu sv. Jana přítomni byli, ale i veliké množství jich rozumných lidí, o čemž v následujícím článku zevrubněji budeme vypravovati A tu bychom snad všecko zavrhovati, a tisíce rozumných a poctivých svědků za nerozumné a nepoctivé lidi prohlásiti měli k vůli toho kterého nynějšího svobodomyslníka, který by rád lidem namluvil, že mistr Jan Hus jest jádrem sv. Jana Nep.?

A zde ještě jednu poznámku připojíme. V některých kronikách ze XVI. a z pozdějších století pocházejících rozeznávali spisovatelé dva Jany z Nepomuku, kteří dle jejich udání v druhé polovici věku XIV. současně žili. Z toho pak novější svobodomyslníci nejednou již sobě rozličných nekalých zbraní ukovati snažili, kterými proti našemu sv. Janu Nep. a proti sv. Stolici apoštolské po nevěrecku harcovali, poněvadž prý se ani neví, který z dvou dotčených Janů Nepomuckých za svatého jest prohlášen. Nuže tedy při této příležitosti pravíme krátce takto: Toho právě sluhu Božího Jana z Nep. prohlásila sv. Stolice apoštolská za svatého, který hrob svůj v chrámu Páně svato-Vítském již ku konci věku XIV. měl, kterémuž lid katolický u téhož hrobu po celý čas úctu náboženskou vzdával, o kterémž stálá nepřerušená pověsť v celých Čechách v každém století kolovala, že pro nevyzrazení tajemství sv. zpovědi umučen byl a kteréhož jazyk Bůh všemohoucí zázračným spůsobem před hnilobou a zpráchnivěním na důkaz jeho svatosti a pravého mučenictví tak zachrániti ráčil, že po více než 300 letech zcela neporušený a čerstvý v témž hrobě nalezen a pak ještě druhým neslýchaným zázrakem tou měrou poznovu od Boha byl oslaven, že se nepopíratelné zprávy o těchto zázracích po celém světě na jeho oslavu hlásaly a až podnes i v nejzazších světa dílech hlásají. Tohoto tedy Jana z Nep. sv. Stolice apoštolská za svatého prohlásila, jedině toho a žádného jiného. My katolíci víme tedy velmi dobře a důkladně, který Jan Nep. od sv. Stolice byl za svatého prohlášen a vědomosť naši stvrdil Bůh sám zázraky nejen u hrobu ale i na samém jazyku téhož sv. Jana Nep. spůsobenými.

A chtějí-li se o tom rozumáři a svobodomyslníci přesvědčiti, zdali to i lid náš český ví, který ten Jan Nep. jest, jejž sv. Stolice apoštolská za svatého prohlásila, nuže ať se jen poptají těch na 50 i na 60 tisíc čítajících poutníků, kteří každoročně k 16. květnu na pouť sv.-Janskou do Prahy přicházejí a tito poutníci jim zajisté rádi poslouží a je až k samému oltáři stříbrnému doprovodí, kde až podnes tělo téhož sv. Jana Nep. spočívá, kterého sv. Stolice apoštolská za svatého prohlásila. Nejeden z těchto poutníků se ovšem bude tomu diviti, že v samé Praze i takových lidí neb pánů se nachází, kteří ani nevědí, kde hrob téhož velikého světce se nachází, na jehož jazyk Bůh sám světoznámé zázraky učinil. Neníť to žádná maličkosť, když od r. 1721 až podnes každoročně na 60 tisíc poutníků k témuž sv. Janu Nep., jejž sv. Stolice apoštolská za svatého prohlásila, připutuje.

Článek pátý.

Kterak jazyk sv. Jana Nepom. po prvním zázraku Bohem na něm učiněným přechováván byl, a jak veliké množství lidí rozumných a poctivých se tou dobou o pravdivosti a skutečnosti téhož zázraku přesvědčilo.

Ku snadnějšímu a také jasnějšímu poznání druhého velkého zázraku, který Hospodin Bůh na oslavu jazyka sv. Jana Nep. r. 1725 učinil, přispěje nemálo, když tuto nejprvé stručný přehled všech těch událostí podáme, které se s týmž sv. jazykem dály, počínaje od té doby co ponejprv nalezen byl až do toho času, když se s ním druhý zázrak udál.

Dne 15. dubna 1719 byl tedy sv. jazyk mimo vše nadání při prvním otevření hrobu svatojanského v lebce jeho nalezen, a sice zcela neporušený, červený, hebký, ohyblivý, a hned tenkráte byl také ode dvou lékařů na hrotku lancettou naříznut.

Dne 17. dubna 1719 byl napotom sv. jazyk do zvláštní stříbrné schránky uzavřen, schránka ta zapečetila se pečetí arcibiskupa Pražského a pečetí zastavatelé víry Dr. J. Blovského, byla pak ku kostře sv. Jana Nep. do zvláštní cínové rakve vložena, a tato rakev uzavřena byla na zámek,

klíč k zámku odevzdán byl arcibiskupu Pražskému, rakev zapečetěna byla opět dvěma pečetěma t. j. pečetí téhož arcibiskupa a pečetí svrchu dotčeného zastavatele víry, a konečně byla rakev tatáž do původního hrobu opět vložena a celý hrob hlinou tak zasypán, jako dříve vždy býval.

V hrobě tomto zůstal sv. jazyk napotom ležeti ode dne 17. dubna 1719 až do 2. července 1721, tedy přes dva celé roky. Když pak sv. Římská Stolice dne 31. května 1721 ctih. sluhu Božího Jana Nep. za blahoslavence byla prohlásila, udělil sv. sbor obřadu arcibiskupu Pražskému zvláštním dekretem ode dne 25. června 1721 plnomocnosť apoštolskou, aby celou kostru bl. Jana, a také jeho neporušený jazyk z původního hrobu směl vyzdvihnouti, a aby všechny tyto posvátné ostatky veřejně na oltář k úctě věřících směl vystaviti. U přítomnosti soudní komise byla tedy svrchu dotčená rakev z původního hrobu vyzdvižena, a do kaple sv. kříže přenešena, kdež napotom pod dozorem soudní komisse nejen všechny kosti blah. Jana Nep. lékař dr. Šeb. Fuchs do přirozeného pořádku tak sestavil, jako v kostře lidské bývají, a kdež napotom tato celá posvátná kostra černým rouchem kněžským přioděna a mnohými skvostnými okrasami okrášlena byla pro nastávající veřejnou slavnosť blahořečení. Při této příležitosti byl i posvátný jazyk z nadzmíněné stříbrné schránky pod dozorem komisse soudní vyňat, a do jiné průhledné, křišťálové a skvostné schránky vložen, a v ní zapečetěn, a sice k tomu účelu, aby při nastávající slavnosti veřejně v průvodu od samého arcibiskupa nosen a napotom k veřejné úctě na oltáři vystaven a lidu zbožnému k líbání dán býti mohl. A když se v kapli sv. kříže kostra blahoslaveného Jana Nep. pod dozorem soudní komisse

takto upravovala, dovolilo se i některým vznešenějším osobám do téže kaple vstoupiti a se z blízka na celou kostru a také na posvátný jazyk podívati. Tak ku př. pravili v napotomním processu apoštolském r. 1725 pod přísahu vzatí svědkové hrabě Jan Jos. z Vrtby, hrabě Frant. Černín a hrabě Vratislav z Mitrovic tehdejší biskup Litoměřický, že tentýž posvátný jazyk na své vlastní oči ponejprv a zcela z blízka viděl právě při této příležitosti, když se kostra bl. Jana Nep. v dotčené kapli sv. kříže pro nastávající slavnosť blahořečení upravila. Rozumí se samo sebou, že i o tomto celém vyzdvižení sv. ostatků z hrobu původního, o jejich přenešení do zmíněné kaple, o jejich upravování k budoucí slavnosti, a zejména také o přeložení posvátného jazyka do nové, průhledné křišťalové schránky zvláštní protokol soudně byl zaveden a podepsán.

Když pak celá kostra bl. Jana Nep. a také posvátný jazyk v kapli sv. kříže pro nastávající slavnosť, jak již řečeno, byly upraveny, přenesly se do kaple sv. Václava. Veřejná slavnosť blahořečení konala se na svátek sv. Prokopa, patrona a dědice země České, dne 4. července 1721. V slavnostném processí, ku kterémuž se tenkráte nesčetné davy lidstva ze všech stavů, nejen z Čech ale i z cizích zemí sešly, nešeno bylo po Hradčanech svaté tělo mučeníkovo v křišťálové rakvi nejprvé od šesti kanovníků metropolitní kapitoly svatovítské a pak střídavě od jiných duchovních a světských hodnostářů. Za svatým tělem kráčel pak tehdejší světící biskup Pražský Daniel Mayer a za ním arcibiskup Pražský Ferd. hrabě z Khünburku, jenž sám v nádobě křišťálové posvátný a neporušený jazyk blah. Jana Nep. nesl. Nádoba ta byla průzračná a křišťál byl zlatem lemovaný.

Každý zdravé oči mající člověk, okolo něhož arcibiskup při tomto processí kráčel, mohl velmi snadno a dobře posvátný jazyk viděti, a skutečně se i někteří pod přísahu vzatí svědkové v processu apoštolském r. 1725 i na to zvláštně odvolávali, že tentýž posvátný jazyk při tomto slavnostném processí na své vlastní oči dobře viděli, když jej sám arcibiskup v křišťálové nádobě nesl. Tak ku př. dosvědčoval v processu apoštolském r. 1725 pod přísahou zemský ranhojič Šebestián Ochy, že tentýž posvátný jazyk ponejprv uzřel, když jej arcibiskup v dotčeném slavnostním průvodu nesl, jakož také napotom ještě vícekráte, když jej v kapli svatováclavské lidu k líbání podávali.

Mimo tohoto lékaře vidělo však při tomto slavnostném processí ještě mnoho jiných nejen snad na sta ale na tisíce počítaných lidí z různých stavů tentýž posvátný jazyk. A lidé tito nebyli zajisté na hlavu padlí, měli také zdravé oči a zdravý rozum, aby rozeznati mohli, nese-li arcibiskup Pražský v průhledné křišťálové nádobě lidský jazyk neporušený, červenou, živou barvu mající čili nic.

Po skončeném slavnostním processí uložena byla celá kostra blah. Jana tak jak v křišťálové rakvi ležela, nejprvé do rakve cínové, a ta opět do rakve dubové, která se na zámky zavřela a zapečetila. Rakev ta nebyla však více do původního hrobu ukryta, nýbrž na povýšeném místě mezi dvěma oltáři pod baldachýnem damaškovým vystavena. Místo, kam rakev vystavili, bylo celé aksamitovým rouchem, zlatými okrajky lemovaným, pokryté, a takovým rouchem přikryla se i celá rakev. A na témž místě spočívá až podnes posvátná kostra, jen že celá zevnější rakev a celý ostatní oltář nyní jest z ryzého stříbra. Posvátný

a neporušený jazyk sv. Jana nebyl však tenkráte, roku totiž 1721 na tomto místě uložen, ale byl v téže křišťálové, zapečetěné nádobě přenešen do kaple sv. Václava, a tam na oltáři sv. ostatků, který na levé straně od vchodu do kaple, právě v prostředku u zdi stával, k veřejné úctě lidu vystaven. A v téže kapli podávali pak téměř po celý den kněží zbožnému lidu českému a cizím poutníkům posvátný jazyk k líbání. A to trvalo celých osm dní, poněvadž se slavnosť blahořečení tak dlouho slavila. Nuže během těchto osmi dní vidělo opět tisíce a tisíce rozličných lidí z rozličných stavů, vzdělaní a sprostí, učení a neučení tentýž posvátný jazyk neporušený na své vlastní oči, a měli také dost příležitosti, aby se na něj dobře podívali. Lidé tito byli rozumní, měli zdravé oči, a přece pražádný z nich se na to neodvážil, aby řekl, že v tom všem snad nějaký podvod vězí. Ano máme na to opět současných svědectví, že si světští, vzdělaní a vznešení lidé právě při této příležitosti posvátný jazyk dobře prohlédli, jej úplně tak shledali, jako jest jazyk živého člověka, a že to za zázrak a za div Boží veřejně prohlašovali. Takové svědectví vydal ku př. v nápotomním processu apoštolském r. 1725 mimo svrchu již uvedeného zemského ranhojiče Šebestiana Ochy-ho také Leonard Meisner, doktor a professor vědy lékařské na vysokých školách Pražských dokládaje, že se na posvátný jazyk nejednou ale vícekráte při této příležitosti dobře podíval, když se lidu k líbání podával. Podobné svědectví vydal r. 1725 v processu apoštolském také jiný zemský ranhojič Reinhard Leisten pod přísahou.

Po skončené osmidenní slavnosti blahořečení r. 1721 přechovával se posvátný jazyk po delší čas neustále v kapli sv. Václava, a sice v oltáři

sv. Janu evangelistu zasvěceném. V oltáři tom, který, jak svrchu již řečeno, od vchodu do kaple na levé straně při zdi stával, a který v dolejší části své zvláštní přihrádky měl, přechovávalo se tenkráte více jiných drahocenných sv. ostatků, jež slavné paměti císař Karel IV. otec vlasti zbožnou horlivostí po rozličných zemích nasbírav, je pak hlavnímu chrámu celé země České daroval. Mezi těmito drahocennými sv. ostatky býval tedy i posvátný jazyk ve zvláštním zapečetěném relikviáři obyčejně uložen, ale o velkých svátcích býval také na oltáři samém veřejně k úctě vystaven, a lidu k líbání podáván, jakož o tom v processu apoštolském r. 1725 jeden ze svědků pod přísahu vzatých, jménem Šebestian Ochy, zemský ranhojič a měšťan Pražský zvláštní svědectví vydal, řka: „Viděl jsem tento svatý jazyk ponejprv r. 1721 když při onom veřejném průvodu nesen byl, a když později tento svatý jazyk častokráte k úctě byl vystavován, zbožně jsem jej uctíval a líbával, a tudíž jsem jej také dobře, jak mi možno bylo, pozoroval“ *) Známo také jest, že nejen v r. 1721, když slavnosť blahořečení konána byla, ale i v napotomních letech velké množství poutníků nejen z Čech ale i z ciziny do Prahy ku hrobu sv. Jana téměř neustále putovalo, kteří z úcty a ze zbožné zvědavosti zázračně neporušený jazyk našeho blahoslavence uviděti si žádali. A proto vším právem říci můžeme, že i v dobách po slavném blahořečení následujících opět tisíce a tisíce poutníků z rozličných stavů a zemí posvátný jazyk v jeho zázračné neporušenosti na své vlastní oči viděli. A ze všech těchto na tisíce a tisíce čítajících očitých svědků neodvážil se tenkráte ani jeden

*) Process. Apost. pag. 215.

jediný, aby pravdivosť a neporušenosť téhož jazyka popíral a tuto neporušenosť jinak vykládati se osmělil nežli za pravý pravdoucí zázrak.

Beze vší obavy můžeme zde všechny nepřátely sv. církve katolické a sv. Jana Nep. veřejně vyzvati, aby nám aspoň jednoho neb dva tak hodnověrné a závažné svědky udali, kteří na své vlastní oči posvátný jazyk vícekráte ohledali, proskoumali a pak pod přísahou tvrdili, že to není pravý jazyk lidský neporušený aneb že v tom nějaký podvod vězí. Tenkráte již bylo také dost protestantů a rozumářů na světě, kteří zajisté neopomenuli z pouhé zvědavosti aneb také z nenávisti proti úctě svatých, kterouž protestanté bezdůvodně zavrhují, podívati se na posvátný jazyk. A kdyby tací a jim podobní nepřátelé víry katolické tenkráte jen té nejmenší záminky byli našli, aby vůčihledý zázrak v neporušenosti posvátného jazyka se jevící byli mohli popírati, nebyli by zajisté nikterak váhali, a byli by veřejně ve spisech tištěných a před soudy dokazovali, že to není zázrak ale pouhý podvod. Na to se však žádný neodvážil! A nyní po více než 150 letech měli bychom takovým nepřátelům církve katolické a sv. Jana Nep., kteří jeho posvátný jazyk nikdy neviděli, celou víru přiložiti, a všechny ostatní poctivé, hodnověrné, závažné, očité a pod přísahu vzaté svědky za lháře a nepoctivce prohlásiti?

Když se pak v krátké době po blahořečení hned zase o to v Římě jednati počalo, aby blahoslavenec náš byl od sv. Stolice apoštolské za svatého prohlášen, ustanovil za tímto účelem sv. sbor obřadu jménem sv. Otce nejprvé zvláštní soudce apoštolské, kteří opět ve jménu sv. Stolice Římské všecko poznovu prozkoumati měli, co se svátosti, mučenické smrti a i dosavadních zázraků

na přímluvu bl. Jana Nepom. Bohem učiněných týkalo. Těmto od sv. Stolice ustanoveným soudcům zaslal také tehdejší papežský zastavatel víry (procurator fidei), proslulý a učený Prosper Lambertini, o němž jsme již svrchu zevrubněji mluvili, zvláštní písemní poučení a nařízení, kterak při nastávajícím apoštolském processu rozličné stávající zákony, předpisy a obyčeje sv. Stolice Římské se vší možnou bedlivostí na zřeteli míti mají, poněvadž napotom v Římě samém sv. sbor obřadu celý od nich zavedený process poznovu s největší přísností zkoumati bude. A poněvadž se v Římě již dobře o tom vědělo, že mimo vše nadání při prvním ohledávání mrtvoly bl. Jana Nep. jazyk jeho zcela neporušený byl nalezen, a že se to vůbec za velký zázrak po celém světě rozhlašovalo, za tou příčinou napomínal také Prosper Lambertini velmi důrazně ustanovené soudce apoštolské, aby si velmi opatrně a moudře při zkoumání tohoto zázračného objevu počínali. Nařídil jim zejména, aby k soudnímu ohledávání téhož jazyka, nejen dřívější svědky, kteří nalezení téhož jazyka na své oči viděli, ale také zcela jiné nové svědky z rozličných stavů světských povolali, a mimo to jim ještě ve jmenu sv. Stolice poručil, aby hned bez prodlení tento zázračný jazyk bl. Jana Nep. tak jak se v reliquiáři nacházel u přítomnosti své a jiných svědků, hedbávnou látkou pokrýti, a celý tento reliquiář s posvátným jazykem do zvláštního pouzdra ze dřeva zhotoveného vložiti, a pak totéž pouzdro pečetí arcibiskupa Pražského a pečetí ustanoveného podzastávatele víry dra. Jana Blovského zapečetiti dali. A celé toto pouzdro, aby se pak na bezpečném, posvátném a uzavřeném místě uschovalo, kdežby žádný k němu přístupu neměl.

Toto podrobné nařízení z Říma zaslané na-

plnili ustanovení soudcové apoštolští se vší možnou svědomitostí a obezřetností. Dne totiž 18. června 1723 sešli se ustanovení soudcové apoštolští a ostatní členové celé komisse v kapli sv. Václava, kdež se až posud posvátný jazyk mezi jinými drahocennými ostatky svatými přechovával, a u přítomnosti celé této komisse přeložen byl nejprvé posvátný jazyk do nové z nejkrásnějšího křišťálu a ze zlata v Praze zhotovené menší schránky, která právě tak velká byla, aby se do ní posvátný jazyk vložiti mohl. Tato křišťalová a zlatá schránka vložena byla opět do jiného velmi drahocenného reliquiáře, který již dříve vdova markrabinka Badenská na počest bl. Jana Nep. darovala. Tento celý reliquiář byl pak zaobalen do červené dykyty a do zvláštního dřevěného, kůží potaženého pouzdra vložen, které se z obou stran na záponky uzavřelo a pak také pečetí arcibiskupa Pražského a pečetí podzastávatele víry dra. Jana Blovského zapečetilo. Konečně bylo pouzdro to do skříně v oltáři sv. Jana Evangelisty vloženo, skříně ta na zámek uzavřena a klíč od ní arcibiskupu Pražskému doručen. Přítomný notář apoštolský sepsal o tom všem zvláštní listinu čili protokol, a když komisse správnosť téhož protokolu byla schválila, přiložen byl k ostatním protokolům a zápiskům, kteréž se vždy o každém jednotlivém zasedání komisse apoštolské důkladně spisovaly, poněvadž po skončeném vyšetřování do Říma sv. sboru obřadu zaslány býti musely.

A tak tedy zůstal zázračný jazyk blah. Jana Nep. ode dne 18. června 1723 až do dne 27. ledna 1725 v dotčeném zapečetěném pouzdru a v dotčené uzavřené skříni uschován, a po celou tuto dobu nebyl ani k veřejné úctě na oltáři vystaven, ani lidu k líbání podáván, jako se to dříve stávalo.

A to stalo se na rozkaz zvláštní, zaslaný do Prahy soudcům apoštolským jménem sv. Stolice Římské od papežského zastavatele víry Prospera Lambertiniho.

A tu se snad leckdos tázati bude, z jakých asi příčin apoštolský zastavatel víry přísně nařídil, aby zázračný jazyk bl. Jana tak bedlivě uschován a uzavřen byl? Na tuto otázku klademe zde hned odpověď: Apoštolský zastávatel víry Prosper Lambertini chtěl tímto rozkazem nových nezvratných důkazů o tom Stolici apoštolské zjednati, že neporušenosť jazyka bl. Jana Nep. skutečným zázrakem Božím jest, a že se do celé této události ani za mák podvodu nějakého nevmísilo. O zázračné neporušenosti vydalo sice již dříve v processu biskupském více pod přísahu vzatých očitých svědků hodnověrné svědectví, tisíce a tisíce jiných svědků tentýž posvátný jazyk také na své oči viděli a jej z úcty líbali: avšak sv. Stolice Římská měla po právu konečný a rozhodující výrok o tom pronésti, stal-li se tu pravý zázrak s jazykem bl. Jana Nep. čili nic. Za touto příčinou rozkázala tedy sv. Stolice svým vlastním soudcům apoštolským, aby nejen celou mrtvolu bl. Jana Nep. ale zejména i jeho jazyk úředně se vší možnou obezřetností a u přítomnosti dřívějších a také nových svědků a nově povolaných lékařů ohledali a prozkoumali. A aby žádný rozumný a poctivý člověk říci nemohl, že snad před ohledáváním a prozkoumáním komisse apoštolské jazyk bl. Jana nějakým podvodem napřed tak byl upraven, aby se před soudnou stolicí neporušeným býti jen zdál; proto nařízeno bylo důrazně, že komisse apoštolská nejprvé tentýž posvátný jazyk tak důkladně zapečetiti a na delší dobu uschovati má,

aby jej žádný ani viděti, ani líbati, ani do rukou svých dostati nemohl.

Mimo to měl tuším velice učený a v posuzování zázračných událostí velice zkušený a sběhlý Prosper Lambertini také ještě jiný úmysl, když svrchu dotčená přísná nařízení o ukrytí a uzavření posvátného jazyka do Prahy zaslal. Na základě pádných důkazů vědeckých pokládají totiž proslulí učenci za nový a za druhý zázrak Bohem na oslavu některého blahoslavence způsobený, když takový úd těla lidského, jako na př. jazyk jest, před jeho prohlášením za blahoslavence v stavu neporušenoeti se nacházel, a když pak i po vykonaném blahořečení ještě dále v stavu téže neporušenosti setrvá, jakož o tom sám Prosper Lambertini ve spisech svých důkladně jedná.*) Ukrytím a uzavřením posvátného jazyku chtěl tedy Prosper Lambertini bezpochyby nových a pádných důkazů nabýti, pro nový zázrak v případě tom, když jazyk posvátný i při delším ukrytí a uzavření v stavu neporušenosti setrvá, poněvadž by se pak toto stálé trvání v neporušenosti žádnému lidskému umění nikterak připisovati nemohlo. Ale Bůh všemohoucí postaral se ve své nevystižitelné moudrosti mimo vše lidské nadání o jiný zcela nový a až po tehdejší dobu neslýchaný zázrak, kterýmž neporušený jazyk sv. Jana Nep. novou slávou oslavil a pravou příčinu jeho smrti mučenické znovu potvrdil. O tomto novém zázraku budeme tedy v následujícím článku vypravovati.

---

*) De servorum Dei beatif. etc. lib. IV. par. I. cap. 30. num. 16—20.

Článek šestý.

Průběh druhého velikého zázraku, jenž se stal dne 27. dubna 1725 na jazyku sv. Jana Nep. před samou komissí apoštolskou a u přítomnosti zkušených znalců lékařských jakož i jiných v nejvyšších hodnostech postavených svědků. — Do jakých nesmyslů makavých každý nutně zabředne, kdo zprávám úředním o témž zázraku hodnověrnosť popírá.

Dle starého obyčeje u sv. Stolice Římské panujícího, přihlíží se k tomu, aby po prohlášení kteréhokoli sluhy Božího za blahoslavence uplynula opět delší doba, nežli sv. sbor obřadu s povolením sv. Otce počne se tím zanášeti, má-li tentýž blahoslavenec býti za svatého uznán a prohlášen.

Doba ta má aspoň deset let trvati; avšak tento obyčej neváže sv. Stolici tou měrou, že by sv. Otec nemohl tuto desítiletou lhůtu skrátiti. Sv. Otec může totiž, z důležitých příčin zvláštní dovolení k tomu uděliti, aby sv. sbor obřadu jednání o svatořečení některého blahoslavence dříve započíti směl, nežli dotčená lhůta vyprší.

A tak se stalo i s započetím processu o svatořečení bl. Jana Nep. Roku 1721 dne 31. května vydán byl v Římě dekret, kterým se Jan Nep. za

blahoslavence prohlašoval a již po uplynulých třech letech, dne totiž 30. července 1724 udělil sv. Otec sv. sboru obřadu zvláštní dovolení, aby směl započíti úřední jednání, čelící ku svatořečení našeho blahoslavence. A příčiny, kteréž sv. Otce k tomu přiměly, aby toto dovolení sv. sboru udělil, byly hlavně ty, poněvadž se téměř neustále nejen u hrobu bl. Jana Nep. v Praze, ale i jinde na jeho přímluvu nové zázraky děly, a poněvadž se z mnohých stran od rozličných osob vznešených a vysoce postavených na sv. Otce prosebně dolehalo, aby dotčené zvláštní dovolení před obyčejnou lhůtou uděliti ráčil.

Sbor sv. obřadů, maje dovolení papežské v rukou, zavedl tedy tak zvaný proces apoštolský ku svatořečení blah. Jana Nep. čelící.

A tento nový process sluje proto apoštolský, poněvadž se nejenom na rozkaz Stolice apoštolské zavede, ale poněvadž sv. Stolice apoštolská také zvláštní své soudce ustanoví, kteří pak dle zákonů a předpisů církevních všechny svědky úředně a pod přísahou vyslýchati, a také všecko nejbedlivěji prozkoumati musí, co se jakýmkoli způsobem na svatořečení některého blahoslavence vztahuje.

Stává se pak, leckdys, že sv. Stolice své soudce z Říma do té země, neb do toho místa zvláštně odešle, kde blahoslavenec živ byl a kde také zemřel.

A soudcové ti, vykázavše se nejprvé papežskou plnomocností před tamním biskupem, zavedou napotom process apoštolský na témž místě, setrvají tam tak dlouho, až vše patřičně ukončili. Vyslání takovýchto soudců z Říma a potrvání jich delší v cizině, jest ovšem s velkými výlohami spojeno. Mimo to nemůže také častokráte sv. Stolice takové zvláštní soudce z Říma z té příčiny

vyslati, poněvadž to tak snadná věc není, nalézti hned takové učené bohoslovce a právníky (a tací soudcové musí právě nejen v bohosloví ale i v pravu církevním býti velice zkušení a mimo to i v ostatních vědách aspoň dostatečně sběhlí), kteří by i v řečích v oných krajinách panujících tak dobře známi byli, aby všem svědkům před soudnou stolici povolaným patřičně porozuměti, a v čas potřeby i s nimi rozmlouvati mohli.

Pro uvarování velikých výloh peněžných, a pro nedostatek takových učených bohoslovců a právníků, kteří by i všeliké cizé řeči tak dobře uměli, aby všude soudcovský úřad patřičně zastávati mohli, stává se tedy častěji, že sv. Stolice apoštolská ku zavedení dotčeného processu apoštolského nevyšle své zvláštní soudce z Říma samého, ale sv. Stolice vyvolí si několik poctivých a učených mužů v krajině té již žijících, kde se process apoštolský díti má, ustanoví je za soudce apoštolské, a udělí jim všecku právomocnosť, kteréž zapotřebí jest, aby nový úřad svůj patřičně zastávati mohli. Rozumí se samo sebou, že tací od sv. Stolice ustanovení soudcové apoštolští zvláštní přísahu jim od sv. Stolice předepsanou složiti musí při nastoupení svého důležitého úřadu, a že také velice přísně zavázáni jsou, zachovávati v celém processu všechny zákony a předpisy církevní, které se k úřadu takovému nesou.

Stává se pak také častěji, že sv. Stolice mimo stávající již zákony a předpisy církevní, svým soudcům apoštolským ještě zvláštních zařízení písemně udělí, kterak se v jednotlivých případech zachovati mají, ku př. kterou věc aneb který zázrak a jakým způsobem prozkoumati a vyšetřiti mají, aby nikterak od svědků neb jiných lidí klamáni býti nemohli, a se pravdy dopídili.

A právě k tomu účelu, aby se při takovém processu apoštolském všecko, i ty nejmenší věci nejen dle obecných zákonů a předpisů církevních, ale i dle takových zvláště udělených nařízení zařídily a vedly, právě k tomuto účelu ustanoví se také vždycky jeden neb dva sběhlí právníci, kteří při každém soudním sezení a při každém vyšetřování přítomni býti, a na to bedlivě dohlížeti musí, děje-li vše po právu a dle rozkazů sv. Stolicí pro jednotlivé případy zvláštně vydaných. Takovíto právníci, kteří ovšem i ve vědách bohosloveckých dobře známí bývají, nazývají se latinsky promotores fidei t. j. zastavatelé víry. A poněvadž i v Římě ve sv. sboru obřadním vždy jeden z velmi učených mužů za hlavního apoštolského „zastavatele víry“ od svatého Otce ustanoven jest, proto se ostatní tací zastavatelové víry, kteří v jednotlivých processech apoštolských úřadují, obyčejně jmenují „podzastavatelové víry“ („subpromotor fidei.)

Po těchto nutných vysvětlivkách vracíme se nyní k processu apoštolskému ku svatořečení bl. Jana Nep. zavedenému.

Tento process apoštolský konal se tedy v Praze. Apoštolská Stolice však nevyslala z Říma do Prahy své zvláštní soudce z příčin svrchu podotknutých, ale za soudce apoštolské ustanoveno bylo následujících 6 počestných a proslulých mužů v Praze žijících, a sice: 1. Ferdinand hrabě z Khünburku, arcibiskup Pražský, jakožto předseda soudu apoštolského; 2. Josef Mayer z Mayernů, světící biskup; 3. Jan Moric Václav Martinec, arcijahen u sv. Víta; 4. Josef z Lankischů; 5. Jan Rudolf hrabě Špork a 6. Jiří Jan Libertin, všickni tři svatovítští kanovníci.

Za podzastavatele víry (subpromotores fidei) ustanoveni byli dva proslulí advokáti Pražští, totiž: dr. Jan Frant. Blovský a dr. Vilím Sonntag.

Žadatelem za svatořečení ustanoven byl od veledůst. kapitoly svatovítské Pražské advokát dr. Jan Jiří Hofmann.

Na návrh téhož žadatele předvolala soudní komisse apoštolská 50 svědků z rozličných i nejvyšších stavů, světských a duchovních, a mimo to povolala sama soudní komisse ještě čtyry svědky na návrh zastavatele víry, kteří se dle práva církevního „svědkové z povinnosti“ nazývají. *) Svědkové tito byvše vždy pod přísahu vzati skládali pak před soudní komissí svá svědectví o všech zprávách, kteréž se během živobytí svého o blah. Janu Nep. vůbec, dále o jeho ctnostech, zejmena pak o jeho mučenické smrti a o příčině jeho umučení buď ústním podáním od svých vlastních předků neb od jiných lidí aneb i z jiných památek dějinných dověděli.

Mnozí z těchto svědků viděli také na své vlastní oči ten neb onen zázrak, který Bůh v první čtvrti století XVIII. na přímluvu bl. Jana Nep. učinil, a proto i o těchto zázracích, jakož očití svědkové pod přísahou svědectví vydávali. Soudní komisse apoštolská dala též i všechny dějepisné zprávy, které v kronikách a v jiných knihách tiskem vydaných aneb v listinách o bl. Janu Nep., o jeho smrti a o příčině jeho umučení neb také o jeho zázracích zaznamenány byly, znovu důkladně od zkušených a pod přísahu vzatých znalců opět prozkoumati, a podobné vyšetřování a zkoumání dělo se i na obrazích a sochách blah. Jana Nep. představujících jakož i na všech ostatních ozdo-

*) Summarium pag. 2—4.

bách neb jiných na oslavu blah. Jana a oltářů jeho darovaných věcech. Soudní komisse apoštolská dala i celou kostru blah. Jana Nep. od proslulých lékařů a ranhojičů u přítomnosti hodnověrných svědků bedlivě ohledati. Konečně měl dle rozkazu a dle zvláštního poučení z Říma zaslaného, i zázračný jazyk bl. Jana Nep. poznovu býti od celé soudní komisse vyšetřován, a sice u přítomnosti více nových v rozličných hodnostech postavených svědků, kteří nalezení posvátného jazyka r. 1719 na své vlastní oči neviděli. Tak zněl výslovně rozkaz z Říma soudní komissi zaslaný. Mimo proslulé a zkušené lékaře a ranhojiče byli tedy od soudní komisse tito na slovo vzatí mužové za svědky zvláštně povoláni:

1. Jan Josef hrabě z Wrtby, nejvyšší purkrabí; 2. Jan Arnošt hrabě Schaffgotsch, nejvyšší komoří; 3. Jan hrabě z Wrbna, nejvyšší sudí zemský; 4. Frant. Jos. hrabě Černín, nejvyšší soudce lenní; 5. Sigmund hrabě Herzan, předseda zemské komory; 6. Václav Markvart z Hrádku, podkomoří království Českého; 7. Karel hrabě Přehořovský, cís. tajný rada; 8 Jan hrabě Vratislav, biskup Litoměřický; 9. Karel Řečický, děkan kapitoly sv. Vítské; 10. Václav Potůček, probošt Roudnický; 11. Maxmil. Větrovský, Tov. Jež. doktor a professor bohosloví.

Dne 27. ledna 1725 sešla se tedy celá komisse soudní, v čele jejím sám arcibiskup Pražský Ferd. hrabě z Khünburku a svrchu jmenovaní svědkové v kapli sv. Václava na hradě Pražském.*) Po vykonané vroucí modlitbě zasednul arcibiskup se soudci na svá místa, taktéž dva podzástupcové víry doktorové práv Jan Blovský a Vilím Sonntag,

*) Viz Acta Canonís. pag. 206. seq.

načež dvéře kaple sv. Václavské se uzavřely a žádatel (procurator causae) doktor práv Jan Hoffmann vyslovil prosbu, aby posvatný jazyk od znalců i přítomných svědků bedlivě byl ohledán a vyšetřen. Lékařové i svědkové složili pak přísahu, že Boha před očima míti a výpovědi pravdivé pronésti chtějí. Na rozkaz arcibiskupův četl pak přítomný notář celý protokol dne 18. června 1723 úředně o tom sepsaný a stvrzený, kterak posvátný jazyk bl. Jana ve zvláštním skvostném reliquiáři uložen, reliquiář pak celý červenou dykytou obalen, zapečetěn a ještě do zvláštního pouzdra vložen byl, které se také zapečetilo a konečně do jedné schránky v oltáři sv. Jana Evang. uloženo bylo. Po přečtení protokolu kázal arcibiskup aby pouzdro, v němž reliquiář s posvátným jazykem se nalezal, se schránky oltářní byl vyňato. Oba dva podzastupitelové víry přesvědčili se pak na své oči, že všechny pečeté na pouzdru a na reliquiáři jsou zcela neporušené a konečně byl tedy i posvátný jazyk před celou komissí od notáře ze skvostného reliquiáře vyňat a na stůl postaven. Napotom přistoupil nejprvé sám arcibiskup, po něm ostatní soudcové apoštolští, pak dva zástupcové víry, všickni přítomní lékařové a ranhojičové, a posléze všickni povolaní svědkové, aby dívajíce se naň z blízka a pohodlně, přesvědčiti se mohli na své vlastní oči o jeho zevnější podobě a barvě. Ti pak lékařové a ranhojičové, jakož i svědkové, kteří již dříve buď r. 1719 aneb později tentýž posvátný jazyk viděli, upozorněni byli úředně na to, aby se také o tom zvláštně přesvědčili, zdaž jest to tentýž jazyk, který dříve již jednou neb vícekráte viděli. Mimo to se zejména lékařům a ranhojičům na srdce kladlo, aby dobře a bedlivě pozorovali, nacházejí-li se na posvátném jazyku

nějaké toho známky, že by snad někdy byl býval balsamován (t. j. vonnými mastmi napuštěn), a že by se snad proto byl v neporušenosti byl zachoval.

Každý z dotčených soudců, lékařů a svědků, kteří již dříve posvátný jazyk jednou neb vícekráte viděli, poznal hned na první vzhled, že jest to tentýž jazyk co do podoby, postavy a také co do naříznutí lancettou r. 1719 na hrotku čili špičce učiněného. Avšak titíž svědkové hned na první pohled zároveň také poznali, že jazyk posvátný neměl již tak živou a čerstvou barvu jako ji dříve míval, dále, že byl poněkud bledší a zamodralejší než dříve, a že i na špičce, kdež lancettou byl naříznut byl poněkud zvadlý. Někteří přítomní pozorujíce tyto změny, počali toho litovati, že r. 1719 svoleno k tomu bylo, aby lékařové směli posvátný jazyk lancettou naříznouti; neboť jim jakási důměnka na mysl přišla, že posvátný jazyk dotčené změny proto utrpěl, poněvadž naříznut byl. Mezi tím, co přítomní dílem o totožnosti jazyka, dílem také o dotčených změnách mezi sebou hovořili, podával jeden druhému jazyk posvátný poznovu do rukou, aby se naň opět dobře a dobře podívati mohl. Konečně dostal se posvátný jazyk k světícímu biskupu Danielu Mayerovi, který jej na znamení své úcty zbožně políbil. Dívaje se pak naň opět bedlivě zpozoroval k nemalému úžasnutí svému, že se posvátný jazyk jaksi měniti počíná. I upozornil hned všechny přítomné na tento neočekávaný objev, načež všickni zraky své s největší pozorností na posvátný jazyk upřeli, a patrně na své oči viděli, že posvátný jazyk skutečně poznenáhla nabíhá a přibývá, že jeho zamodralejší barva se pomalu, a sice zdola ku špičce zcela patrně mění v šarlatovou čer-

venosť, a že i naříznutí r. 1719 na špičce učiněné se tak silně roztahuje, že v jazyku samém opět viděti bylo po obou stranách nářezu jemné žilky, jako r. 1719, když právě lancettou byl naříznut. A toto pozvolné a neustálé nabíhání a měnění barvy jazyka netrvalo snad jen malý okamžik ale trvalo celé tři čtvrtě hodiny. Při tom pak ještě i ten nápadný úkaz se pozoroval, že asi tři čtvrtě posvátného jazyka dotčeným způsobem nabíhaly a i co do barvy se měnily, kdežto asi jedna čtvrtina jazyka téhož, a sice hlavně dolejší, zůstala poněkud zvadlá a v barvě nezměněná; za to však tím více a tím patrněji změna ostatních tří čtvrtin jazyka posvátného vynikala, tak že každý patrně mohl na své oči viděti, kterak celý posvátný jazyk dříve vyhlížel, když z pouzdra vyňat byl, a kterak nyní tři čtvrtiny téhož jazyka se nápadně změnily. Přítomní lékařové a svědkové, nechtíce zpočátku ani svým vlastním očím takřka věřiti, dali si po prvním užasnutí všemožnou práci, aby v pozorování svém nebyli nižádným způsobem oklamáni. Den byl jasný, předpolední slunce svítilo právě do kaple svatováclavské, kdež shromažděni byli, pročež hned posvátný jazyk brzy na výsluní, brzy opět ve stínu pozorovati se jali, a to učinil nejen snad jeden svědek, ale více lékařů a více svědků a sice nejednou, ale vícekráte posobě. Každý z nich však patrně vždy viděl, že posvátný jazyk pozvolna skutečně víc a více nabíhá a se mění. Přítomní lékařové a svědkové odstranili pak nadobro všechny barevné předměty aby oči jejich při pozorování jazyka nižádným odrážením světla na dotčených barevných předmětech nemohly býti klamány, jako se v některých případech skutečně stává. Ale to vše pranic nezpomohlo, neboť i po odstranění těchto barevných předmětů viděli všickni,

že posvátný jazyk skutečně nabíhá a přibývá, a že skutečně i barva jeho se mění, ať se již na to neb na ono místo položí, ať se již do té neb oné polohy uvede, ať ho již někdo do ruky vezme, aneb na stůl postaví.

Můžeme se toho poněkud domysliti, jak hluboký dojem celý tento zjev, a všechny tyto zkoušky na přítomné působily. Zpočátku, když posvátný jazyk ze zapečetěného reliquiáře vyňat a od svědků, kteří jej již dobře znali, uzřen byl, pocítili tito očití svědkové lítosť jakousi z toho, že týž jazyk v barvé své poněkud zbledl a také poněkud zvadl. Ale tu najednou, beze všeho nadání neb tušení, počne tentýž poněkud zbledlý a poněkud zvadlý jazyk, před očima všech přítomných svědků opět nabíhati a přibývati, předešlé své šarlatové barvy nabývati, a také otvor na hrotku jazyka lancettou učiněný, roztáhne se opět tak patrně, že jednotlivé žilky uvnitř jazyka zřejmě viděti jest.*) Úkaz takový byl až po tuto dobu věcí zhola nevídanou a neslýchanou. Svědkové přítomní byli všickni mužové počestní, mužové zkušení, vzdělaní, dílem ve vysokých hodnostech postavení a v obezřetném úřadování nemálo zkušení, dílem byli také proslulí a zkušení lékařové, kteří se při takových zjevech bujnou obrazotvorností zavésti nedají. Úkazy tyto a objevy na posvátném jazyku byly jim všem sice zcela nové, byly jim všem až posud věcí nevídanou a také neslýchanou: ale proto pro všecko nemohl žádný z nich toho nikterak popírati, že tyto nové, ne-

*) Barvotiskový obrázek k spisku tomuto přiložený znázorňuje podobu posvátného jazyka při tomto druhém zázraku. Zhotoven byl na Smíchově v dílně J. A. Koppe-ho, dle originalu malovaného od slov. Pražského akad. malíře J. Heřmanna, který se při malbě starým nákresem k processu apoštolskému přiloženým a soudním popisem řídil.

obyčejné, přepodivné úkazy jsou skutečné, pravdivé, a že by každý z nich svým zdravím očím víru popírati a svůj celý rozum, svou celou zkušenosť a obezřetnosť, ano i svou pravdomluvnosť a poctivosť zapříti nucen byl, kdyby v těchto okolnostech a po tak mnohých zkouškách, které nejen sám jedenkaždý z nich, ale i všickni ostatní učinili, chtěl ještě jenom dost málo o tom pochybovati, že posvátný jazyk skutečně nabíhá a přibývá, že jeho zbledlá barva čím dál tím více červená a že také nářez na hrotku jeho se rozšiřuje.

Každý jednotlivý svědek zde přítomný tomu nejen patrně porozuměl, že jenom nějaká nadpřirozená moc, která i nad hnilobou vládne a ji zameziti ale i mrtvolu opět oživiti může, že jenom Hospodin Bůh všemohoucí, jenž Pán jest nad životem a nad smrtí, dotčené změny na posvátném jazyku učiniti mohl. Proto také jedenkaždý z přítomných svědků, vida kterak se všechny tyto jednotlivé změny pozvolna ale skutečně a zřejmě na posvátném jazyku dějí, tuto všemohoucí ruku Boží rozumem svým chápati a její zvláštní přítomnosť a přepodivnou činnosť nejen tušiti ale i celou myslí a celou duší svou jakýmsi neobvyklým způsobem cítiti počal. A proto také v samém úředním protokolu, kterýž o tom všem napotom sepsán a stvrzen byl, výslovně se praví, že všickni přítomní svědkové dotčené nenadálé změny na posvátném jazyku jednohlasně za nový zázrak uznávali, že všickni radostí nevýslovnou nad tímto novým zázrakem žasnuli a trnuli, a že mnozí z nich slze radostí hojně prolévali. Konečně pak všickni přítomní svědkové, pokleknuvše na kolena svá s pohnutým srdcem hlasitě Boha všemohoucího za to velebili, a mu srdečné díky za to vzdávali, že takové přepodivné věci ve Svatých svých pů-

sobiti ráčí. Můžeme se i my sami aspoň poněkud toho dovtípiti, že památka na tuto zázračnou událosť hluboko a hluboko do paměti všech jednotlivých svědků se vryla, a že i po letech ještě, ano až do smrti živá v paměti jejich zůstala.

Doba, po kterou posvátný jazyk zázračně nabíhal a dosavadní barvu svou pozvolna měnil, trvala tři čtvrtě hodiny, jakož jsme již svrchu podotknuli. Napotom přestal se posvátný jazyk dále měniti, ale setrval neustále ve svém nově změněném stavu i když jej opět do reliquiáře uložili a uschovali, což se před očima všech přítomných takto stalo:

Schránka křišťálová, v níž posvátný jazyk se nacházel, byla opět do drahocenného reliquiáře vložena, a celý tento reliquiář obvinul se kol kolem opět červenou dykytou, kterouž pak přítomný notář Jan Ritter pečetí arcibiskupa Pražského a pečetí podzastávatele víry dra. Jana Fr. Blovského dobře zapečetil. Reliquiář takto zapečetěný vložili pak opět do téhož pouzdra, z kterého před dvěma hodinama vyňat byl, a pouzdro to zapečetil také dotčený notář obojí svrchu dotčenou pečetí. Napotom vložil tentýž notář totéž pouzdro do zvláštní schránky v oltáři sv. Jana Evang. stávající, schránku tu na zámek uzavřel, klíč od ní odevzdal arcibiskupu Pražskému, a pak ji ještě obojí dotčenou pečetí zapečetil.

Konečně napomenuli soudcové apoštolští všechny přítomné svědky, aby o všem tom, co na své oči nyní viděli, úplné mlčení nyní zachovali, jakož se k tomu přísahou již byli zavázali. Mimo to svědkům přítomným bylo také oznámeno, že na rozkaz soudců apoštolských více z přítomných svědků ku 30. lednu a k následujícím po něm dnům bude do residence arcibiskupské před soud

apoštolský za tou příčinou úřadně povoláno, aby každý z nich opět pod nově složenou přísahou svědectví o tom úředně před soudci apoštolskými vydal, co se dnes s jazykem posvátným stalo.

Více z těch právě svědků, kteří již při nalezení neporušeného jazyka r. 1719 přítomno bylo, dosvědčovali tedy napotom před komissí apoštolskou nejprvé, že to jest tentýž jazyk, kterýž dotčeného roku ponejprv viděli, a na kterém se dne 27. ledna 1725 v kapli sv. Václava opět nový zázrak stal. Tito svědkové byli: Karel Řečický, děkan kapituly sv. Vítské, Konstantin Potůček, tehdejší probošt Roudnický, Frant. hrabě Přehořovský, cís. tajný rada, dr. Šeb. Fuchs a Jan Fr. Lev z Erlsfeldu, professorové lékařství na universitě Pražské atd. Jiní opět svědkové, kteří nový zázrak dne 27 ledna 1725 očitě viděli, dosvědčovali také pod přísahou, že to tentýž neporušený jazyk jest, který již dříve buď při slavnosti blahořečení aneb při jiné příležitosti nejednou ale vícekráte v kapli sv. Václava vidívali. Tací svědkové byli Jan hrabě z Wrtby, nejvyšší purkrabí, Frant. hrabě Černín, nejvyšší soudce lenní, dr. Linhard Meisner, professor lékařství na Pražské universitě, Reinhard Leisten a Šeb. Ochy, ranhojičové atd.

O novém pak zázraku, jímž Bůh neporušený jazyk oslaviti ráčil, vydal dr. Šeb. Fuchs mezi jiným toto svědectví: „Úkaz ten nemůže pocházeti z příčiny přirozené. Nemohlať se v jazyku svatém nalezati žádná tekutá krev. A dejme tomu, že by skutečně v něm tekutina jakási krevní se byla nacházela, nemohla jinak teplota zvýšena a tekutina v oběh uvedena býti leč příčinou zevnitřní. Avšak toho dne, když se vyšetřování konalo, byla velká zima; zima však neroztahuje,

nýbrž stahuje; nemohlť tedy jazyk pro zimu naběhnouti a v červenou barvu se měniti. Mám za to, že jest zde úkaz nadpřirozený a dílo Boha samého."

Dr. a professor Linhard Meisner pravil opět mezi jiným takto: „Červená barva nemůže v žádné části těla lidského pocházeti odjinud leč z oběhu krve v těle živém. Tuto však nemohl býti život ani oběh krve, jelikož přes 300 let v zemi tělo leželo a celé maso ztráveno bylo i zpráchnivělo až na jazyk, jenž neporušený zůstal. Tudíž onu proměnu barvy a přibývání jazyka nelze vysvětliti z příčiny přirozené. Taktéž nebylo tělo to balsamováno ani jazyk tento; a mimo to balsamované tělo nemůže měniti svou barvu aniž nabíhati. Proto s úplnou jistotou za to mám, že jest zde zázrak Bohem samým způsobený."

Zcela podobné svědectví vydali také oba dva rahojičové Reinh. Leisten a Šeb. Ochy, kterýžto poslední mezi jiným také dodal: „Spatřil jsem, kterak náhle jazyk se začervenal a červenosť ta přešla poznenáhla v barvu šarlatovou. Spolu ukázalo se na jazyku nabíhání a přibývání, obzvláště blízko nářezu po levé straně. Všecko to jsem více než osmkráte a na rozličných místech, na světle i ve stínu dobře pozoroval a po každé tutéž barvu a naběhlosť shledal. Což se přirozeným způsobem aneb uměním lidským nikterakž státi nemohlo, nýbrž za skutek nadpřirozený Bohem učiněný se považovati musí.

Nejvyšší pak purkrabí hr. Jan z Wrtby vydávaje své svědectví pravil mezi jiným nejprvé, že při vyšetřování posvátný jazyk dvakráte viděl než nabíhati a se červenati počal. „Ale po třetí," tak pravil doslovně, „an jsem s obzvláštní pozorností a bedlivostí naň pohlížel, spatřil jsem, že

temně červená barva poznenáhlu přechází v barvu šarlatovou, a že červenosť se šíří a ku špičce a k nářezu jazyka, a že jazyk nabíhá. Ač nejsem žádný znalec umění lékařského ani ranhojičského, nemohu souditi jinak, leč že se to přirozeným způsobem státi nemohlo, ... nýbrž že jest to jenom dílo všemohoucnosti Boží. I přiznávám se, že kdyby mně dal někdo celé království, neměl bych z toho takovou radosť, jakouž jsem pocítil při tomto zázraku, jejž jsem vlastníma očima svýma spatřil.“

Nejvyšší soudce lenní hrabě Frant. Černín mezi jiným pravil takto: „Nemohu se domnívati, že by úkaz ten měl přirozenou příčinu, ale pevně věřím, že jest to dílo všemohoucnosti Boží, způsobené k oslavě tohoto Svatého. Uznávajíce zázrak ten vroucím pohnutím slzy proléváme a Bohu vřelé díky vzdáváme.“ A v cela podobném smyslu zněla svědectví i ostatních svědků před komissí apoštolskou vyslýchaných.

K těmto svědectvím očitých svědků dodáme zde ještě aspoň malý úryvek z dlouhé a velice důkladné odpovědi, kterouž svrchu dotčení dva proslulí professorové lékařství Assalti a Cocchi, ve sv. sboru obřadním v Římě námitky zastavatele víry Prospera Lambertiniho úplně vyvrátili, jenž dokazovati chtěl, že dechem, líbáním neb září světel rozžatých mohlo nabíhání jazyka a změny barvy býti způsobeno. Doktorové Assalti a Cocchi pravili tedy takto: „Nabíhání některé částky těla lidského může se státi jenom tehdáž, když člověk žije, když ta část spojena jest s celým tělem a když naplněna jest tekutinou, krví neb vodou. Jazyk sv. Jana však byl přes 300 let oddělený od těla, dosud se zachoval, ano z nenadání krví naběhl, kdežto v jazyku od těla odděleném nemůže

oběh krve déle trvati přirozeným způsobem. A mimo to i jasnou červeností byl jazyk ten zbarven, což obojí se jen silou nadpřirozenou státi mohlo. Taktéž nedá se vysvětliti během přirozeným příčina, proč jen tři čtvrtiny jazyka tou jasnou červeností byly zbarveny, kdežto jedna část, ač stejně ohebná a krvi přístupná, temně barevnou zůstala. Nemohliť znalcové zmýleni býti odraženým světlem neboť nejen na slunci a v záři světel, ale na mnoha jiných místech a v jiných polohách jazyk pozorovali a totéž vždy shledali. Mýliti se mohou lidé nevědomí, věcí neznající, nikoli však zkušení lékařové, kteří obrazotvorností tak snadno klamati se nedají. Co se pak políbení a dýchání týká, může tím ovšem nějaká lehýnká věc býti v pohyb uvedena, na př. pírko; ale jazyk přes 300 let starý nemůže bez působení Božího krev živou v sobě udržeti a tato krev nemůže bez téhož Božího působení jazyk jasnou červeností zbarviti a naběhnutí jeho spůsobiti. Pouhou silou světla slunečního neb záře rozžatých svící nemůže ani v těle právě nyní teprv zemřelém spůsobeno býti zřednutí krve zhouštlé a zbarvení jazyka, tím méně v těle, které přes 300 let v hrobě práchnivělo.“

Kdo by si celou výtečnou odpověď doktorů Assaltiho a Cocchiho přečísti chtěl, nalezne ji doslovně otištěnou v díle Jana Berghauera. *) Svědectví pak ostatních svědků očitých otištěná jsou v hojném výtahu v tak zvaném Summarium Římském, které se v každé téměř poněkud větší knihovně Pražské nachází. Ostatek se zachovaly až po dnešní den nejen v Římě v archivu sv. sboru obřadního, ale také v Praze v archivu arcibiskupském všechny písemní protokoly, které v samé

*) Protomartyr Poenitentiae tom. II. pag. 276—282.

komissi apoštolské sepsány a mnohými přísahami stvrzeny byly. Komu tedy skutečně jde o pravdu, tenť si snadno bez velkých obtíží může přístup do Pražského archivu arcibiskupského zjednati a tam všechny tyto soudní protokoly bedlivě prozkoumati.

A zde ještě jednou zúmyslně a důrazně opakujeme, že všechny tyto soudní protokoly jsou mnohými přísahami všech svědků a soudců stvrzeny. Kdyby tedy kterýkoli právník, neb lékař, neb dějepisec aneb kterýkoli novověký rozumář a svobodomyslník zprávy v těchto soudních protokolech zaznamenané chtěl snad libovolně zavrhnouti, a jim hodnověrnosť neb právnickou platnosť popírati, tentýž by rovným právem nevyhnutelně byl nucen zavrhnouti i všechny soudní protokoly, právní smlouvy trhové a závětě, které zanešeny jsou ve všech tak zvaných kvaternech desk zemských v Praze, a musel by jim také všechnu hodnověrnosť a právnickou platnosť popírati. A na tomto obrovském nesmyslu by ani přestáti nemohl každý takový advokát, právník, lékař, dějepisec aneb vůbec rozumář a svobodomyslník, ale nucen by byl zároveň i každému domácímu pánu v Praze, každému statkáři, rolníku a chalupníku na venkově popírati, že jeho právní smlouvy a listiny úřední, kterýmiž úředně za majitele uznán jest, pražádné platnosti právnické nemají, a že mu tudíž v každém okamžení jeho zboží, jeho statek neb jeho dům aneb chalupa odejmuty býti mohou. Do tohoto čirým socialismem a čírou anarchií prosáklého nesmyslu musí nevyhnutelně upadnouti každý, kdo svrchu dotčeným protokolům soudním o zázracích sv. Jana Nep. jednajícím víru a platnosť právnickou chce popírati. A to jest také hlavní příčina toho, proč si

všickni tací spisovatelé, kteří sv. Jana Nep., jeho kanonisaci a jeho zázraky hanobí, dotčených soudních protokolů ani všimnouti nechtějí. Tací spisovatelé to jaksi cítí, že by jim brzy smích a úštěpačnosť zašly, a že by pak sami sebe buď „za podvodníky“ neb za kejklíře, kteří zúmyslně události historické překrucují, aneb aspoň za nedouky, kteří o tom píší, čemu sami nerozumějí, pokládati museli, kdyby dotčené soudní protokoly o zázracích sv. Jana Nep. bedlivě čísti a zkoumati počali. Jedno logické a právnické přísloví latinské praví: „Contra factum non datur argumentum“; smysl pak téhož přísloví zní po česku takto: Událosť, která se skutečně stala, nemůž žádným i sebe fikanějším mudrctvím vyvrácena býti, jako o ráně z pušky vystřelené žádným mudráctvím dokázati nelze, že v pušce zůstala! A jiné pravidlo logické zní: Facta probantur per testes, t. j. událosť nedá se jinak dokázati než skrze svědky. Pouhým tedy rozumováním aneb jakýmkoli mudráctvím nelze nikdy dokázati, že se to nestalo, o čemž hodnověrní svědkové očití tolik svědectví vydali, jako o zázracích sv. Jana Nep. Kdo tedy podstatnosť a hodnověrnosť zpráv dějepisných o zázracích sv. Jana Nep. chce popírati, musí také nevyhnutelně i „Dějepis města Prahy“ od V. V. Tomka v pěti dílech sepsaný, jakož i „Dějiny národu Českého“ od Fr. Palackého složené za báchorku a smyšleninu tím větším právem vydávati, poněvadž oba dva tito spisovatelé velmi zřídka budou moci zaručiti podstatnosť a hodnověrnosť rozličných událostí historických tak četnými, pod přísahou od očitých svědků vydanými zprávami, jako zaručeny jsou zprávy o zázračných událostech na oslavu sv. Jana Nep. Bohem způsobených.

Článek sedmý.

Popis reliquiáře, v němž se zázračný jazyk sv. Jana Nep. přechovává. Popis nynější podoby zevní téhož posvátného jazyka. Je-li nyní, po téměř 500 letech tou měrou zpráchnivělý, jako jazyk lidský v kratičké době po smrti člověka obyčejně zpráchniví. Původ trhliny na témž posvátném jazyku. Dle kterých zásad nynější stav téhož jazyka může býti posuzován.

Ctitelům sv. Jana Nep. bude tuším vhod, když zde ku konci aspoň krátký popis podáme, v jakém stavu se posvátný a zázračný jazyk dotčeného našeho sv. patrona a dědice Českého nanachází. Pisatel řádků těchto díval se sice za posledních let nejednou dosti zblízka a se vší možnou pozorností a uctivostí na tentýž jazyk: aby však pokud možná důkladný a na vlastním očitém pozorování založený popis o jeho nynějším stavu mohl uveřejniti, poprosil veledůstojného pána generalního vikáře Antonína Horu, kterémuž jakožto kanovníku strážci všechny drahocenné ostatky chrámu sv. Vítského do ochrany jsou odevzdány, aby v jeho přítomnosti dotčený posvátný jazyk zcela zblízka a se vší možnou pozorností ohledati mohl.

Jazyk sv. Jana Nep. přechovává se nyní neustále v pokladnici chrámu sv. Vítského a sice ve zvláštním stánku. Dvéře téhož stánku jsou částečně skleněné, tak že každý navštěvovatel pokladnice celý reliquiář, v němž se posvátný jazyk nachází, dosti dobře a pohodlně viděti může. Avšak klíč k dotčenému stánku chová neustále kanovník strážce u sebe a má-li se reliquiář, v němž posvátný jazyk uložen jest z tohoto stánku vyjmouti, musí buď sám kanovník strážce aneb některý jiný sv. Vítský kanovník jakožto jeho zástupce klíčem mu svěřeným stánek otevříti a také sám drahocenný reliquiář ze stánku otevřeného vyjmouti. Pro nenadálou churavosť veledůstojného pána kanovníka strážce ráčil tedy sám nynější světící biskup Pražský J. M. Karel Schwarz dne 24. března 1884 celý relikviář s posvátným jazykem z dotčeného stánku vyjmouti; načež pisateli těchto řádků, volno bylo u přítomnosti J. M. biskupské posvátný jazyk po delší dobu z více stran a zcela zblízka pozorovati a ohledávati.

Posvátný jazyk přechovává se tedy až podnes v tom samém krystalovém reliquiáři, do něhož ještě před kanonikací, za času arcibiskupa Ferd. hraběte z Khünburku vložen byl. Tento reliquiář sestává na přední své straně ze skla krystalového, které právě tak veliké jest, aby se do něho posvátný jazyk pohodlně vešel a má také podobu jazykovou t. j. na špičce jest poněkud užší než dole jako jazyk ku hrotku užší bývá než při kořenu svém. Zadní částka téhož reliquiáře není krystalová, ale krystalové sklo obroubeno jest rámečkem zlatým, a v rámečku tom zasazena jest tenká tabulka z ryzého zlata, která se na způsob dvířek otevříti a zavříti může, aby se do této nádoby krystalové jazyk vložiti aneb v případě také

z ní vyndati mohl. Na zevní stránce těchto zlatých dvířek, která kol kolem obroubena jest ratolestmi na způsob palem zhotovenými, vyryt jest v řeči latinské tento nápis: „Tentoť jest požehnaný jazyk svatého Jana Nepomuckého, mučenníka pro mlčenlivosť zpovědní neporušeně zachovanou, v řece utopeného, kterýžto jazyk při ohledání svatého těla jeho v posvátné jeho hlavě po třech stech a tolika letech, řízením všemohoucnosti Božské neporušený byl nalezen leta Páně 1719.“

Celý tento, z předu krystalový, ze zadu zlatý reliquiář obvázán jest na své dolní částce bílou hedbávnou šňůrou, která z předu na uzel jest svázána a pod uzlem jsou konce téže hedbávné šňůry připečetěné červeným voskem a sice pečetí arcibiskupa Ferdinanda hraběte z Khünburku, který dne 7. srpna 1731. zemřel. Z pečeti této jest tedy na jevě, že aspoň od dotčeného roku 1731 reliquiář ten nebyl více otevřen; neboť kdyby kterýkoli napotomní arcibiskup Pražský jej byl dal otevřít, musel by byl dle zákonů církevních napotom svou vlastní pečetí tentýž reliquiář dáti zapečetiti.

Tento tedy dílem krystalový, dílem zlatý reliquiář, v němž posvátný jazyk jest uložen a pečetí arcibiskupa Khünburka zapečetěn přikryt jest celý zvláštním skleněným příklopem, který na hořejší částce své jest poněkud užší než dole jako skleněné příklopy začasto bývají.

A celý tento skleněný příklop, pod nímž krystalový a zlatý reliquiář s posvátným jazykem a sice kolmo hrotkem svým zhůru jest postaven, zasazen jest do velké zlaté a drahými kameny hojně ozdobené monstrance, která k tomu účelu byla zvláštně zhotovena, aby se do ní celý zmí-

něný skleněný příklop s vlastním reliquiářem zasaditi mohl.*)

Aby se však skleněný příklop s celým reliquiářem do této drahocenné monstrance pohodlně dal zasaditi, a z ní tak snadno nemohl býti vyňat, zhotovena jest tatáž monstrance čili tentýž drahocený reliquiář zvláštním způsobem. Sestává totiž nad držadlištěm ze dvou hlavních částek, přední a zadní, právě na ten způsob upravených, jako dřevená a kůží potažená pouzdra, v nichž se kalichy neb monstrance ukládají, zhotovena bývají. A právě tak jako když některý kalich nejprve do zadní částky svého pouzdra zasazen byl a se pak teprv přední částkou pouzdra pokryje: podobně tak byl i skleněný příklop s kristalovým a zlatým reliquiářem do zadní částky téže monstrance nejprvé zasazen a pak teprv pokryt byl přední částkou téže monstrance. U pouzder kalichových bývají po stranách záponky, kterými se přední část pouzdra k zadní spojí a uzavře. Takových záponek není však na drahocenné monstranci ale místo nich jsou nad držadlištěm silné šrouby, kterými přední částka monstrance ku zadní jest pevně zašroubována. Otvor ve středu téže monstrance jest poněkud větší nežli u monstrancí pro nejsv. Svátosť bývá a mimo dotčeného skleněného příklopu není otvor ten žádným jiným sklem pokryt. Postaví-li se tedy celá tato monstrance na stůl, může každý zdravé oči mající člověk posvátný jazyk skrze dvě skla jej pokrývající velmi dobře viděti.

---

*) Monstrancí sluje za našich dob církevní nádoba, v níž se nejsvětější Svátosť vystavuje. Obyčej ten povstal v druhé polovici 13. století. V dobách předcházejících sloužívala monstrance za schránku, v níž se ostatky svaté ukládaly a k úctě veřejné vystavovaly.

A v jakém stavu nachází se tedy posvátný jazyk sv. Jana Nep.? Až po dnešní den má tentýž posvátný jazyk zevnější podobu jazyka lidského a zaujímá krystalový a zlatý reliquiář od špičky až na dno. Až po dnešní den se tedy posvátný jazyk nerozpadl a neproměnil v pouhý prach a popel, jako se každá masitá částka těla lidského během času v pouhý prach a popel rozpadne a svou zevnější podobu neudrží. Barva celého posvátného jazyka není nyní více červená, jako byla když r. 1719 ponejprv v lebce nalezen byl a když pak r. 1725 zázračně nabíhal a z větší části opět zčervenal; ale barva jeho nynější jest celkem jasně šedá, čili popelavá a na některých místech spíše bílá než šedá, na jiných pak místech opět spíše brunatná čili hnědá nežli popelavá.

Popatří-li čtenář na barvotiskový obrázek k tomuto spisku přiložený, který celou podobu posvátného jazyka představuje, kterak r. 1725 zázračně nejen nabíhal, ale také svou šedobílou barvu z velké části na červenou zázračně proměnil, bude si moci snadno představiti, které částky posvátného jazyka až po dnešní den jsou bělejší a které opět hnědou neb brunatou barvu mají. Až po dnešní den vidí se totiž patrně na posvátném jazyku, že právě ty částky, které roku 1725 u přítomnosti soudců apoštolských a četných jiných svědků zázračně nabíhaly a barvy červené čili šarlatové zázračně nabyly; i nyní mají ještě barvu mnohem temnější, spíše brunatnou čili hnědou než šedou a bílou, jakou r. 1725 při druhém zázraku asi třetina celého jazyka podržela, když ostatní dvě třetiny zázračně nabíhaly a barvy šarlatové nabývaly.

Nářez, který roku 1719 od dvou lékařů na hrotku lancettou byl učiněn, lze také až po dnešní den patrně viděti: ale právě kolem tohoto nářezu,

jest posvátný jazyk nyní poněkud více vpadlý čili seschlý, a od tohoto nářezu táhne se nyní jakási trhlina kosmo zrovna pod bělejší barvou (viz obrázek) až ku samému levému kraji jazyka. A téměř z prostředku této trhliny vypadly dva maličké kousky hmoty jazykové, které nyní na dně krystalového reliquiáře před ostatním jazykem leží. Tyto dva vypadlé maličké kousky jsou asi tak veliké jako jest půl zrna pšeničného. Dvě malé dírky, z které tyto kousky uprostřed trhliny vypadly, poskytují možnosť, že se jimi aspoň poněkud do vnitřka jazyka nahlédnouti může. A tu vidí se patrně, že se vnitřek jazyka podobá jakési jemné tkanině z množství maličkých a souvisících dírek sestávající. I vnitřní ústroj posvátného jazyka nerozpadl se tedy až podnes po uplynulých téměř 500 letech v pouhý prach a popel.

Když se posvátný jazyk r. 1723 na rozkaz obhájce víry Prospera Lambertiniho do krystalového a zlatého reliquiáře vložil, tenkráte byl nejen celý červený a hebký, ale měl také obyčejnou tlouštku lidského jazyka. Vnitřní prostora celého toho reliquiáře byla tedy celá posvátným jazykem co do výšky, šířky a hloubky zaujatá. Když však napotom mezi r. 1723 a 1725 posvátný jazyk poněkud svadnul, nepřiléhal více svou přední stránkou úplně na sklo krystalové, ale mezi sklem a posvátným jazykem nastala dotčeným svadnutím prázdná prostora, kterou posvátný jazyk opět vyplnil, když r. 1725 před komissí apoštolskou poznovu nabíhal a barvy červené částečně nabýval. Kolik asi let posvátný jazyk po druhém zázraku šarlatovou barvu a také tlouštku zázračně nabytou podržel, toho se pisatel až posud nemohl dopátrati. Od té doby tedy co posvátný jazyk jako po prvním zázraku mezi rokem 1723—1725 opět

svadl ano pod jistou míru spráchnivěl, nalezá se mezi krystalovým sklem a svadlým jazykem jakási prázdná prostora v reliquiáři. A prostoru tuto prázdnou lze dobře pozorovati, neboť kdyby této prázdné prostory v reliquiáři nebylo, nemohly by byly ony dva maličké kousky hmoty jazykové ze svrchu řečené trhliny až na samé dno reliquiáře vypadnouti a tam před spodním koncem posvátného jazyka ležeti, jako tam až podnes leží. O jsoucnosti téže prázdné prostory může se člověk i tímto způsobem snadno přesvědčiti. Dívá-li se se strany šikmo na krystalový reliquiář uzří patrně, že na samém skle krystalovém uvnitř reliquiáře nasazen jest jakýsi prášek. A prášek ten jest na rozličných místech rozličné barvy, ale barvy tyto shodují se vždy úplně s barvou tou, kterouž sám posvátný jazyk na dotčených místech rozličných až podnes do sebe má. Na těch totiž místech, kde posvátný jazyk má barvu brunatnou, jest i dotčený prášek na krystalovém skle brunatý, a na jiných místech, kde posvátný jazyk má barvu šedobílou, jest i dotčený prášek na skle šedobílý.

Tato prázdná prostora mezi posvátným jazykem a krystalovým sklem stávající upozorňuje nás také na to, že posvátný jazyk až po dnešní den, po uplynulých již téměř 500 letech od umučení sv. Jana Nep. — není ještě nikterak tou měrou spráchnivělý, jako každý jazyk v kratičké době po smrti člověka zpráchniví a se v pouhý prach čili popel zcela rozpadne. Kdyby totiž posvátný jazyk byl zcela a tou měrou zpráchnivělý, jako jiný lidský jazyk záhy zpráchniví, nemohl by v reliquiáři celou vnější podobu jazykovou nikterak podržeti, kterou až po dnešní den patrně do sebe má. Za příčinou oné prázdné prostory

nepřilehá totiž sklo krystalové na samý posvátný jazyk tak těsně, že by toto těsné přiléhání zabraňovalo, aby posvátný jazyk své vnější podoby jazykové pozbýti nemohl a se v pouhý prach a popel nerozpadl, jako každý jiný jazyk celou vnější podobu jazykovou záhy po smrti člověka úplně ztratí a se ve špetku prachu čili popele rozpadne. Ze svrchu dotčené trhliny, která se v posvátném jazyku nyní nalezá, vypadly dva malé kousky a ty leží až podnes na dně reliquiaře mezi sklem krystalovým a mezi ostatním posvátným jazykem. Když tedy tyto dva malé kousky z prostředku samého jazyka vypadnouti mohly, byly by zajisté i jiné kousky téhož posvátného jazyka buďto ze samé svrchu dotčené trhliny aneb z ostatních částek jazykových vypadly, kdyby posvátný jazyk tou měrou byl zpráchnivělý, jako každý jiný lidský jazyk záhy po smrti člověka zpráchniví. Ano prázdná prostora mezi krystalovým sklem a posvátným jazykem stávající dostatečné místnosti k tomu naskytovala a posud naskytuje, aby se celý posvátný jazyk v prach a popel rozpadl, kdyby skutečně nyní po uplynulých téměř 500 letech od smrti sv. Jana Nep. — byl tou měrou zpráchnivělý, jako každý lidský jazyk za několik dní po smrti člověka zpráchniví. Kdyby tedy posvátný jazyk nyní skutečně již byl tak úplně zpráchnivělý jako se to vůbec stává, neměl by nikterak až po dnešní den vnější podobu jazykovou, ale v reliquiaři krystalovém viděla by se nyní na dně jakási špetička prachu čili popele, která z celého jazyka pozůstala. A úplné rozpadnutí v čirý prach a popel by se tím spíše a tím snadněji bylo již stalo, poněvadž celý posvátný jazyk v krystalovém reliquiáři vodorovně neleží, nýbrž kolmo jest po-

staven a to neustále počínaje od r. 1729 až po dnešní den. Dále nasvědčují tomu ještě jiné závažné okolnosti, že posvátný jazyk není až podnes nikterak tou měrou zpráchnivělý, jako každý jiný lidský jazyk záhy zpráchniví.

Počínaje od r. 1729, v němž sv. Jan Nep. za svatého byl prohlášen, podával se posvátný jazyk poutníkům k líbání. A to dělo se každoročně až do r. 1866, celkem tedy po celých 137 let. Beze všeho přepínání se také říci může, že posvátný jazyk během těchto 137 let průměrně asi 50.000 poutníkům každoročně k líbání podáván byl, kteří dílem na svátek svatojanský neb v oktávě jeho aneb také v jiné době hrob sv. Jana Nep. navštěvovali. Celkem tedy byl posvátný jazyk během dotčených 137 let 6,850.000 ctitelům sv. Jana Nep. k líbání podáván. A při vší možné pozornosti a opatrnosti, s kterou se posvátný jazyk k líbání podával, nemohlo se přece zameziti, aby se při tom posvátný jazyk aspoň poněkud neotřásal. A otřásání to, byť i sebe menší bývalo, dělo se tedy 6,850.000kráte. Nuže tedy, kdyby posvátný jazyk úplně tak byl zpráchnivělý jako každý lidský jazyk záhy zpráchniví, bylo by toto 6,850.000kráté otřásání již muselo nutně spůsobiti, že by celou svou vnější jazykovou podobu byl dávno již ztratil a se v pouhou špetičku prachu byl obrátil, poněvadž hmota jazyková jest velice jemná a křehounká a se velmi záhy a snadno v popel promění. Ale přese všecko toto otřásání podržel posvátný jazyk svou vnější podobu a nerozpadl se až podnes ještě ve špetičku prachu a popele.

Ale mimo to zde ještě krátce na paměť uvedeme, jak silného a neobyčejného otřásání, jazyk sv. Jana Nep. po delší dobu utrpěl roku 1866.

Jakmile v roku tomto válka prusko-rakouská povstala, staral se hned J. Eminencí kardinal-arcibiskup Pražský společně s vld. kapitolou sv. Vítskou o to, aby jazyk a ostatní tělo, jakož i stříbrný hrob sv. Jana Nep. před hrabivostí nepřítelovou náležitě ukryly a uschovány byly mimo Prahu na jiném místě bezpečnějším. Drahocenný stříbrný hrob sv. Jana Nep. byl tedy dne 21. června rozebrán, jednotlivé částky jeho uložily se do beden, a byly pak do jižních Čech do Krumlova odvezeny. Reliquiář s posvátným jazykem, jakož i rakev s ostatním tělem sv. Jana byly pak po 6 zámky a osmi pečetěmi do jiné velké bedny vloženy, což všecko se v kapli sv.-Václavské upravilo. Dne 1. července v noci byla pak tato velká bedna posvátné ostatky v sobě chovající před chrámem sv. Vítským na vůz vložena a na smíchovské nádraží dovezena, odkud pak po železné dráze do Plzně byla dopravena. Tehdejší kanovník sv. Vítský Jan. Nep. Bernard, do jehož ochrany tyto posvátné ostatky svěřeny byly, doprovázel je neustále po všech cestách osobně. V Plzeňském nádraží byly posvátné ostatky opět na obyčejný vůz vloženy, který je dále po silnici přes Strakonice až do Něhošovic u Volyně, na statek kapitolního probošta Pražského dovezl, kdež 2. července večer v zámecké kapličce uloženy byly. Poněvadž však přední stráže Prušácké během měsíce července již až k Milínu byly vyslány, vydal se kanovník Bernard na rozkaz kardinala-arcibiskupa Pražského dne 21. července s posvátnými ostatky opět na cestu do Solnohradu, a sice přes Vimberk a Kunžvartu, do Passova v Bavorsku, kteráž cesta velice obtížna byla, poněvadž jde přes hory a doly. Z Passova pak přijel po železné dráze dne 24. července večer do Solnohradu, kdež konečně sv. ostatky v tamní arci-

biskupské residenci útulku nalezly až do 15. října 1866. Napotom byly přes Linec, Budějovice a Tábor do Prahy nazpět zavezeny, a dne 21. října opět v hlavním chrámu celé země České uloženy. S jak velikou radostí, slávou a nelíčenou zbožností lid český všude na této zpáteční cestě ostatky sv. Jana Nep. vítal a provázel, popsáno jest výborně v jednom vůbec známém důkladném spisu.*)

My zde jen na to zvláštně upozorňujeme, že posvátný jazyk právě na těchto cestách, následkem tolikerého překládání bedny z vozů a na vozy a následkem tak silného a dlouhého otřásání po obtížných cestách onu trhlinu obdržel, o které jsme již svrchu zmínku učinili, a která se od konce nářezu na hrotku jazykovém kolmo téměř až na samý levý kraj v polovici jazyka táhne. Následkem téhož silného otřásání vypadly také z této trhliny i ony dva maličké kousky, které nyní, jak svrchu řečeno bylo, na dně reliquiáře leží.

Aby se tedy jiné možné nehodě předešlo, pro kterouž by posvátný jazyk nějakou jinou zkázu mohl utrpěti, kdyby se ještě dále ctitelům sv. Jana Nepom. k líbání podával, ustanoveno bylo velmi moudře od duchovní vrchnosti, že posvátný jazyk budoucně poutníkům sv. Janským k líbání podáván nebude. Zároveň však bylo také ustanoveno, že posvátný jazyk každoročně na svátek sv. Jana a po celou následující oktávu k veřejné úctě vystaven bude na oltáři svatých ostatků, který se nyní v tak zvané kapli Sternberské čili Saské nachází, kdež jej poutníci dosti zblízka viděti mohou.

A nyní tedy se opět tážeme, co asi by se bylo stalo s jazykem kteréhokoli jiného člověka,

*) Sv. Jan Nep. od Dr. Klemt. Borového str. 227—228.

který neřku již před téměř 500 lety zemřel, neřku také s jazykem, který během 137 let na sedmmilionkráte byl otřásán, ale který teprv aspoň před měsícem z úst zemřelého člověka vyňat, napotom do bedny zadělán a po dlouhých obtížných cestách neustále tak silně byl otřásán, jako se to r. 1866 skutečně stalo s jazykem sv. Jana Nep. Nechť to naši svobodomyslníci a rozumáři, kteří sv. Jana Nep. tak rádi hanobí s některým jiným jazykem zakusí, a nechť pak to, co po podobném silném a dlouhém otřásání z téhož jazyka zbude, před zkušenými hodnověrnými znalci a svědky porovnají s nynějším stavem jazyka sv. Jana Nepomuckého.

Nedomnívejž se však žádný, že by skladatel tohoto spisku nynější stav jazyka posvátného za jakýsi zázrak pokládati a prohlašovati chtěl. Nikoli! K tomu skladatel není předně nikterak oprávněn, poněvadž právo to přináleží řádným od sv. Stolice ustanoveným biskupům a sv. Stolici apoštolské samé a církevní vrchnosť sama zavede také vždy, dříve nežli některou skutečnou událosť za pravý zázrak prohlásí, důkladné soudní vyšetřování o tom, může-li tato událosť dle předpisů stávajících a dle zásad rozličných věd za pravý zázrak uznána býti, čili nic, jakož jsme již v prvním článku poněkud zevrubněji vyložili. Mimo to jest skladateli ze spisů proslulého papeže Benedikta XIV. (Prospera Lambertini-ho*) známo, že neporušenosť buď celého těla lidského neb jednotlivého oudu těla lidského od sv. Stolice římské za skutečný a pravý zázrak uznána nebývá, když takovému ostatek neporušenému tělu neb oudu lidskému mimo jiné četné vlastnosti, které živé tělo neb živý oud má, ze-

*) De Servorum Dei Beatificatione etc. tom IV. part. I. cap. 30.

jména ohybnosť neb jemnosť schází, aneb když jen kterákoli částečka jeho již porušena byla.

A na tuto všeobecnou zásadu odvolával se také proslulý Římský profesor lékařství, jménem Petr Assalti, který před sv. sborem obřadním vyvracoval námitky obhajce víry Prospera Lambertini-ho právě proti té úplné neporušenosti jazyka sv. Jana Nep., když r. 1719. ponejprv nalezen byl. *) Papež Benedikt XIV. vypravuje také sám o sobě**), kterak jakožto mladistvý učenec v jednom spisu svém tiskem vydaném četnými a dosti důkladnými důvody vědeckými docíliti se snažil, aby neporušenosť těla sv. Kateřiny Bononské, kteréž po dlouhá leta v sedící postavě se udrželo, a posud ještě se udržuje za pravý zázrak pro její svatořečení, o něž se tenkráte jednalo, od sv. Stolice uznán byl. Avšak celé horlivé namahání mladistvého učence nedošlo žádoucího úspěchu. Sv. Stolice neuznala neporušenosť těla sv. Kateřiny za pravý zázrak pro svatořečení její sloužící, poněvadž při bedlivém ohledání těla jejího ostatek zcela neporušeného tři slovutní lékaři shledali, že některé oudy nemají více tu ohebnosť a jemnosť do sebe, kterou za živa mívají, ačkoli ze starších zcela hodnověrných zpráv na jisto bylo postaveno, že neporušenému tělu téže sv. Kateřiny i tato ohebnosť a jemnosť těch kterých oudů dříve nescházela. Aby tedy svatořečení její

---

*) Slova jeho uvádí Benedikt XIV. l. c. cap. 30. num. 13. a jsou tato: „Non enim me latet, apud imperitos vulgo incorruptum judari corpus, dummodo utcumque figuram servet, ipsius partibus quoquo modo adhuc cohaerentibus, nihil considerantes, an sit rigidum, durum, an molle; an rugosum atque contractum, an color fuerit immutatus, an sit friabile, ut facile in pulverem comminuatur.“

**) l. c. cap. 30. num. 12.

docíleno bylo, museli žádatelové zcela jiný zázrak na její přímluvu Bohem učiněný sv. sboru obřadnímu předložiti, který také po novém vyšetřování za pravý zázrak uznán byl.

Dle bohosloveckých, pytevních a životovědeckých důvodů a výkladů, jež Benedikt XIV. a jiní proslulí učenci ve spisech svých uvádějí, jakož i dle obyčeje u sv. Stolice apoštolské panujícího a na dávnoleté zkušenosti založeného nemůže tedy nynější stav posvátného jazyka sv. Jana Nepomuckého za jakýsi zázrak považován býti. Ale dle rozličných poznámek téhož Benedikta XIV. a dle obvyklého způsobu mluvení filosofického a bohosloveckého můžeme říci, že nynější stav dotčeného jazyka posvátného jest jakýsi „přirozený“ pozůstatek čili následek dvou oněch skutečných zázraků, jimiž všemohoucnosť Božská sv. Jana Nep. oslavila, když r. 1719 jazyk jeho zcela neporušený nalezen byl a když r. 1725 opět nabíhal a barvy přirozeného života jazyka nabýval. Stav nynější téhož posvátného jazyka má v ohledu tom jakousi podobnosť s nynějším stavem těla sv. Kateřiny Bononské, kterýž se také, za jakýsi přirozený pozůstatek čili následek bývalé úplné a zázračné neporušenosti pokládá, o kteréž se i v samé bulle kanonizační zmínka činí*), ačkoli v době té, když se o její svatoření jednalo, neporušenosť těla jejího za pravý zázrak z té příčiny uznána nebyla, poněvadž očití svědkové a zkušení znalcové shledali, že bývalá úplná neporušenosť již jakéhosi úbytku čili škody utrpěla. Z celého jazyka sv. Jana Nep. by zajisté nyní po uplynulých od jeho smrti téměř 500 letech asi

*) Viz Benedictus XIV. l. c. cap. 30. num. 14. at 12. et alibi.

jen maličká špetička pouhého prášku zbývala, kdyby jej Bůh zázračným způsobem přes více než 300 let v hrobě zcela neporušený nebyl zachránil a na něm pak r. 1725 ještě druhý nový zázrak nebyl učinil. Všecko to, co se tedy až po dnešní den z posvátného jazyka udrželo a zachovalo, jest jakýsi „přirozený“ pozůstatek čili následek dotčených dvou nepopíratelných zázraků. Celá podoba a vůbec celý nynější stav téhož posvátného jazyka vydává tedy sama sebou až po dnešní den jakési dosti hlasité a nepopíratelné svědectví, že se na témž posvátném jazyku r. 1719 a 1725 skutečné zázraky staly, kteréž nejenom zkušení a učení a pod přísahu vzatí lékařové a četní jiní očití svědkové ale i sama sv. Stolice po dlouhém a důkladném zkoumání za pravé zázraky uznala a prohlásila. Nechť nám tedy nynější svobodomyslníci a rozumářové ukáží jazyk některého jiného člověka, který neřku již před 500 lety, neřku také r. 1719 neb 1725 již zemřel, ano nechť nám, mohou-li, ukáží jazyk člověka, který před jedním rokem neb před měsícem teprv zemřel, a pak uvidíme, zbylo-li z něho aspoň tolik, co až podnes zbývá z jazyka sv. Jana Nep., který pro obhájení tajemství zpovědního a pro obhájení dobrého jména před téměř 500 lety smrt mučenickou podstoupil a mučenictvím celou zemi Českou a národ náš po celém šírém světě tak velice oslavil, jako žádný jiný syn vlasti České.

Mimo dva svrchu popsané, nepopíratelné zázraky, jimiž Bůh jazyk sv. Jana Nep. zvláštně oslavil, mimo četné jiné divy, kteréž Bůh na přímluvu téhož našeho sv. patrona a dědice po šírém světě učinit ráčil, pro kteréž také po výtce „divotvorcem“ sluje, může a má tuším i nynější stav posvátného jazyka zejména nám Čechům za mocnou

pobudku sloužiti, abychom sv. Jana Nep. horlivě ctili, jej ve svých soukromných a také i ve veřejných a obecných potřebách vlasti naší vytrvale za pomoc vzývali, a jeho česť a slávu, každý dle možnosti své, stále rozšiřovali.

Ctěmež tedy my Čechové, kteří se za příkladem našich slavných předků katolických k rodině sv. Václava počítáme a také národem sv. Václavským nazýváme, ctěmež a vzývejmež naše dva hlavní patrony a dědice země České, sv. Václava a sv. Jana Nep. a s nimi i ostatní naše sv. patrony a dědice České tím horlivěji, čím více za našich dnů naši čeští svobodomyslníci, svedeni byvše vychloubavým rozumářstvím zahraničným a nestoudnou nevěrou cizáckou, překrucováním dějepisných pravd a jinými podobnými prostředky o to právě se sami zasazují, aby naše nejslavnější muže a světce, sv. Václava a sv. Jana Nep. zneuctili, a naši Českou vlasť o všechnu tu slávu, (kdyby možná bylo) připravili, kterouž ji sv. Václav a sv. Jan Nep. po celém světě způsobili. Česká vlasť a Český národ musel to vždy draze a krvavě spláceti a dlouho potom sténati, kdykoli se jedna část rozených Čechů k vůli cizáckým domněnkám náboženským víry katolické, víry svatováclavské spustila, a úctou Matky Boží a našich sv. patronů a dědiců Českých pohrdla, aneb si jí nevšímala. A naopak, čím horlivěji my Čechové Matku Boží a naše sv. patrony a dědice České ctíme a vzýváme, tím živější jest u nás víra katolická, víra svatováclavská, a tím více i Hospodin Bůh naší vlasti a našim poctivým snahám žehná.

Doslov.

V kterých hlavně potřebách osvědčil se býti sv. Jan Nep. přímluvou svou u Boha pomocníkem. — Jak nutná toho jest potřeba, aby každý pravý Čech sv. Jana Nepom. horlivě také vzýval za ochranu a obhájení dobrého jména celé naší České vlasti a celého národa našeho.

Ve spisku tomto podotkli jsme několikráte, že se během času velké množství katolíků ve svých rozličných potřebách k sv. Janu Nep. za pomoc důvěrně utíkávalo, a že jim náš sv. patron a dědic nejednou ale mnohonáctekráte mocnou přímluvou svou u trůnu Božského milosrdenství, pomoc a útěchu vyprosil. Nebude tedy od místa, když zde ještě krátce naznačíme aspoň některé takové případy a potřeby, v nichž se sv. Jan Nep. častěji již osvědčil býti mocným přímluvcem a pomocníkem u Boha všemohoucího. Možná, že spisek tento i leckterému takovému čtenáři do rukou přijde, jejž právě nějaká taková potřeba svírá a souží, v kteréžto sv. Jan Nep. již vícekráte svým ctitelům pomoc u Boha vyprosil. O kýž by se jen každý takový čtenář hbitě k tomu odhodlal, a ve svém svízeli neb ve své potřebě sv. Jana Nep. s čistým srdcem důvěrně a trvanlivě za pomoc vzývati počal. Nebudeť toho zajisté později litovati. A kdo pak toho sám na sobě jednou neb vícekráte zakusil, jak mocným orodovníkem u Boha jest až po dnešní den náš milý sv. Jan Nep., tenť se pak

zajistě pražádným rozumářským neb nevěreckým hanopisem, a také žádným uštěpačným úsměchem novověkých domácích a cizáckých svobodomyslníků nedá nikterak odvrátiti od stálé, důvěrné a horlivé úcty téhož našeho sv. patrona a dědice Českého. Na důkaz toho mohl by se leckterý příklad i z nejnovějších dob uvésti, což bude-li po vůli Boží, při jiné příležitosti také učiníme. Zde jen krátce tuto poznámku klademe: Až podnes přicházívají každoročně i z dalekých cizích zemí listy do Prahy s penězy, ve kterých ten neb onen cizinec snažně za to prosívá, aby na jeho zvláštní úmysl tolik a tolik mší svatých (leckdys i padesáte) u hrobu sv. Jana Nep. od některého kněze slouženo bylo. Kdo by se chtěl přesvědčiti, jeli to pravda, poptej se jen toho neb onoho kněze při chrámu Pánu sv. Vítském přisluhujícího. A žádný z těchto cizozemských ctitelů sv. Jana Nep. toho tuším ještě nelitoval. Mezi tím tedy, co naši rozumáři a svobodomyslníci po cizácku o to se zasazují, kterak by hlubokou úctu k sv. Janu Nep. ze srdce lidu Českého nejsnadněji, kdyby jen možná bylo, vyrvali, a mezi tím, co se jim snad poštěstí, že toho neb onoho ubohého človíčka do své sítě dostanou: stará se Prozřetelnosť Božská i o to, aby sv. Jan Nep., jenž posvátným jazykem svým Boha všemohoucího tak mohutně oslavil, v dalekých cizích zemích nových, upřímných a věrných ctitelů vždy nalezl. Tuť člověku takřka mimoděk přijdou na mysl tato slova Písma svatého: „Protož pravím vám, že bude odňato od vás království Boží, a bude dáno lidu přinášejícímu užitky jeho.“

Nuže tedy, v důkladném spisu Dr. Klem. Borového*) dočítáme se takto doslovně: „Ku pří-

*) Sv. Jan Nep Vypisuje dr. Kl. Borový str. 51.

mluvám sv. Jana Nep. brali útočiště své katoličtí křesťané v rozličných nemocech, na př. v zimnici, silných křečích, vředech na těle, vodnatelnosti, padoucnici. Taktéž volali k němu ti, kdo. byli v nebezpečí ve vodách utonouti aneb při pádu s nějaké výšky se poraniti. Jej o pomoc vzývaly ženy v požehnaném stavu se nacházející. K němu předkové naši se utíkali v čas sucha za vyprošení deště. Rovněž připisována mu ochrana od hanby světské a pomoc v záležitostech soudních, jakož se toho četné a přísežně dosvědčené příklady zaznamenané nalezají.“ Sám pak dr. Kl. Borový uvádí četných takových příkladů v knize své na stránce 96—108.

Konečně neváháme zde ještě na jednu okolnosť upozorniti a ji k bedlivému uvážení čtenářů našich odporučiti.

Církevní autoritou, kteráž v tom obecnému smýšlení a přání lidu českého vyhověla, uznáni jsou sv. Václav a sv. Jan Nep. za hlavní patrony a dědice celé země České, a proto také jest výroční svátek jejich v celých Čechách svátek veřejný čili zasvěcený. Poněvadž však sv. Jan Nep. jest vůbec zvláštní patron dobrého jmena a dobré pověsti, za tou příčinou jest také jakožto hlavní patron celé země České i hlavním patronem dobrého jmena a dobré pověsti celé naší vlasti a celého národa našeho. Komukoli tedy z nás Čechů na tom skutečně záleží, aby vlasť naše, aby národ Český u svých sousedů dobré pověsti, dobrého jména požíval, vzývejž i za to stále a důvěrně sv. Jana Nep. Dobrého jména a dobré pověsti má nejen každý jednotlivec, ale také celý národ velice zapotřebí, chce-li vůbec spokojeně a šťastně žíti a se při práci své a při svých poctivých snahách z blahodárných úspěchů radovati. Kdo by snad o tom dostatečné zkuše-

nosti neměl, jak mocného vlivu dobrá pověsť a dobré jméno celého národa má na blahodatné úspěchy na poli politickém, tenť se na to jen důvěrně poptej u některého z našich předních politiků a státníků, kteří v říšské radě a na sněmu českém po delší čas již jakožto poslancové zasedají. Ti zajisté budou s to jemu rozličnými příklady dosti pádně ukázati, jak škodlivé bývají a jak velikých překážek spůsobiti mohou zlé pověsti, které se i bezdůvodně a utrhačně o některém národu veřejně roztrušují, když se tentýž národ o spravedlivé a blahodatné úspěchy se vší poctivostí zasazuje. A proto se to také vždycky jen tak maně neděje, když poctivé a šlechetné snahy některého národa od jeho odpůrců veřejně a tajně osočovány a podezřívány bývají. Ale kdo z lidí, kdo ze samých i sebe zkušenějších politiků a státníků bude moci všechny takové překážky, úskoky a pletichy zameziti aneb je aspoň zde a tam neškodnými učiniti? Žádný!

Tak se to dělo vždy co svět světem stojí a bude se podobně i dále díti, dokud tento nynější svět potrvá a poslední, všeobecný soud Boží nepřijde; neboť na tomto světě bývali, jsou a budou vždy nejen dobří a šlechetní ale také zlí a nešlechetní lidé. Ku zamezení všech takových překážek, podezřívek, úskoků a pletich bude a zůstane vždy každá pouze lidská moc, každý i sebe vybroušenější rozum lidský nedostatečný. Tu nezbývá člověku nic jiného, než u Boha všemohoucího pomoc hledati a jej pokorně za to prositi, aby nejen nám jednotlivcům, ale také celému národu, celé vlasti žehnal, je ze všech nastražených osidel, úskoků a pletich nepřátelských vysvobodil, jim dobré jméno zachoval a jim konečně také srdce všech takových mužů naklonil, kteří ve svém

osobním postavení velkého neb rozhodujícího vlivu na osud celého národa a celé vlasti mají.

„Srdce královo jest v rukou Božích, kamkoli chce nakloní jej Hospodin,“ tak praví Písmo svaté. A když tedy Bůh i samé srdce královo, který největší moci v zemi požívá, může dle nejsvětější vůle své nakloniti kamkoli se mu líbí, může také všemohoucím vlivem svým vlasti naší a národu našemu nakloniti srdce všech takových mužů, kteří na osudy naše velkého vlivu mají, ano může i z nepřátel našich učiniti naše přátely aneb aspoň škodlivý vliv jejich úplně zmařiti. Za to vše musíme však my Čechové k Bohu se modliti; neboť i o nás platí slova: „Proste a bude vám dáno;“ nebudeme-li tedy prositi, neobdržíme ničeho. A tu právě má také platnosť ona od dávných století již v Čechách známá zásada, kteréž se praví Čechové vždy houževnatě držívali, že totiž naši svatí patronové a dědicové Čeští svou mocnou přímluvou u Boha nedají zhynouti ani nám ani budoucím. A Bůh všemohoucí a nejvýš milosrdný neučinil toho zajisté jen nahodile a pouze nadarmo, že právě naší vlasti České ráčil uděliti zvláštního takového sv. patrona, který pro dobré jméno bližního svého a pro jeho dobrou pověsť mučenickou smrť podstoupil, a který po celém šírém světě „divotvorcem“ sluje!

Litanie a modlitby,

které se u hrobu sv. Jana Nepomuckého na jeho svátek a po celou oktávu říkají.

Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás! Kriste, vyslyš nás!
Otče s nebes, Bože, smiluj se nad námi!
Synu, vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi!
Duše svatý, Bože, smiluj se nad námi:
Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad námi!
Svatá Maria,
Svatá Boží Rodičko,
Svatá Panno panen,
Svatý Jene Nepomucký,
Učenníku Kristův od outlého mládí,
Sluho kněze při oltáři,
Žáku příkladný,
Mládenče bohabojný,
Odchovanče vysokých škol zdárný,
Moudrostí i milostí obohacený,
Mistrem církevního práva jmenovaný,
Na kněžství posvěcený,
Duchovní správou v Praze pověřený,
Dobrý pastýři věřícího lidu,
Horlivý kazateli,
Požehnaný zpovědníku,
Důstojenstvím kanovníka poctěný,
Za náměstka arcibiskupského ustanovený,
Almužníkem královským učiněný,
Za zpovědníka královnina vyvolený,
Otče chudého lidu,
Ochránce osiřelých,
Potěšiteli zarmoucených,
Obhájce utištěných,
Ozdobo kněžstva,
Náruživostí královou trpce zkoušený,
V úřadě svém neprávě obmezovaný,
Strážce práva stálý,
K vyzrazení tajemství zpovědního vybízený,
Sliby a pochlebenstvím neoblomený,
Žalářem a mukou nepřemožený,

orodují za nás!

Hrozbou smrti neohrožený,
V temnu nočním do Vltavy vržený,
Světly nebeskými ozářený,
Na hradě Pražském uctivě pohřbený,
Hlasem veškerého lidu za svatého uznaný,
Neporušeným jazykem oslavený,
Náměstkem Kristovým za svatého vyhlášený,
Svědku svátostní mlčelivosti,
Vzore úřední věrnosti,
Vroucí ctiteli Rodičky Boží,
Ochránce cti a dobrého jména,
Slavný patrone naší vlasti,
Po vší zemi oslavený mučenníku Páně,
Abychom církev i vlasť svou milovali,
Abychom k zvelebení církve i vlasti své pomáhali,
Abychom povinnosti stavu svého svědomitě plnili,
Abychom jazyk svůj na uzdě měli,
Abychom křesťanským životem dobré jmeno a dobrou pověsť zachovali,
Abychom hříchy své ve svátosti pokání obmývali,
Abychom z bázně před lidmi Bohu se nezpronevěřili,
Abychom od neúrody, drahoty a hladu ochráněni byli,
Abychom od moru a války ušetřeni byli,
Abychom v milosti Boží život svůj dokonali,
Abychom jednou k vyvoleným připočteni byli,

orodují za nás!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, odpusť nám, Pane!
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uslyš nás, Pane!
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás! Kriste, vyslyš nás!
Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi!

Otče náš . Zdrávas .

K. Oroduj za nás sv. Jene Nepomucký!

L. Abychom hodni učiněni byli zaslíbení Kristových.

Modleme se. Bože, jenž jsi nepřemoženou svátostní mlčelivostí sv. Jana církev svou novou korunou mučenictví oslaviti ráčil, uděl nám milosti své, abychom dle příkladu a na přímluvu jeho jazyk svůj na uzdě drželi, pravdu a právo hájili, lži a lsti se chránili, česť a slávu Tvou množili, a jednou k blahoslaveným vyznavačům víry připočteni byli. Pro Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

K. Orodujte za nás všickni svatí Čeští patronové:

L. Abychom hodni učiněni byli zaslíbení Kristových.

Modlitba. O Bože, buď nám služebníkům svým milostiv pro slavné zásluhy svých svatých mučeníků a našich patronů: Cyrilla, Methoda, Víta, Václava, Vojtěcha, Sigmunda, Jana Nepomuckého, Prokopa, Kosmy a Damiána, Benedikta s bratřími, Norberta, Josefa, Ludmily a Anežky, abychom zbožným a stálým orodováním jejich ode všeho zlého ochráněni byli. Pro Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Provolání.

Podávajíce tyto dva nové podíly za rok 1884 milým čtenářům a údům katolicko-tiskového spolku, vznášíme k nim snažnou a důvěrnou prosbu, aby z lásky k dobré věci, z lásky ku sv. našemu náboženství a z pravé lásky k lidu našemu, neobtěžovali si rozšiřovati spisy námi vydávané. Nejen proto, že tyto knihy jsou poučné, zušlechťující a zábavné, ale též proto, že se snažíme, aby se učinila přítrž mravní zkáze, která ze špatných a mezi lidem bohužel až příliš rozšířených spisů vzniká. Z našich sv. dědiců a patronů zajisté v celém světě katolickém nejznámější jest **sv. Jan Nepomucký,** slavný mučenník zpovědního tajemství, ochránce dobrého jména a cti. S politováním a s podivením jest nám vyznati, že někteří spisovatelé v novější době zvláště proti tomuto světci, jenž lid český v celém světě katolickém proslaveným učinil, vystupují a jméno sv. Jana Nep. pošpiniti hledí. Našemu světci to ovšem neuškodí, ale uškoditi by to mohlo lidu našemu na dobré pověsti, když patron „**dobré pověsti**“ se snižuje od lidí, kteří důkladná díla o jeho osobě jednající jako dílo zesnulého biskupa Frinda a kanovníka dr. Borového nejen nečtli, ale ani neviděli. Katolicko-tiskový spolek pokládal za svou povinnosť poskytnouti čtenářům zajímavý spisek o našem světci z péra osvědčeného spisovatele a známého ctitele sv. patronů našich P. J. Kř. Votky. Zajisté že bude vhod všem čtenářům, když uslyší

jak podivuhodným dějinám se sv. jazyk mučenníka zpovědního těší, jak jej Bůh oslavil a na jak lichých základech spočívají námitky proti našemu světci jizlivě činěné. Sv. Jan Nepomucký ať ráčí obhajovat v budoucnosti čest našeho lidu i na dále, ráží žehnati Dědictví svému a také našemu podniku. — S tímto podílem podáváme jiný, poučnou povídku z péra mladistvého a nadaného spisovatele Aloisa Dostála. Jsme přesvědčeni, i jí čtenářům se vyvděčíme. — Končíme prosbou, by duchovní, učitelé, otcové křesťanští a všichni, kterým na tom záleží, aby mladým i dospělým dobré a poučné knihy do rukou se dostávaly, náš podnik odbíráním spisů podporovali. Duchovní, učitel, vychovatel, otec rodiny směle může dítkám dáti čísti všechny spisy námi vydávané a býti přesvědčen, že čtenářové jen ctnosti a šlechetnosti se z nich přiučují. Bojujme proti zlé a zhoubné zbrani zbraní dobrou a blahonosnou, **proti tisku špatnému tiskem dobrým.**

Výbor katolicko-tiskového spolku českého oddělení.

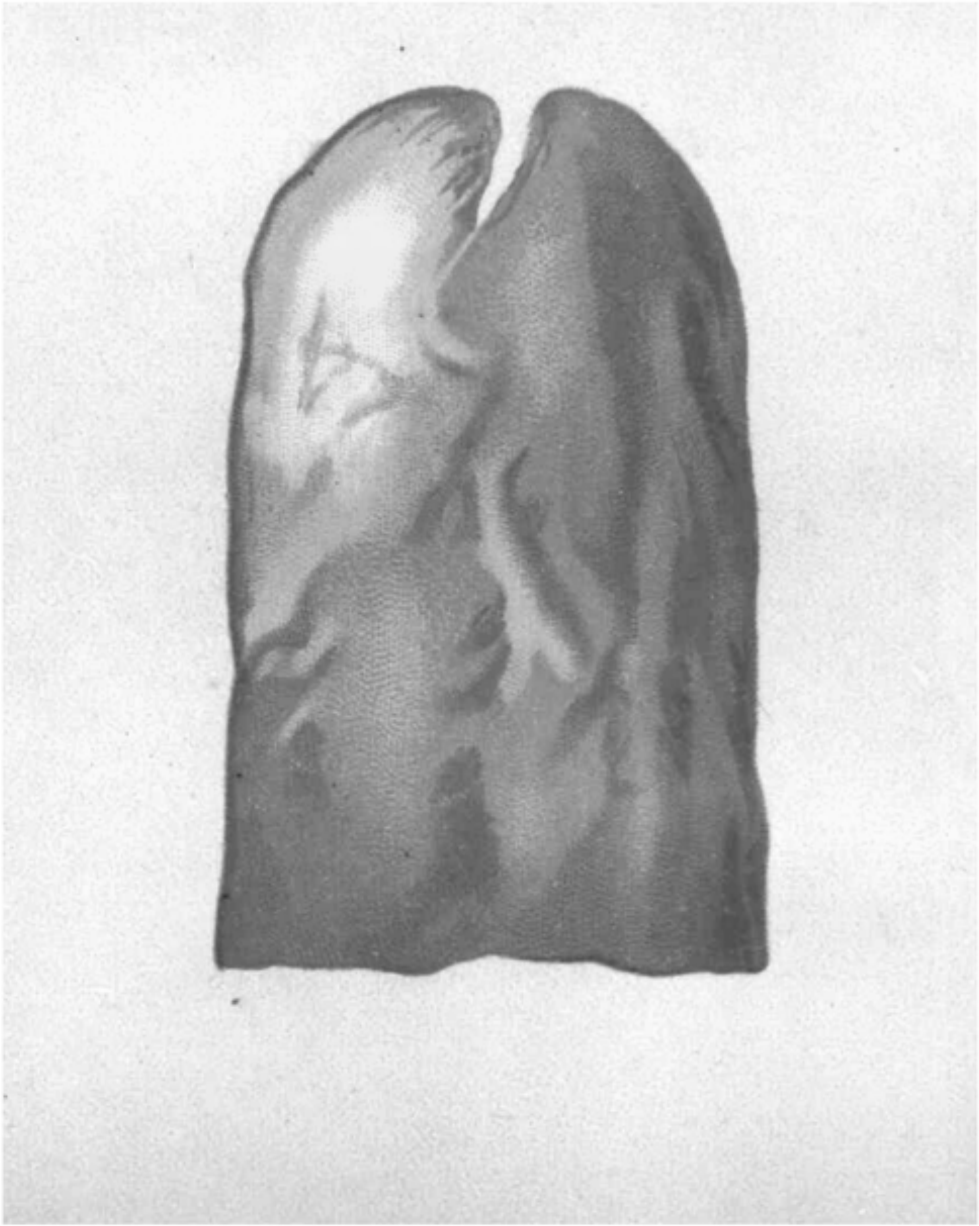

PODOBA JAZYKA SV. JANA NEP.,
když dne 27. dubna 1725 u přítomnosti soudců apoštolských a jiných svědků zázračně opět šarlatové barvy nabyl a naběhl.